

Natuurmonumenten

**RESULTATEN VAN BROEDVOGELINVENTARISATIES IN
BINNEN- EN BUITENDIJKSE TERREINEN VAN
NATUURMONUMENTEN BIJ RIVIER DE EEM IN 2025**

Marc van Houten

**RESULTATEN VAN BROEDVOGELINVENTARISATIES IN
BINNEN- EN BUITENDIJKSE TERREINEN VAN
NATUURMONUMENTEN BIJ RIVIER DE EEM IN 2025**

Marc van Houten

VOGELWERKGROEP HET GOOI EN OMSTREKEN

Hilversum, 2025

Rapportnummer: 334

eISSN: 2950-5437

© Copyright 2025 – Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken Hilversum.

Overname van gegevens is alleen toegestaan met bronvermelding en na schriftelijke toestemming van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken.

‘Voor meer inzicht in de wereld en haar bewoners
heb je niet persé een ondoorgrondelijke theorie of een algoritme nodig.
Het bezit van een stel goede ogen en een open en nieuwsgierige geest brengt je al ver.
Gewoon door verschillende lenzen in- en uitzoomen,
net zolang je tot de kern te pakken hebt.
Iedereen kan het.’

Roelke Posthumus
Uit: *Scherpstellen*
2025

INHOUD

Blz.

	SAMENVATTING	
1	INLEIDING	6
2	OPPERVLAKTE, TERREINBESCHRIJVING EN BEHEER	6
2.1	De Helling	7
2.2	Uiterdijken	7
2.3	Zwarte Noord	7
2.4	Bruggematen	7
2.5	Wolkenberg	7
3	METHODE	8
4	WEERSOMSTANDIGHEDEN	9
5	RESULTATEN	10
5.1	De Helling	10
5.1.1	Toelichting bij de broedvogelsoorten	10
5.1.2	Waarnemingen van niet-broedende vogels	13
5.1.3	Andere waarnemingen	14
5.2	Uiterdijken	14
5.2.1	Toelichting bij de broedvogelsoorten	14
5.2.2	Waarnemingen van niet-broedende vogels	16
5.2.3	Andere waarnemingen	17
5.3	Zwarte Noord	17
5.3.1	Toelichting bij de broedvogelsoorten	18
5.3.2	Waarnemingen van niet-broedende vogels	19
5.3.3	Andere waarnemingen	20
5.4	Bruggematen	21
5.4.1	Toelichting bij de broedvogelsoorten	21
5.4.2	Waarnemingen van niet-broedende vogels	22
5.4.3	Andere waarnemingen	23
5.5	Wolkenberg	23
5.5.1	Toelichting bij de broedvogelsoorten	23
5.5.2	Waarnemingen van niet-broedende vogels	25
5.5.3	Andere waarnemingen	26
5.6	Rode- en Oranje lijst soorten	26
6	DROOGTE EN PREDATIE	27
7	BEHEERAANBEVELINGEN	29
8	DANKZEGGING	30
9	GERAADPLEEGDE LITERATUUR	30

BIJLAGEN

Bijlage 1	Soorten en territoria van broedvogels van De Helling in 1999 t/m 2025.
Bijlage 2	Soorten en territoria van broedvogels van de Uiterdijken in 2005 t/m 2025.
Bijlage 3	Soorten en territoria van broedvogels van de Zwarte Noord in 2006 t/m 2025.
Bijlage 4	Soorten en territoria van broedvogels van de Bruggematen in 2008 t/m 2025.
Bijlage 5	Soorten en territoria van broedvogels van de Wolkenberg in 2009 t/m 2025.
Bijlage 6	Territoriakaarten per soort in 2025. - De Helling- Uiterdijken- Zwarte Noord- Bruggematen- Wolkenberg

SAMENVATTING

Dit rapport presenteert de resultaten van de broedvogelinventarisaties die in 2025 zijn uitgevoerd in vijf binnen- en buitendijkse gebieden langs rivier de Eem. Op verzoek van Natuurmonumenten worden deze terreinen al geruime tijd op gestandaardiseerde wijze gemonitord en beschreven door dezelfde auteur. Het betreft de volgende gebieden: De Helling (sinds 1999), Uiterdijken (sinds 2005), Zwarte Noord (sinds 2006), Bruggematen (sinds 2008) en Wolkenberg (sinds 2009). Dankzij de consistente werkwijze en langdurige monitoring zijn de resultaten goed onderling vergelijkbaar, wat waardevolle inzichten biedt in trends en ontwikkelingen binnen de broedvogelpopulaties.

In 2025 vestigden zich in De Helling (13 ha) totaal negentien broedvogelsoorten, met een totaal van 76 territoria. Onder de primaire weidevogels/steltlopers werden de volgende soorten vastgesteld: scholekster (1), kievit (9), grutto (20) en tureluur (5). Daarnaast zijn ook bergeend (1), zomertaling (1), slobbeend (5), waterral (1), porseleinhoen (1) en bontbekplevier (1) waargenomen als opvallende broedvogelsoorten. Opvallend is de sterke afname van de klutenkolonie: van 20 broedparen in 2024 naar slechts 2 in 2025. In totaal zijn zes Rode lijst-soorten vastgesteld: zomertaling, slobbeend, porseleinhoen, bontbekplevier, grutto en tureluur.

In Uiterdijken (27 ha) werden 86 territoria vastgesteld van zeventien verschillende broedvogelsoorten. Onder de primaire weidevogels zijn dit: scholekster (2), kievit (11), grutto (25) en tureluur (4). Daarnaast kwamen ook bergeend (1), slobbeend (2), kuifeend (1), blauwborst (2) en snor (2) als broedvogel voor. Vier van deze soorten staan op de Rode lijst: slobbeend, snor, grutto en tureluur.

In de Zwarte Noord (16 ha) zijn veertien broedvogelsoorten gekarteerd, met een totaal van 72 territoria. Onder de primaire weidevogels vallen: scholekster (1), kievit (21), grutto (18) en tureluur (7). Andere opvallende soorten zijn roerdomp (1), slobbeend (1) en kuifeend (1). Tot de Rode lijst-soorten behoren: roerdomp, slobbeend, grutto en tureluur.

In de Bruggematen (8,5 ha) zijn dit jaar vijftien broedvogelsoorten vastgesteld, goed voor een totaal van 50 territoria. De belangrijkste weidevogels zijn: kievit (16), grutto (4) en tureluur (3). Opvallende broedvogelsoorten zijn roerdomp (1), slobbeend (1) en snor (1). Rode lijst-soorten in dit gebied zijn: roerdomp, slobbeend, snor, grutto en tureluur.

In de Wolkenberg (14 ha) werden achttien broedvogelsoorten vastgesteld, goed voor 47 territoria. Onder de primaire weidevogels vallen: scholekster (1), kievit (3), grutto (2) en tureluur (3). Daarnaast kwamen ook slobbeend (1), kuifeend (1), bruine kiekendief (1), blauwborst (2) en Cetti's zanger (1) voor als opvallende soorten. In dit gebied zijn drie Rode lijst-soorten vastgesteld: slobbeend, grutto en tureluur.

In de weidevogelgebieden De Helling, Uiterdijken en mogelijk Zwarte Noord is ook dit jaar sprake geweest van vrijwel volledige predatie van de aanwezige nesten en/of kuikens. Naast broedvogels zijn ook niet-broedende soorten en andere faunistische elementen geïnventariseerd en beschreven. Deze aanvullende gegevens geven een breder ecologisch beeld van de gebieden. Tot slot zijn er enkele suggesties en aanbevelingen geformuleerd ter verbetering van het beheer, met als doel het vergroten van de overlevingskansen van de weidevogelpopulatie in de komende seizoenen.

1 INLEIDING

Traditioneel zijn ook in het voorjaar van 2025 op verzoek van Natuurmonumenten vijf binnen- en buitendijkse terreinen langs rivier de Eem geïnventariseerd op broedvogels. Deze gebieden zijn in eigendom van Natuurmonumenten: De Helling, Uiterdijken, Zwarte Noord, Bruggematen en Wolkenberg.

Vogelgegevens die op een gedetailleerd schaalniveau zijn verzameld lenen zich voor beheerevaluaties en -planningen en ecologische interpretaties. Zoals in alle voorgaande jaren is ook dit jaar de kartering uitgevoerd door de auteur van dit rapport.

2 OPPERVLAKTE, TERREINBESCHRIJVING EN BEHEER

De totale geïnventariseerde oppervlakte van de vijf gebieden is gelijk gebleven aan die van voorgaande jaren (Figuur 1). Twee gebieden waar een weidevogeldoelstelling geldt liggen aan de westzijde van rivier de Eem. Het betreft De Helling (13 ha) en Uiterdijken (27 ha). Aan de oostzijde van de Eem bevinden zich Zwarte Noord (16 ha) met een weidevogeldoelstelling, Bruggematen (8,5 ha) en Wolkenberg (14 ha) hebben de doelstelling vochtig hooiland.

Figuur 1. Ligging en begrenzing van de geïnventariseerde gebieden in 2025.

2.1 De Helling

De Helling valt als grasland onder het type vochtig weidevogelgrasland. De percelen worden van elkaar gescheiden door meerdere sloten. Aan de noordzijde bevindt zich een ondiepe plas met slikranden en een schelpeneiland. Het schelpeneiland is zoals gebruikelijk in het najaar/begin winter opgeschoond. Afgelopen winter is dit in januari gebeurt, waarna er ook zout is opgebracht om de groei van de vegetatie te remmen.

Eind april/begin mei is het smalle zuidelijke gedeelte volledig kaal begraasd door schapen. Op het tweede perceel vanaf de noordzijde viel op 20 april het grote aantal bloeiende pinksterbloemen op. Begin mei stonden er opvallend veel boterbloemen in het gebied, met uitzondering van het noordelijke perceel.

Gedurende het telseizoen is het schelpeneiland sterk verruigd, waardoor het niet langer geschikt is als broedlocatie voor pioniervogels. De Helling fungeert als uitstekend kuikenland. Tijdens de laatste telling bleken de greppels nog vol water te staan en waren er verspreid in het gebied diverse plassen aanwezig.

2.2 Uiterdijken

Dit terrein is duidelijk herkenbaar als een typische Eemuiteraard. De percelen worden van elkaar gescheiden door sloten en enkele dwarsdammen. Het gebied kent veel microreliëf en een structuurrijke vegetatie met variatie in hoogte. Aan de zuidzijde sluiten twee geulen aan op rivier de Eem, waardoor gebiedsvreemd water het terrein kan binnendringen. Aan de voet van de noordelijke Zomerdijk, in het centrale deel en iets ten noorden van de Eem-inlaat, bevinden zich enkele plas-draslandjes.

Het dicht begroeide pitrus op het zuidelijke schiereiland is vorig jaar augustus gemaaid. Vanaf half mei zijn op het grote zuidelijke perceel zeventien stuks jongvee ingezet. Op de natte delen van dit schiereiland zijn gele lis en moerasvergeet-mij-nietje aangetroffen.

2.3 Zwarte Noord

De Zwarte Noord is een Eemuiteraard, gelegen aan de oostzijde van rivier de Eem. Het bestaat uit nat grasland met in het centrale deel een ronde plas. Moerasandijvie met een hoogte van ruim een meter neemt aan de westzijde van de plas toe. Gele lis is daar ook aanwezig.

2.4 Bruggematen

Dit gebied maakt als Eemuiteraard deel uit van het buitendijkse systeem. Er heerst een gevarieerde schakering van natuurgrasland, riet, moeras en open water. Steltlopers met kuikens trekken naar het centrale deel van het gebied, waar natte omstandigheden en hoge(re) vegetatie voldoende voedsel- en schuilgelegenheid bieden voor jonge vogels. Aan de zuidelijke dijkvoet was het tot half juni plas-dras.

In het centrale, drassige deel nemen de pollen pitrus zichtbaar toe. Alleen op het meest zuidelijke perceel waren hier en daar pinksterbloemen te zien. Begin mei was dit perceel opvallend rijk aan boterbloemen. Begin juni bloeiden hier ook vogelwikke en knoopkruid.

Begin mei verbleef een groep van 21 schapen in het uiterste noorden van het gebied. Deze dieren waren ontsnapt uit een grotere kudde die op de Eemkade was ingezet.

2.5 Wolkenberg

Het grootste deel van deze uiterwaard bestaat uit grasland, rietvegetatie, moeras en open water. Rond de vierkante plas in het noorden bevindt zich op enkele plaatsen een smalle rietstrook met pitrus. Iets zuidelijker liggen voormalige kleiputten, riet-, biezen- en zeggeveldjes, evenals enkele plas-draslandjes.

Langs de Eem staat een reeks knotwilgen. De slenk in het westelijke deel van het gebied staat in open verbinding met de rivier. Wolkenberg is in de winter 2024/2025 slechts enkele keren kort overstroomd geweest, anders dan in de winter 2023/2024, toen deze bijna de gehele winter onderwater stond.

Waar nodig wordt opschot, spontaan opgekomen boompjes of struiken, en individuele bomen verwijderd om openheid te behouden. Enkele lage struiken wordt niet als ‘probleem’ gezien. Het riet in het noordelijke deel van de inlaat is afgelopen winter geklepeld, verhakseld tot kleine stukjes. Ook tussen de noordelijke kleiputten is het riet teruggesnoeid. Een populier en enkele grote wilgen zijn gekapt. De takkenbossen zijn echter langs een rietveld blijven liggen, wat predatoren een schuilplaats en/of uitvalsbasis kan bieden.

Halverwege mei is het meest noordelijke grasperceel gemaaid. Vanaf begin juni zijn ongeveer zeventien schapen ingezet in het ruige noordelijke deel van het gebied.

Voor alle gebieden geldt dat het waterpeil circa één tot twee weken vóór de grasoogst trapsgewijs wordt verlaagd. Dit jaar zijn de percelen op 23 juni vrij gegeven.

Afhankelijk van de weersomstandigheden en de toegankelijkheid van de percelen wordt dan gemaaid door de pachters. In de week daarvoor kijkt Niek van 't Klooster, coördinator Natuurbeheer in Eemland, of de weidevogels zijn vertrokken.

3 METHODE

De inventarisaties zijn uitgevoerd volgens de geldende Sovon-richtlijnen van de BMP-methode (Vergeer et al., 2016). Deze werkwijze is gelijk gebleven aan die van voorgaande jaren.

In de periode van begin april tot half juni zijn in elk van de vijf gebieden vijf volledige bezoeken afgelegd, vrijwel allemaal in de vroege ochtend. Met behulp van verrekijker en telescoop zijn vanaf wegen, dijken en kades alle percelen, sloten en plassen systematisch afgezocht. Voor delen die verder weg lagen of lastig te overzien waren, zijn beperkte insteken gemaakt.

Vrijwel alle waarnemingen zijn ingetekend op veldkaarten, met vermelding van soort, geslacht en gedragscode. Er is nadrukkelijk gelet op territorium- en nestindicatief gedrag. Met name balts- en alarmgedrag zijn zorgvuldig geregistreerd. Uiteraard zijn ook waarnemingen van broedende vogels, gevonden nesten en gezinnen met pullen nauwkeurig vastgelegd.

Op percelen met kort gras waren broedende kieviten en grutto's met behulp van een telescoop goed zichtbaar vanaf grote afstand. Er is echter niet gericht naar nesten gezocht.

Daarnaast zijn gegevens verzameld van niet-broedende vogels en andere faunistische elementen. Ook zijn aantekeningen gemaakt over het agrarische grondgebruik en de uitgevoerde werkzaamheden.

Alle gegevens zijn ingevoerd in de databases van het BMP-project van Sovon. De verdeling van de inventarisaties over de maanden, het dagdeel en de duur van elke telling is weergegeven in Tabel 1.

	DE HELLING		UITERDIJKEN	
Datum	Inventarisatietijd	Telduur (in min.)	Inventarisatietijd	Telduur (in min.)
05-04	7:10-8:30 uur	80	8:50-10:20 uur	90
20-04	6:45-8:00 uur	75	8:20-10:00 uur	100
03-05	6:10-7:30 uur	80	8:10-9:40 uur	90
17-05	5:40-7:10 uur	90	7:15-8:55 uur	100
08-06	8:45-9:20 uur	35	5:30-7:00 uur	90
Totaal		360		470

	ZWARTE NOORD		BRUGGEMATEN		WOLKENBERG	
Datum	Inventarisatietijd	Telduur (in min.)	Inventarisatietijd	Telduur (in min.)	Inventarisatietijd	Telduur (in min.)
06-04	7:05-8:00 uur	55	8:10-9:05 uur	55	9:20-10:25	65
18-04	6:30-7:45 uur	75	7:50-8:50 uur	60	9:10-10:15	65
02-05	6:15-7:20 uur	65	7:30-8:30 uur	60	8:45-10:00	75
18-05	5:55-6:40 uur	45	8:20-9:05 uur	45	6:55-8:10	75
04-06	13:15-14:10 uur	55	14:30-15:10 uur	40	15:20-16:25	65
Totaal		295		260		345

Tabel 1. Veldbezoeken, inventarisatietijd en telduur in De Helling, Uiterdijken, Zwarte Noord, Bruggematen en Wolkenberg in 2025.

In 2025 is 6:00 uur besteed aan inventarisatie in De Helling, Uiterdijken 7:50 uur, Zwarte Noord 4:55 uur, Bruggematen 4:20 uur en Wolkenberg 5:45 uur.

4 WEERSOMSTANDIGHEDEN

Het weer is van invloed op de activiteit van vogels en daardoor op de doelmatigheid van het inventariseren. Harde wind, neerslag en lage temperaturen zijn belemmerende factoren. Veel territoriale activiteit neemt later op de dag ook af bij hoge temperaturen. Daarom wordt hier een korte beschrijving van het weer in het (broed)seizoen van 2025 gegeven aan de hand van de maandoverzichten van het KNMI.

Winter 2024-2025 (december, januari en februari) kenmerkte zich voorafgaand aan het broedseizoen als vrij zacht en iets aan de sombere en droge kant. Met een gemiddelde temperatuur in De Bilt van 4,5°C tegen een langjarig gemiddelde van 3,9°C was de winter als geheel vrij zacht. Deze periode als geheel telde ca. 40 droge dagen, waarvan bijna de helft in februari, ongeveer tien meer dan normaal.

Lente 2025 (maart, april, mei) was zacht, zeer droog en zeer zonnig. Met een gemiddelde temperatuur van 10,9°C tegen een langjarig gemiddelde van 9,9°C was de lente zacht. Daarmee eindigt het voorjaar op de zesde plek van zachtste lentes sinds 1901. Alle drie de maanden waren zachter dan gebruikelijk. Deze maanden waren zeer droog met gemiddeld over het land 68 millimeter neerslag tegen een langjarig gemiddelde van 148 millimeter. Het was daarmee de op twee na droogste lente sinds tenminste 1906. Maart was zeer droog met gemiddeld over het land zes millimeter neerslag tegen normaal 53 millimeter. Daarmee was het op de automatische weerstations de droogste maart sinds het begin van de metingen in 1906. April was iets minder droog, maar de hoeveelheid neerslag lag met 30 millimeter neerslag nog steeds ruim onder het langjarig gemiddelde van 40 millimeter. Mei was met gemiddeld 32 millimeter neerslag tegen een langjarig gemiddelde van 55 millimeter ook droog. Het neerslagtekort, het verschil tussen de neerslag en de verdamping, stond aan het einde van de lente gemiddeld over het land op ongeveer 125 millimeter. Daarmee behoort het groeiseizoen, dat van april tot en met september loopt, tot nu toe tot de vijf procent droogste. De lente was zeer zonnig met over het land gemiddeld 796 uren zon tegen een langjarig gemiddelde van 567 uur.

5 RESULTATEN

5.1 De Helling

In 2025 hebben in De Helling negentien verschillende broedvogelsoorten gebroed, verdeeld over in totaal 76 territoria. Ter vergelijking: in 2024 waren dit respectievelijk zeventien soorten en 69 territoria. Een toename werd vastgesteld bij de volgende soorten: krakeend, wilde eend, slobeend, kuifeend, meerkoet, kievit, grutto en tureluur. Daarentegen konden roerdomp, knobbelzwaan, kleine plevier en gele kwikstaart dit jaar geen geschikt broedgebied vinden. Opmerkelijk zijn de herintreders: zomertaling, bontbekplevier, rietzanger en kleine karekiet. Voor het eerst zijn territoria vastgesteld van zowel waterral als porseleinhoen. De sterke afname van de kluut, van twintig naar slechts twee broedparen, is opvallend maar verklaarbaar. Dit jaar zijn zes Rode lijst-soorten vastgesteld: zomertaling, slobeend, porseleinhoen, bontbekplevier, grutto en tureluur. Daarnaast zijn er drie soorten van de Oranje Lijst waargenomen: scholekster, kluut en kievit. Oranje lijst-soorten voldoen nog niet aan de criteria van de Rode lijst, maar worden beschouwd als potentieel bedreigd op korte termijn. Voor het vierde jaar op rij is er sprake geweest van volledige predatie in De Helling. Hierdoor zijn er dit broedseizoen nauwelijks jonge vogels vliegvlug geworden. Een schrijnende constatering, het had zo mooi kunnen zijn.

5.1.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten

Grauwe Gans 1(1) territorium

Op 5 april is een broedende vogel gezien. Opvallend is dat deze soort nooit meer dan één territorium heeft gehad in De Helling, er pas ná 2014 in het gebied wordt broed en dit jaar het vijfde jaar op rij is met een territorium.

Bergeend 1(2) territorium

Op 17 mei is een wakend mannetje langs de plas gezien, langzaam en wat schuchter kwam een vrouwtje uit de vegetatie tevoorschijn. Landelijk neemt deze soort af.

Krakeend 5(2) territoria

Veel territoria voor deze soort. In 2000 was dit hoge aantal voor het laatst gemonitord.

Wilde eend 6(2) territoria

Ook voor deze soort is dit een mooi aantal. De eerste gezinnen (drie) zijn op 3 mei waargenomen, waarvan een vrouwtje met tien kuikens.

Zomertaling 1(0) territorium

Ooit een algemene broedvogel, tegenwoordig een schaarse soort met landelijk 1000-1500 broedparen. Daarom is het mooi deze soort ‘in huis’ te hebben.

Slobeend 5(2) territoria

Tijdens de laatste telronde, op 8 juni, is een fraaie *distraction display* van een slobeendwoerd gezien. Vijf paar voor een 13 hectare groot gebied is meer dan een prachtig resultaat.

Kuifeend 2(1) territoria

Op 3 mei is in een diepe sloot een paartje kuifeend waargenomen. Op 8 juni is een vrouwtje met vier fraaie donkere jongen waargenomen, voor een late broedvogel is dat niet ongevoen.

Waterral 1(0) territorium

Een nieuwe broedvogel voor De Helling! Tijdens de telling van 17 mei is vanuit het noordelijk deel van de plas een gillende waterral gehoord. Op 19 juli zijn langs dit water twee adulte vogels met drie pullen waargenomen (Bron: gooi.waarneming.nl).

Porseleinhoen 1(0) territorium

De trefkans van deze nacht-actieve soort is doorgaans laag. Vlak ná de gillende voorganger werd twee maal de bekende ‘zweepslag’ van dit hoen waargenomen op 17 mei. Deze soort zat zuidelijk van de plas in de ruigte. Duidelijk een ongepaard mannetje, want eenmaal gepaard stopt deze met roepen.

Meerkoet 10(9) territoria

Op 5 april zijn de eerste twee bewoonde nesten opgemerkt, beide rond de plas. Tijdens de tweede telling, op 20 april, zijn er vijf geteld. Op 3 mei zijn de eerste kuikens gesignaleerd.

Scholekster 1(1) territorium

Deze soort is in al die teljaren maar één keer boven de twee territoria uitgekomen. Op 3 mei is een broedende vogel gezien.

Kluut 2(20) territoria

Er is sprake van een aanzienlijk verlies in de klutenpopulatie: van twintig broedvogels vorig jaar naar slechts twee dit jaar. De eerste vijf kluten in De Helling zijn op 16 maart waargenomen. Tijdens de eerste telronde op 5 april zijn er negentien exemplaren gezien op het schelpeneiland en in de plas. Bij zes vogels is enige paarvorming vastgesteld. Op 20 april zijn van de zeventien getelde exemplaren vier broedende vogels gesignaleerd. Deze vier broedparen vielen echter vóór de datumgrens van 1 mei. Volgens Jan-Willem Vergeer, Teamleider monitoring bij Sovon, is de kluut ‘een lastpak in de BMP-systematiek. Vooral omdat veel broedpogingen voortijdig worden afgebroken en één broedpaar in één broedseizoen op diverse locaties broedpogingen onderneemt. Omdat die broedpogingen in verschillende BMP-plots plaats kunnen vinden, lopen we het risico dat we de broedpopulatie overschatten, d.w.z. dat dat ene broedpaar in twee of zelfs meer BMP-tellingen terecht komt. Dat is de reden dat we voor de Kluut een specifieke, strenge regel hanteren, die op de controlekaart staat te lezen: Voor deze soort wordt de telling met het grootste aantal ingevoerde waarnemingen binnen de datumgrenzen (1-5 t/m 5-6) met broedcode 3 (‘paar in geschikte habitat’), broedcode 5 (‘baltsend paar’) of broedcode 6 of hoger (nest-indicerend) gebruikt.’ Toch lijkt het ‘dubbel om broedende vogels buiten de datumgrenzen niet mee te tellen: maar in ‘de landelijke praktijk is dit voor de kluut de minst slechte oplossing gebleken.’

Op 3 mei is zelfs de zogenaamde ‘uitnodigingshouding’ waargenomen, een onderdeel van de paringsceremonie. Hierbij staat het vrouwtje iets door de poten gezakt in het water, buigt diep voorover met de kop laag en de snavel horizontaal vlak boven het wateroppervlak, terwijl het achterlijf enigszins opgericht is. Het mannetje, dat naast haar in dezelfde richting staat, poetst de borstveren. Tot een daadwerkelijke paring is het echter niet gekomen.

Tijdens dezelfde telling zijn in totaal veertien kluten gezien rond de noordelijke plas: twee broedende vogels (inclusief nestaflossingen), vijf ‘losse’ vogels, en de overige vogels foeragerend in de plas. Tijdens het telseizoen is het schelpeneiland aanzienlijk verruigd, waardoor het zijn functie als geschikte broedlocatie voor pioniervogels heeft verloren. Op 17 mei verbleef één broedende kluut en een staande vogel op het eiland, naast vijf foeragerende soortgenoten in de plas. Tijdens de laatste telling op 8 juni is een paar met één jonge vogel in het water waargenomen, evenals een kuikenloos paar dat foerageerde in het water. Op het schelpeneiland zijn negen nestkuiltjes in de schelpenbodem geteld. Allemaal zonder eischilvers onder in de nestkommen, dus geen broedsucces.

De Helling, verruigd schelpeneiland, 8 juni 2025.

Bontbekplevier 1(0) territorium

Alleen op 20 april is een broedend vrouwtje op het schelpeneiland waargenomen. Tijdens de eerste telling, in 1999, is ook een broedgeval vastgesteld. De laatste twaalf jaren is de landelijke trend voorzichtig positief.

Kievit 9(5) territoria

Tijdens de eerste telronde, op 5 april, zijn vijf broedende vogels waargenomen. Op 20 april is een paar met twee kuikens gezien.

Grutto 20(13) territoria

Dit hoge aantal is in 2017 ook gekarteerd. Tijdens de eerste telling op 5 april werd een grutto waargenomen die actief een kuiltje draaide in de vegetatie. Dit gedrag wordt geïnterpreteerd als nestvoorbereiding en duidt op territoriaal broedgedrag. De vogel draaide met het lichaam een ondiepe komvormige structuur in de bodem, een handeling die vaak voorafgaat aan daadwerkelijke nestbouw of paring. De eerste broedende vogel is op 20 april gesignaleerd en de eerste vijf families zijn op 17 mei waargenomen. Op 17 mei liepen twee oudervogels met drie pullen de Eemdijk op, vól in het zicht. Dit viel niet alleen de inventarisator op maar vrijwel direct vlogen er drie roepende kleine mantelmeeuwen boven deze familie!

Tureluur 5(4) territoria

Een eerste(?) broedende vogel is op 20 april gezien. Vijf territoria is in De Helling een prima aantal.

Rietzanger 1(0) territorium

Na een jaar van afwezigheid is deze vrolijke zanger weer aanwezig.

Kleine karekiet 3(0) territoria

Door het rietbeleid gaat het sinds 2017 minder goed met deze soort in dit telgebied. Toch is drie territoria prima.

Rietgors 1(3) territorium

Tijdens de laatste telling, op 8 juni is een zingend mannetje op ridderzuring waargenomen: goed voor een territorium.

5.1.2 Waarnemingen van niet-broedende vogels

Blauwe reiger Een vogel is op 3 mei vlakbij een lepelaar waargenomen. Op 17 mei is een jagende blauwe reiger langs de plas gezien. Razendsnel pikte deze een klutenkuiken uit het water. De ouders reageerden pas toen de reiger al wegvloog.

Lepelaar Zowel op 3 en 17 mei is langs een slootkant een lepelaar gezien.

Knobbelzwaan Twee vrouwelijke vogels en een paar zijn op 3 mei gesignaleerd.

Kolgans Eén exemplaar is op 20 april in De Helling waargenomen.

Grauwe gans Op 5 april verbleven er vier grauwe ganzen in het telgebied, op 20 april 27 exemplaren en drie vogels op 3 mei. Op 17 mei zijn drie families in De Helling gesignaleerd.

Brandgans Op 20 april zijn er zo'n 75 van deze vogels geteld.

Nijlgans Een nijlgans vloog over richting noordwest op 5 april en op 3 mei twee overvliegend richting oost.

Smient Op 5 april zijn er totaal 44 smienten in De Helling geteld.

Krakeend Acht paren van deze soort zijn op 20 april gesignaleerd.

Wintertaling Tijdens de eerste telling, op 5 april, zijn 49 wintertalingen in het gebied gezien, het merendeel, ca 80 procent, waren dit mannetjes. Tijdens de tweede telling, op 20 april, zijn dertien paartjes geteld. Op 3 mei verbleven er twee foeragerende paren wintertaling in de plas.

Wilde eend Zes woerden dutte op 17 mei op het sterk verruigde schelpeneiland.

Zomertaling Drie mannen zomertaling (met drie kemphebben en een watersnip) zijn op 3 mei in één telescoopbeeld waargenomen.

Slobeend Op 5 april zijn er drie in de plas foeragerende paren waargenomen en op 3 mei zes foeragerende mannetjes.

Kleine plevier Een paar van deze soort bevond zich op 5 april op het schelpeneiland.

Watersnip Eén solistische en vier watersnippen zijn op 5 april waargenomen. Op 20 april zijn twee achter elkaar rennende vogels gezien, daarnaast een foeragerende watersnip en op 3 mei een solitair exemplaar.

Bokje Vlak naast de individuele watersnip is een druk foeragerend bokje waargenomen op 5 april. Onafhankelijk van het herhaaldelijk druk in de grond boren maakte het hele lijfje een open neergaande, pompende beweging. De meer puntige staart en kortere snavel ten opzichte van de watersnip waren uitstekend te vergelijken.

Kemphaan Drie foeragerende vrouwtjes zijn op 3 mei gespot.

Grutto Op 5 april, de eerste teldag, verbleven er circa 345 grutto's in de noordelijke plas. Tijdens deze telling werd opgemerkt dat er nog steeds vogels invielen. Bij de tweede telling op 20 april waren er nog acht slapende vogels langs de plas aanwezig. Op 3 mei werden drie

rustende exemplaren waargenomen. Op 17 mei stonden er twaalf grutto's op het eiland en elf in de plas.

Op 20 april werd een gekleurringd mannetje waargenomen. Net als in 2024 ben ik hierover door Jos Hooijmeijer (Universiteit Groningen) doorverwezen naar de Spaanse ringgroep *Aquatica*. Het betrof opnieuw dezelfde vogel als vorig jaar: geringd op 18 februari 2021 nabij de gemeente Don Benito in de regio Extremadura. Opmerkelijk is dat deze vogel, na één jaar en exact twee weken, opnieuw in hetzelfde gebied verbleef, op nog geen 150 meter afstand van de waarnemingslocatie in 2024.

IJslandse grutto Geheel apart van de 'gewone' grutto's verbleven op 5 april twaalf druk foeragerende IJslanders dicht bij elkaar op een grasperceel.

Witgat Op 5 april vlogen drie witgatjes al roepend het telgebied uit richting oost.

Bosruiter Tijdens de derde telronde, op 3 mei, zijn twee druk foeragerende bosruiters waargenomen.

Houtduif Twee voedselzoekende houtduiven verbleven op 5 april in het gebied.

Graspieper Eén foeragerende vogel is op 5 april gezien.

5.1.3 Andere waarnemingen

Haas Op 5 april verbleven er vijftien(!) hazen in het relatief kleine gebied, op 20 april elf en zes stuks op 3 mei. Eén haas is op 17 mei geteld en vijf exemplaren tenslotte op 8 juni.

Mol In het gebied bevonden zich hier en daar molshopen.

Groene kikker De eerste groene kikkers zijn vanaf 3 mei waargenomen.

5.2 Uiterdijken

Zeventien verschillende broedvogelsoorten bevolkten 86 territoria de Uiterdijken. Drie soorten minder maar zeven territoria meer ten opzichte van 2024. Nieuwe soort is snor terwijl knobbelzwaan, bergeend en kuifeend na afwezigheid weer konden bijgeschreven. Dodaars, fuut, soepeend, zomertaling, waterhoen, bosrietzanger en sprinkhaanzanger konden ten opzichte van vorig jaar niet meer worden toegevoegd. Broedvogels van de Rode lijst zijn slobeend, grutto, tureluur en snor. Scholekster en kievit staan op de Oranje lijst.

In de Uiterdijken is een hoge mate van predatie op weidevogels vastgesteld.

5.2.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten

Knobbelzwaan 1(0) territorium

Wel een territorium maar broeden is niet vastgesteld.

Grauwe gans 2(3) territoria

Op 5 april zijn er twee nesten met vijf en zes eieren langs de zuidelijke Eemoever gevonden.

Bergeend 1(0) territorium

Tijdens de telling van 20 april is een paartje bergeend in de zuidelijke inlaat waargenomen. Goed voor een territorium.

Uiterdijken, zuidelijk schiereiland, 3 mei 2025

Krakeend 2(6) territoria

Twee territoria is weinig voor dit gebied. Landelijk gaat het deze soort voor de wind.

Wilde eend 3(5) territoria

Opvallend is dat er geen families zijn waargenomen. Sinds 1990 heeft de wilde eend landelijk in 2024 de laagste index.

Slobeend 2(3) territoria

Een vroege waakse man is op 3 mei opgemerkt.

Kuifeend 1(0) territoria

Door het geringe aantal diepe sloten is deze soort een weinig voorkomende broedvogel. In 2019 is er voor het laatst een territorium geconstateerd in de Uiterdijken.

Meerkoet 11(8) territoria

Elf territoria is hoog voor dit gebied. Alleen in 2005 was het aantal hoger (15). Tijdens de eerste telronde, op 5 april, zijn er twee nesten op het zuidelijke schiereiland gevonden met vijf en zes eieren als inhoud. Eén nest torende zeker 20 centimeter boven het maaiveld uit. Op 20 april is daar een derde nest bijgekomen, terwijl er één van de eerste verlaten is. Acht gezinnen zijn tijdens de alarmtelling opgemerkt.

Scholekster 2(2) territorium

Net als in 2024 zijn twee territoria niet veel voor dit telgebied.

Kievit 11(10) territoria

De eerste drie broedende vogels zijn tijdens de telronde van 5 april gezien, de eerste kuikens op 3 mei.

Grutto 25(16) territoria

Terwijl de eerste broedende vogels pas tijdens de derde telronde op 3 mei zijn waargenomen, zijn die ochtend ook de eerste gezinnen gesignaleerd. 25 territoria is een fantastisch aantal. Helaas bleek daar tijdens de alarmtelling van 8 juni niets van over te zijn.

Tureluur 4(6) territoria

Vier territoria is niet hoog voor deze weidevogel.

Blauwborst 2(1) territorium

Tijdens de eerste telronde zijn twee zingende vogels waargenomen.

Snor 2(0) territoria

Nieuwe soort in Uiterdijken! Op 20 april is een veelvuldig zingende snor in de noordelijke rietstrook waargenomen. Een veel minder zingende vogel is langs het schiereiland gehoord.

Rietzanger 8(5) territoria

Acht territoria is voor deze soort een heerlijk aantal voor dit gebied. De rietzanger is ook met een schamel riet veldje tevreden.

Kleine karekiet 3(2) territorium

Twee territoria bevonden zich aan de noordrand en één langs de Eemoever van het schiereiland.

Rietgors 6(5) territoria

Zes territoria is het hoogst getelde aantal sinds 2005.

5.2.2 Waarnemingen van niet-broedende vogels

Lepelaar Een zich poetsend mannetje lepelaar (snavel loopt in rechte lijn over op voorhoofd) is op 20 april in het noordelijke plas-dras gezien. Op 3 mei is een vrij tamme vogel gezien, op zo'n twintig meter kon dit exemplaar bijzonder goed bekeken worden.

Grauwe gans Op 5 april verbleven 59 grauwe ganzen verspreid in dit telgebied. Hiervan zijn drie paren met pullen van nog geen week oud waargenomen rond het schiereiland. Tijdens de tweede telling, op 20 april, zijn minstens 21 exemplaren op het schiereiland gezien en acht paren met jonge vogels zwommen in de inlaat. In het noordelijk deel verbleven er die telling zeventien exemplaren. Op 3 mei zijn elf families geteld met totaal 67 jonge vogels, vijf tomen verbleven op het zuidelijke schiereiland. Op 17 mei is één familie met vijf juveniele vogels gezien en vijf adulten verspreidt over het telgebied.

Grote Canadese gans Op 5 april zijn er drie vogels in het noordelijk deel gezien en een paar op het schiereiland op 20 april. Tijdens de laatste telling, op 8 juni zijn drie volwassen vogels met pullen gezien in de kleinere zuidelijke inlaat.

Brandgans Een clubje van elf brandganzen verbleef op 20 april in het noordelijk deel op 3 mei was er nog één exemplaar te zien.

Soepgans Op 8 juni is een paartje in de zuidelijke inlaat waargenomen.

Smient In het telgebied zijn op 5 april twee paren smienten geteld.

Krakeend Drie paren zaten op 5 april bijeen langs een sloot en twee paar op het schiereiland.

Slobeend Tijdens de telling van 5 april zijn er elf paar slobeenden in het noordelijke plasdras waargenomen.

Bruine kiekendief Op 5 april is een laag overkomend mannetje bruine kiekendief waargenomen. Een overvliegend mannetje is op 20 april geattaqueerd door zo'n achttien grutto's (opvallend: zonder kieviten!).

Havik Op 5 april zag ik vanuit Uiterdijken de ruim 300 grutto's van De Helling als een bol omhoogkomen. Enkele minuten later kwam de paniekzaaier voorbij vliegen. Een mannetje havik deed ook in dit telgebied het nodige opvliegen en raasde verder naar het zuiden.

Kleine plevier Een langs een plas foeragerend mannetje kleine plevier is op 3 mei op het zuidelijke schiereiland waargenomen.

Watersnip Een exemplaar vloog op 20 april vanuit het zuidelijke schiereiland naar het oosten.

Wulp Op 5 april vloog een fantastische wulp het gebied over vanuit het noorden door naar zuid.

Witgat Op 5 april vlogen twee witgatjes het gebied uit en vervolgden hun weg naar het oosten.

Oeverloper Op het schiereiland verbleven op 3 mei drie voedselzoekende oeverlopers.

Cetti's zanger Tijdens de eerste telling, op 5 april, is het geluid meerdere malen waargenomen. Niet genoeg voor een territorium.

Koekoek Op 3 mei is een overvliegende koekoek gezien.

Ekster Opvallend dat een overvliegende ekster op 20 april geen paniek veroorzaakte.

Zwarte kraai Op 3 mei kwam een zwarte kraai laag aanvliegen, zo'n 100 meter voor de westgrens van het telgebied ging deze opvallend hoger vliegen om de Uiterdijken zonder incidenten over te vliegen. Een ervaringsdeskundige?

5.2.3 Andere waarnemingen

Haas Op 5 april zijn er zes hazen verdeeld over het gebied geteld, op 20 april waren dat er zeven en dertien exemplaren lieten zich op 3 mei zien. Eén haas is op 17 mei waargenomen en negen stuks op 8 juni.

Mol In het gebied, waaronder ook op het schiereiland, zijn molshopen opgemerkt.

Groene kikker Vanaf 3 mei zijn er groene kikkers waargenomen.

5.3 Zwarte Noord

In de Zwarte Noord verbleven in 2025 veertien verschillende broedvogelsoorten. Vier minder ten opzichte van vorig jaar. Het aantal territoria was 72, vorig jaar waren dit er 83. Voor bergeend, zomertaling, kluut, gele kwikstaart, kleine karekiet en rietgors was de Zwarte Noord niet meer territoria-waardig. Soepeend en kuifeend konden dit jaar hernieuwd als broedvogels worden bijgetekend. Roerdomp komt net als vorig jaar weer voor als broedvogel. Rode lijst soorten zijn roerdomp, slobeend, grutto, tureluur en snor. Vogels van de Oranje lijst zijn scholekster en kievit.

5.3.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten

Roerdomp 1(1) territorium

Het tweede jaar op rij een territorium voor deze kritische moerasvogel. Misschien niet echt verbazend: in tien jaar tijd is de Nederlandse broedpopulatie verdubbeld. Net buiten het telgebied is in het noordwesten, op 18 april een roepende roerdomp waargenomen vanuit een rietveldje langs de Eem. Binnen de Zwarte Noord is tijdens de derde telling, op 2 mei, een roerdomp gehoord die drie maal hoempte. Deze vogel verbleef in het riet langs de plas.

Knobbelzwaan 1(1) territorium

Wel een paar gezien, maar geen teken van nestbouw.

Grauwe gans 4(2) territoria

Tijdens de eerste telronde, op 6 april, zijn twee laag op het nest liggende vogels waargenomen. Beiden nesten bevonden zich in het open gebied en zo'n tien centimeter boven het maaiveld. Een derde nest bevond zich langs de uiterste noordrand van het perceel.

Krakeend 3(4) territoria

Drie territoria is voor deze eend een prima score in de Zwarte Noord.

Wilde eend 3(3) territoria

Net als in 2024: drie territoria.

Natte greppel, Zwarte Noord, 4 juni 2025.

Soepeend 1(0) territorium

Een vrouwtje met twee gele pullen in de plas zijn op 18 mei gesignaleerd. De landelijke trend voor deze kleurvariant van de wilde eend is negatief.

Slobeend 1(2) territorium

Landelijk komt deze soort langzaam uit een dal.

Kuifeend 1(0) territorium

Op 4 juni is in dit deelgebied een vrouwtje met vier fantastisch mooie donkere kuikens waargenomen in de oostelijk ringsloot.

Meerkoet 9(6) territoria

Opvallend is dat de meeste territoria langs de oostzijde van het gebied te vinden waren.

Scholekster 1(3) territorium

Tijdens het alarmtellen, op 4 juni, is een alert paar waargenomen.

Kievit 21(27) territoria

Op 2024 en 2023 na, met respectievelijk 22 en 27 territoria, is ook 2025 een fantastisch jaar voor deze soort geweest in de Zwarte Noord. Tijdens de eerste telronde, op een koude, gure 6 april zijn er vijf broedende vogels opgemerkt en tijdens de tweede telling op 18 april is dit aantal aangevuld tot tien broedgevallen. Eén nest bevond zich in een opgedroogde plas. Op 2 mei zijn op zeven locaties pullen met oude vogels gezien. Drie alarmerende kieviten zijn op 4 juni opgemerkt. Eén haan alarmeerde niet maar liet een sterk staaltje *distraction display*, ofwel een afleidingsmanoeuvre, zien. Het ene moment sleepte hij zijn linkervleugel over de grond, alsof de vogel gewond was. Even later scharrelde hij, laag bij de grond, met twee laag gehouden bolle vleugels. Maar ook het schijnbaar foerageren: overdreven pikken naar de grond.

Grutto 18(15) territoria

Ook voor deze soort een goed jaar. Tijdens de tweede telronde, op 18 april, is één broedende grutto opgemerkt en op 2 mei is er daar een broedgeval bijgekomen. Zeven alarmerende gruttoparen zijn op 4 juni opgeschrikt: dat zouden er meer moeten zijn.

Tureluur 7(8) territoria

Zeven paren alarmerende tureluurs zijn op 4 juni geteld.

Rietzanger 1(5) territorium

Gekelderd van vijf naar één territorium.

5.3.2 Waarnemingen van niet-broedende vogels

Lepelaar Een richting oost vliegende lepelaar is op 18 mei waargenomen.

Knobbelzwaan Een rustend mannetje is op 2 mei gezien.

Grauwe gans Op 6 april zijn totaal 51 grauwe ganzen waargenomen in de Zwarte Noord, op 18 april waren dit er 27 met daarnaast drie families met drie, negen en twaalf jonge vogels. Tijdens de derde telling, op 2 mei, zijn twee families gezien, waarvan één met zes pullen en een solitair exemplaar. De volgende ronde, op 18 mei, zijn er weer negen families gezien, de meeste langs de kant van de Eem. Tot slot zijn er 41 exemplaren op 4 juni gezien.

Brandgans 27 exemplaren waren op 2 mei nog in de Zwarte Noord aanwezig.

Bergeend Tijdens de telling van 2 mei is een zich poetsende bergeendman gezien.

Krakeend Op 2 mei is een man krakeend met een vrouw wilde eend waargenomen.

Smient Vijftien smienten zijn op 6 aprilesignaleerd.

Wintertaling Op 6 april zijn er dertien wintertalingen gezien.

Slobeend Zeven paren slobeenden verbleven op 6 april in de plas.

Bruine kiekendief Een overvliegend mannetje werd op 18 mei fel aangevallen door een scholekster.

Torenavalk Een mannetje torenvalk deed 'alleen' kieviten opvliegen bij het doortrekken op 6 april.

Kluut Op 2 mei zijn twee foeragerende kluten waargenomen in de plas, die door de droogte doorwaadbaar was, een vogel liet op 17 mei hetzelfde gedrag zien.

Grutto Op 18 mei is een in de plas foeragerende vogel opgemerkt.

Watersnip Een druk foeragerende vogel is op 6 april gezien en een exemplaar op 18 april.

Oeverloper Een oeverloper zocht voedsel langs de rand van de plas op 2 mei en ook op 18 mei is een roepende vogel op de slikrand opgemerkt.

Visdief Op 2 mei vloog deze soort over het telgebied.

Postduif Een foeragerende postduif is tijdens tweede teldag op 18 april gesignaleerd.

Koekoek Op 2 mei vloog een roepende vogel en twee zwijgzame exemplaren over het gebied en op 18 mei zijn er weer twee gehoord en gezien. En tijdens de laatste telling, 4 juni, zijn er twee vogels waargenomen.

Boerenzwaluw De eerste twee vogels van dit teljaar zijn tijdens de telling van 6 april gezien, doortrekkend naar noord.

Witte kwikstaart Een zingende witte kwikstaart hoor je niet vaak. Op 18 mei is zo'n 'kwetterende' vogel waargenomen.

Cetti's zanger Vanuit de lage begroeiing van het zuidelijkste perceel klonk op 18 april de explosieve zang van deze 'onzichtbare' vogel.

5.3.3 Andere waarnemingen

Haas Op 6 april zijn er vier hazen gezien, tijdens de volgende telling op 18 april acht en op 2 mei zeven exemplaren. Tijdens de vierde telling, op 18 mei zijn twee exemplaren geteld, één ervan werd door een gruttoman verjaagd van zijn kroost, de laatste zes getelde hazen zijn op 4 juni waargenomen.

Mol Verspreidt over het gebied zijn hier en daar molshopen opgemerkt.

Groene kikker Vanaf de derde telling op 2 mei zijn tijdens elk bezoek groene kikkers gehoord.

5.4 Bruggematen

Dit jaar, net als in 2024, vijftien verschillende broedvogelsoorten en 50 territoria tegen 52 vorig jaar. Snor is een nieuwe broedvogel in de Bruggematen. Rietzanger en rietgors zijn hernieuwde broedvogels. Grote Canadese gans, scholekster en pimpelmees konden niet meer worden bijgeschreven. Ook in dit deelgebied heeft roerdomp voor het tweede jaar op rij een territorium. Rode lijst soorten in dit gebied zijn roerdomp, slobbeend, grutto, tureluur en snor. Oranje lijst soorten zijn waterhoen en kievit.

5.4.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten

Roerdomp 1(1) territorium

Tweede jaar op rij een territorium! Op 18 april is een roerdomp gezien. De vogel bevond zich aan het eind van een sloot tegen de westelijke grens (Eemkade) aan. Aan het eind van deze telronde werd de(?) vogel gehoord toen deze tweemaal hoempte vanuit een nabijgelegen noordelijke rietveldje. Landelijk staat de broedvogelteller rond de 800 broedparen.

Grauwe gans 1(3) territorium

Een paar met vier pullen is op 18 april in de noordelijke plas gezien. Het is niet zeker of de vogels daar ook gebroed hebben.

Krakeend 7(3) territoria

Zeven territoria is een record sinds dit gebied vanaf 2008 elk jaar op broedvogels wordt geïnterpreteerd.

Wilde eend 4(5) territoria

Eén territoria minder dan vorig jaar, maar voor de Bruggematen een prima aantal.

Slobbeend 1(2) territorium

Dit territorium bevond zich in het centrale pitrusrijke deel van de Bruggematen.

Waterhoen 1(1) territorium

De laatste tien jaar schijnt het op landelijk niveau beter te gaan met deze soort.

Meerkoet 5(5) territoria

Op 4 juni zijn vijf paren met jonge vogels waargenomen.

Kievit 16(15) territoria

Deze soort blijft mij in de Bruggematen verbazen: aan territoria een nieuw record! Tijdens de eerste telronde op 6 april zijn negen broedende vogels waargenomen. Op 2 mei twee broedende vogels en op drie locaties kuikens met hun ouder(s). Tijdens de volgende ronde, op 18 mei zijn drie alarmerende paren gezien en één paar met pullen. Tijdens de laatste telling, op 4 juni, zijn op drie locaties één of meer ouders met pullen gezien.

Grutto 4(4) territoria

Tijdens de vierde telling, op 18 mei, zijn drie alarmerende paren grutto's opgevallen. Vier territoria in dit ruimtelijk beperkt gebied is een prima aantal. En dan nog met kuikens!

Tureluur 3(3) territoria

Eén alarmerend paar tureluur is op 18 mei in het zuidelijk deel gesignaleerd en drie 'zenuwachtige' paren op 4 juni.

Snor 1(0) territorium

Tijdens de tweede telling is een snor gehoord, de vogel bevond zich in het noordelijke rietveldje. Vlak buiten het telgebied, langs de Eem, zong een vogel op 2 mei.

Plas-dras langs dijkvoet, Bruggematen Noord, 4 juni 2025.

Rietzanger 1(0) territorium

Na een jaar van afwezigheid weer een territorium.

Kleine Karekiet 2(5) territoria

Ook de kleine karekiet is afgenomen.

Tjiftjaf 1(1) territorium

Ook dit jaar een territorium van deze vogelsoort. Vanaf 18 april liet deze soort zich horen.

Rietgors 2(0) territoria

Het hoogste aantal territoria voor deze soort in achttien jaar broedvogel inventariseren.

5.4.2 Waarnemingen van niet-broedende vogels

Aalscholver In de brede en diepe zuidelijke sloot is op 18 mei een druk vissende aalscholver opgemerkt.

Grauwe gans Zowel op 6 en 18 april verbleven er vijftien grauwe ganzen in de Bruggematen. De volgende telling, op 2 mei, zijn vier paren gezien waarvan één paar met zeven jongen en een ander paar met zes jonge vogels. Op 4 juni is één gezin en vijf exemplaren bij elkaar waargenomen.

Nijlgans Eén vogel verbleef op 2 mei in het gebied.

Krakeend Diverse groepjes krakeenden zijn geteld op 6 april, totaal kwam dat uit op 41 exemplaren. Drie paar verbleven in de brede zuidelijke sloot op 18 april.

Wintertaling Twee paren van deze prachtige eend verbleven op 6 april in de driehoekige plas in het centrale deel van de Bruggematen, het zelfde aantal is op 18 april geteld.

Soepeend Een mannetje met een vrouwtje wilde eend zijn op 6 april gezien in de Bruggematen.

Bruine kiekendief Een mannetje deed op 6 april alle vogels van de Bruggematen opvliegen en landde vervolgens op het westelijk gelegen Ocriteiland.

Witgat Twee witgatjes met kenmerkend geluid en donkere ondervleugels vlogen op 6 april het gebied uit richting oost.

Watersnip Op 6 april is een duttende watersnip waargenomen.

Visdief Een luid roepend exemplaar vloog op 2 mei over de Bruggematen richting oost en op 18 mei is wederom een exemplaar met hetzelfde gedrag opgemerkt.

Houtduif Twee foeragerende houtduiven zijn tijdens de eerste telronde, op 6 april, gezien.

Holenduif Eén exemplaar van deze soort is op 4 juni waargenomen.

Cetti's zanger Vanuit een schamel rietstrookje liet deze luidruchtige zanger zich op 18 april horen.

Ekster Op 2 mei vloog een ekster over het telgebied van oost naar west.

5.4.3 Andere waarnemingen

Haas Op 6 april zijn er acht exemplaren van dit prachtige dier gezien, allen binnen een straal van circa 25 meter en op 18 april waren dit er zeven. Een clubje van vijf en vier 'losse' dieren zijn op 2 mei geteld, terwijl er op 18 mei en op 4 juni 'maar' één exemplaar is waargenomen.

Mol Ook dit teljaar zijn er weer verscheidene molshopen in de Bruggematen aangetroffen.

5.5 Wolkenberg

Aan territoria dit jaar 47 in de Wolkenberg, vorig jaar 61. Aantal broedvogelsoorten is ook minder: achttien ten opzichten van 22 in 2024. Verdwenen soorten zijn roerdomp, grote Canadese gans, bergeend, waterral, snor en bosrietzanger

Een soort die eerder heeft gebroed en dit jaar weer opnieuw is grutto. Eindelijk heeft de Cetti's zanger een territoria in een van de vijf onderzochte gebieden langs de Eem.

Vogels van de Rode lijst zijn slobbeend, grutto en tureluur. Oranje lijst soorten zijn bruine kiekendief, waterhoen, scholekster en kievit.

5.5.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten

Fuut 1(1) territorium

Het vijfde jaar op rij met een broedgeval.

Grauwe gans 4(6) territoria

Op 18 april zijn twee solitaire paren opgemerkt met elk vijf pullen en twee paren met zes jonge vogels, het is niet bekend of ze hier gebroed hebben.

Krakeend 3(3) territoria

Een vrouwtje liet op 4 juni een fraai staaltje afleidingsgedrag zien.

Wilde eend 5(6) territoria

Stabiel aantal territoria voor deze soort. Jonge vogels zijn niet waargenomen.

Slobeend 1(1) territorium

Dit is het vierde jaar op rij met één territorium.

Kuifeend 1(2) territorium

Dit territorium bevond zich langs de oever van het rechthoekige plas in het noorden.

Bruine Kiekendief 1(1) territorium

Tijdens de derde telling, op 5 mei, is een laag cirkelend vrouwtje boven een rietveld gezien. Op 4 juni vloog een vrouwtje het verdachte rietveld uit. Tijdens een kortstondig bezoek, op 13 juni, is een nest met drie jonge vogels gevonden. Het lijkt erop dat hetzelfde nest van vorig jaar gebruikt is. In de eerste week van juli zijn de jonge vogels uitgevlogen. Met dit zesde broedjaar op rij kunnen we deze soort voorzichtig tot de vaste broedvogels van de Wolkenberg rekenen.

Waterhoen 1(3) territorium

Eén territorium is de laatste jaren wat schamel voor dit gebied.

Meerkoet 4(7) territoria

Pas tijdens de derde telronde op 2 mei is een broedende vogel opgemerkt en een paar met pullen op 4 juni.

Scholekster 1(2) territorium

Tijdens de ronde van 18 mei zijn drie tepietende vogels gezien.

Kievit 3(3) territoria

Een alarmerend paar is op 18 mei opgemerkt en één op 4 juni.

Grutto 2(0) territoria

Op 18 mei is een alarmerend paar waargenomen en twee paar op 4 juni. In de Wolkenberg is het aantal territoria van deze soort nooit boven de twee geweest.

Tureluur 3(1) territoria

Drie alarmerende paartjes zijn op 4 juni opgemerkt. Acht bijeen foeragerende vogels zijn waargenomen op 4 juni langs de rand van de inlaat.

Blauwborst 2(1) territoria

Tijdens de eerste inventarisatieronde op 6 april is een luid zingend exemplaar in een noordelijk rietveld waargenomen.

Cetti's zanger 1(0)

Een nieuwe broedvogel. De exploderende zang van deze vogel is op 18 april en 4 juni waargenomen: goed voor een territorium.

Rietzanger 3(4) territoria

Deze soort broedt pas sinds 2016 in de Wolkenberg. Drie territoria is een gemiddeld aantal voor deze soort.

Kleine karekiet 7(9) territoria

De kleine karekiet broedt sinds het begin van de tellingen in dit gebied. Waar riet staat is deze vogel aanwezig.

Rietgors 4(2) territoria

Na twee 'mindere' jaren, nu weer vier territoria.

5.5.2 Waarnemingen van niet-broedende vogels

Blauwe reiger Op 18 april vloog deze soort over het telgebied.

Grauwe gans Op 6 april zijn er verspreidt over het telgebied 60 grauwe ganzen geteld en op 18 april 36 exemplaren, waarvan veertien in de noordelijke plas. Vier tomen en vier 'losse' exemplaren zijn tijdens de telronde van 2 mei opgemerkt, tijdens de laatste telling op 4 juni verbleven zeven vogels in het gebied.

Krakeend Negen krakeenden vertoefden op 6 april in de slenk.

Wintertaling In de Eeminlaat verbleven op 6 april zeven paren wintertaling bij elkaar, tijdens de telling van 18 april waren dit er drie

Wilde eend Op 2 mei verbleef een clubje mannelijke vogels bijeen in de Eeminlaat en op 18 mei waren dit dertien mannetjes.

Torenvalk Op 4 juni is een overvliegende torenvalk man waargenomen met een muis in de klauwen.

Wolkenberg, zuidelijke poel, 2 mei 2025

Sperwer Net als tijdens de eerste inventarisatieronde in 2023 is ook dit jaar, tijdens de eerste telling op 6 april, een sperwer waargenomen. Toen een vrouwtje, nu een mannetje. Eerst langsvliegend, later zittend op een weidepaaltje in het noordelijke deel. Ook op 18 april is een mannelijke sperwer waargenomen, strak over het gebied vliegend van oost naar west.

Fazant Op 4 juni is een hen uit het zuidelijke grasperceel opgeschrikt.

Kluut Op 18 april zijn twee druk in diep water foeragerende kluten in de inlaat gesignaleerd en op 2 mei één exemplaar. De volgende telling, op 18 mei, zijn weer twee solitair foeragerende vogels langs de geuloever gezien. Alarmerende vogels zijn niet waargenomen.

Witgat Deze enthousiaste steltloper vloog luid roepend op 6 april het gebied uit richting oost.

Watersnip Op 18 april vloog een watersnip op uit een van de noordelijke poeltjes.

Oeverloper Op 2 mei is een langs de rand van de geul foeragerende oeverloper gezien.

Kokmeeuw Twee kokmeeuwen verbleven langs de inlaat op 18 april en één vogel op 2 mei.

Houtduif Op 6 april zijn twee foeragerende paren houtduiven opgemerkt.

Boerenwaluw Na 18 april is deze soort tijdens elk volgend bezoek aanwezig geweest.

Pimpelmees Op 2 mei is een in het riet foeragerende pimpelmees gezien.

Kauw Zo'n tien kauwen foerageerden op 2 mei in de Wolkenberg.

Huismus Twee mannelijke huismussen foerageerden op 2 mei in een noordelijk rietveld.

Putter Twee putters vlogen op 18 april laag over het gebied en op 18 mei is een foeragerende vogel in een rietveldje gesignaleerd.

5.5.3 Andere waarnemingen

Haas Op 6 april is één haas gezien en op 18 april twee exemplaren. Tijdens de derde ronde, op 2 mei, zijn vier exemplaren gesignaleerd. Drie exemplaren verbleven op 18 mei in het gebied en de laatste ronde, op 4 juni, waren dit er vier.

Groene kikker Vanaf 2 mei zijn elke telling groene kikkers in de Wolkenberg waargenomen.

5.6 Rode- en Oranje lijst soorten

Rode lijsten zijn bedoeld om aandacht te vestigen op soorten die bedreigd of kwetsbaar zijn. Wanneer een soort op de Rode lijst verschijnt, is er doorgaans al sprake van een aanzienlijke bedreiging. Om eerder te kunnen ingrijpen, zijn daarom ook Oranje lijsten opgesteld. Beide lijsten fungeren als belangrijke graadmeters voor de effectiviteit van het natuurbeheer. In de Rode lijst van broedvogels worden vijf categorieën onderscheiden. Voor de resultaten in de vijf onderzochte gebieden in 2025 gaat het om de volgende categorieën:

Bedreigde soorten: Soorten die sterk zijn afgenomen en zeldzaam tot zeer zeldzaam zijn, evenals soorten die zeer sterk zijn afgenomen en zeldzaam zijn.

Kwetsbare soorten: Soorten die zijn afgenomen en vrij tot zeer zeldzaam zijn, en soorten die sterk tot zeer sterk zijn afgenomen en vrij zeldzaam zijn.

Gevoelige soorten: Soorten die stabiel zijn gebleven of zijn toegenomen en zeer zeldzaam zijn, evenals soorten die sterk tot zeer sterk zijn afgenomen maar nog algemeen voorkomen.

	Rode lijst soorten			Oranje lijst soorten
	Bedreigd	Kwetsbaar	Gevoelig	
De Helling	zomertaling	slobeend, porseleinhoen bontbekplevier	grutto, tureluur	scholekster kluut, kievit
Uiterdijken		slobeend, snor	grutto, tureluur	scholekster, kievit
Zwarte Noord		roerdomp, slobeend	grutto, tureluur	scholekster, kievit
Bruggematen		roerdomp, slobeend, snor	grutto, tureluur	waterhoen, kievit
Wolkenberg		slobeend	grutto, tureluur	bruine kiekendief, waterhoen, scholekster, kievit

Tabel 2. Soorten van de Rode- en Oranje lijst in de vijf onderzochte gebieden in 2025.

Dit jaar zijn nieuw op de Rode- en Oranje lijst: zomertaling, porseleinhoen en bontbekplevier in De Helling en snor in Uiterdijken en Bruggematen. In Wolkenberg komt grutto weer voor. Van de lijsten verdwenen zijn roerdomp, zomertaling en gele kwikstaart in De Helling. In Uiterdijken en Zwarte Noord zijn dat zomertaling en waterhoen. Scholekster is verdwenen in Bruggematen. In Wolkenberg tenslotte komen roerdomp, grutto en snor dit jaar niet meer in de lijsten voor.

6 DROOGTE EN PREDATIE

De voortekenen voor dit broedseizoen waren niet zo gunstig. Vogelbescherming Nederland sloeg eind mei alarm over het droogste voorjaar ooit gemeten. Weiland en waren op veel plekken zo hard als beton en regenwormen waren dus onbereikbaar voor de lange snavels van de grutto's. Door de droogte ontstond vertraging in de eileg. Toch slaagden de grutto's erin om voldoende voedsel te vinden om eieren te kunnen leggen. Ze deden er langer over om te beginnen, maar toen ze eenmaal begonnen, was dat massaal.

Weidevogelkuikens zijn voor een groot deel afhankelijk van insecten. Water is enorm belangrijk voor insecten om tot ontwikkeling te komen. In de vijf onderzochte gebieden was ondanks de droogte de waterhuishouding op orde. Ondanks dat in de Zwarte Noord regenplassen ontbraken stonden sloten en greppels vol water. Dankzij hun modderige oevers, waar geen sprake is van droogte, vormen ze een ideale leefomgeving voor insecten, die zich hier dan ook volop laten zien.

Het produceren van eieren gebeurde in een kortere periode dan anders, daardoor was er een scherpe piek in het aantal kuikens. Dat is best wel gunstig want in korte periode heb je een overdaad aan eieren en jonge vogels waardoor in de grotere weidevogelgebieden eventuele predatoren niet alles kunnen vinden en alles opeten. Hier werden de eieren en de kuikens van weidevogels meer met rust gelaten door predatoren. Daarnaast waren er vanaf het begin van het voorjaar ook heel veel muizen in het veld. Predatoren prefereren muizen boven kuikens.

Het 'met rust laten van kuikens' is helaas niet in De Helling, Uiterdijken en mogelijk Zwarte Noord van toepassing geweest. Bijgaand enkele opmerkingen uit het veld.

De Helling

- Tijdens de telronde van 17 mei zijn zeven alarmerende grutto's waargenomen. De daaropvolgende alarmtelling van 8 juni sloeg niet één vogel aan.

Uiterdijken

- Op 8 juni is een door een kraaiachtige gepredeerd eendenei op de Zomerkade nabij Uiterdijken gevonden.
- Tijdens dezelfde telling is naast een damhek een dode grutto gevonden, waar alleen de vleugels en poten nog intact waren. Metingen wezen uit dat het een vrouwtje betrof.
- Op 17 mei zijn acht alarmerende grutto's geteld. Tijdens de alarmtelling van 8 juni zijn geen grutto's aangetroffen: alleen op het schiereiland zijn luid roepende vogels opgemerkt (scholekster, kievit en tureluur). Tijdens deze telling is opgevallen dat zwarte kraaien weer laag over het gebied vlogen.
- Het lijkt erop dat als er predatie (van kuikens) heeft plaatsgevonden, de oudervogels het gebied verlaten.

Zwarte Noord

- Een op 18 mei overvliegende man bruine kiekendief werd alleen door een scholekster geattaqueerd.
- Tijdens de alarmtelling, op 4 juni, zijn drie alarmerende kievitparen opgemerkt terwijl er 21 territoria zijn vastgesteld.
- Tijdens dezelfde telling zijn zeven alarmerende grutto's waargenomen, terwijl er na vier inventarisaties achttien territoria uitrolden. Als het aantal alarmerende paartjes grutto tenminste 65 procent van het oorspronkelijke aantal broedparen is, moet dat genoeg zijn om de populatie stabiel te houden. In dit geval gaat het om 38 procent: wat krimp betekent.

Bruggematen

- Op 18 mei zijn er op de Eemkade twee gepredeerde eendeneieren gevonden, mogelijk door een kraaiachtige gepakt.

Wolkenberg

- Op 18 april is een door een kraaiachtige gepredeerd eendenei op de Eemkade aangetroffen.

De aanvallen vonden vermoedelijk 's nachts plaats, waarbij predatoren zoals vos of marterachtigen verantwoordelijk kunnen zijn geweest. Overdag waren er voldoende broedvogels aanwezig om gezamenlijk op te treden tegen zowel vliegende als lopende predatoren, wat wijst op een sterke sociale verdediging binnen de populatie.

Gepredeerd eendenei, Eemkade nabij Wolkenberg, 18 april 2025.

			Jaar van predatie								
	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
De Helling	X	X	X	X		X		X			
Uiterdijken	X		X	X		X		X			
Zwarte Noord	?	X			X	X		X			

Tabel 3. Jaren van totale predatie in drie onderzochte gebieden t/m 2025.

7 BEHEERAANBEVELINGEN

In de buitendijkse gebieden langs de Eem is verruiging een bijna jaarlijkse aandachtspunt. Ten westen van de driehoekige plas in het centrale deel van de *Bruggematen* beginnen de wilgentenen uit te groeien tot boompjes met een standiameter van zo'n tien centimeter. Ook langs de randen en in het noordelijke rietveldje loopt een aantal flinke wilgentenen uit. Langs de inlaat en noordelijkste plas in de *Wolkenberg* neemt verruiging door wilg toe.

Rietlanden zijn van groot belang als broedgebied voor kwetsbare vogelsoorten zoals de roerdomp, snor en rietzanger. Het behoud van een open, rustige vegetatiestructuur is daarbij essentieel. In Wolkenberg is een rietland verstoord door achtergelaten takkenbossen, restanten van snoeiwerk die als vergeten afval in het riet zijn beland. Hoewel ze klein lijken, kunnen deze takkenhopen het broedsucces van rietvogels aanzienlijk verminderen. De takken kunnen dekking bieden aan roofdieren zoals vossen, marters en kraaien, verstoren het open karakter van het rietland en beïnvloeden het microklimaat en de voedselbeschikbaarheid. Hierdoor wordt het gebied minder geschikt voor broedende rietvogels.

Om verruiging te voorkomen, wordt voorgesteld om jaarlijks in het vroege voorjaar, tussen januari en maart, wanneer de wilg in rust is, alle natte poelen en plasjes in de buitendijkse gebieden na te lopen. Daarbij dienen wilgentenen mét wortel en ander houtafval zorgvuldig te worden verwijderd. Zo blijft het rietland geschikt als broedhabitat en wordt verstoring door onnatuurlijke elementen voorkomen.

In de winter 2022/2023 is een schelpeneiland in De Helling aangelegd als broedhabitat voor pioniersoorten zoals de kleine plevier, bontbekplevier, kluut en (misschien) visdief. In 2023 en 2024 schoot het aantal broeden kluten omhoog, met respectievelijk zestien en twintig broedgevallen.

Deze vogels zijn sterk afhankelijk van open, kale bodems met weinig tot geen vegetatie. Wanneer verruiging optreedt, door opkomende grassen, distels of andere dominante planten, verliest het eiland zijn functie als geschikt broedgebied. Dit bleek dit teljaar het geval.

Om het eiland aantrekkelijk en functioneel te houden voor deze vogelsoorten, is actief beheer noodzakelijk. Jaarlijkse controle in het vroege voorjaar (februari-maart) is essentieel. Tijdens deze periode kunnen opkomende planten handmatig of mechanisch worden verwijderd, voordat ze zich verder verspreiden. Het toevoegen van zout aan de bodem kan de groei van zoetminnende planten afremmen. Indien nodig kan het oppervlak worden aangevuld met een nieuwe laag schelpen, om de bodem te verstoren en kieming van planten te remmen.

Daarnaast is het raadzaam om het eiland regelmatig te monitoren op vegetatieontwikkeling en broedsucces. Dit maakt het mogelijk om tijdig in te grijpen bij beginnende verruiging.

Door deze maatregelen toe te passen, blijft het schelpeneiland geschikt voor pioniersoorten en wordt voorkomen dat verruiging hun broedplekken verdringt.

8 DANKZEGGING

Voor de interesse in het onderzoek en de kennis over gebruik en beheer van de gebieden dank ik Niek van 't Klooster (Coördinator Natuurbeheer Eemland Natuurmonumenten) en Jan Roodhart (Coördinator Natuurbeheer Natuurmonumenten). Jos Hooijmeijer (Universiteit Groningen) verleende medewerking om de gekleurde grutto te achterhalen. Jan-Willem Vergeer, Teamleider monitoring bij Sovon, en Dirk Prop dank ik voor het meefilosoferen over het clusteren van kluten.

9 GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Buiter, Rob, 2025.

Na het 'rampjaar 2024' is er nu eens goed nieuws over de grutto. Trouw, 12 juni 2025.

Geld, J. van der, *et al*, 2013.

Weidevogels in een veranderd landschap: meer kleur in het landschap. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Houten, Marc van, 1996.

Over de invloed van droogte op broedsucces van weidevogels. De Korhaan, Jaargang 30, Nr. 4, 97-98.

Houten, Marc van, 2024.

Resultaten van broedvogelinventarisaties in binnen- en buitendijkse terreinen van Natuurmonumenten bij rivier de Eem in 2024. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Uitgave 325, Hilversum.

Kwak, R. *et al*, 2018.

Bedreigde vogels in Nederland. Vogels van de Rode lijst in hun leefgebied. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Vergeer, J.W. *et al*, 2016.

Handleiding Sovon broedvogelonderzoek: Broedvogel Monitoring Project en Kolonievogels. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

BIJLAGEN

Bijlage 1	Soorten en territoria van broedvogels van De Helling in 1999 t/m 2025.
Bijlage 2	Soorten en territoria van broedvogels van Uiterdijken in 2005 t/m 2025.
Bijlage 3	Soorten en territoria van broedvogels van de Zwarte Noord 2006 t/m 2025.
Bijlage 4	Soorten en territoria van broedvogels van de Bruggematen in 2008 t/m 2025.
Bijlage 5	Soorten en territoria van broedvogels van de Wolkenberg in 2009 t/m 2025.
Bijlage 6	Territoriakaarten van de broedvogelsoorten in 2025. - De Helling- Uiterdijken- Zwarte Noord- Bruggematen- Wolkenberg

Bijlage 1

Soorten en territoria van broedvogels van De Helling in 1999 t/m 2025.

Soort	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999
Roerdomp	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knobbelzwaan	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1	1	1
Zwarte zwaan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Grauwe gans	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bergeend	1	2	2	1	1	1	2	-	1	2	1	1	2	2	-	1	2	-	2	2	2	2	1	5	4	5	4
Krakeend	5	2	1	3	3	4	2	3	4	2	4	4	2	2	2	2	1	1	2	1	-	2	1	-	1	4	5
Wintertaling	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Wilde send	6	2	4	3	2	2	4	5	6	4	4	-	2	6	-	3	2	4	1	5	3	2	8	5	5	3	5
Zomertaling	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	2	1	-	-	1	3	1	3
Slobeend	5	2	4	3	5	2	2	2	3	1	1	2	-	2	1	-	1	1	2	2	5	1	1	3	10	3	7
Kuifeend	2	1	-	1	2	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1
Waterral	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Porselenhoen	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Waterhoen	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	1	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Meerkoet	10	9	6	7	11	8	6	6	7	11	9	6	3	3	10	7	9	12	4	10	15	12	14	15	20	10	16
Scholekster	1	1	2	1	2	1	-	2	2	2	2	2	-	2	1	1	1	2	-	1	3	2	3	1	2	1	1
Kleine plevier	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Bontbekplevier	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Kluut	2	20	16	11	10	3	8	8	15	14	14	9	11	8	4	1	5	-	7	8	13	8	12	11	10	8	18
Kievit	9	5	9	8	7	1	5	7	9	10	8	10	10	12	7	5	7	5	7	1	-	-	4	3	2	2	2
Kemphaan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Gruito	20	13	10	13	14	6	11	19	20	18	16	18	10	12	10	11	8	6	10	8	8	4	10	12	9	10	6
Tureluur	5	4	5	3	7	-	1	2	5	4	4	5	2	5	2	2	4	3	3	4	9	2	6	6	5	3	3
Veldleeuwerik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	1	2
Bosrietzanger	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	3
Graspieper	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-
Gele kwikstaart	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Witte kwikstaart	-	-	-	-	1	1	1	1	-	1	3	-	-	1	1	1	2	2	2	2	6	1	2	1	-	-	-
Blauwborst	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Merel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Rietzanger	1	-	2	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kleine karekiet	3	-	2	-	-	-	-	1	-	3	10	3	-	2	2	5	7	10	3	2	4	5	4	6	6	9	2
Rietgors	1	3	3	-	-	1	2	-	1	2	2	2	1	2	2	2	4	5	2	6	6	8	8	6	3	5	5
Aantal territoria	76	69	69	57	69	51	45	58	75	75	81	66	42	59	45	40	54	53	45	50	82	49	80	82	90	63	84
Aantal soorten	19	17	16	13	15	12	12	12	13	14	15	15	9	13	12	12	14	12	13	14	18	16	15	19	16	17	18

Bijlage 2

Soorten en territoria van broedvogels van Uiterdijken in 2005 t/m 2025.

Soort	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Dodaars	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fuut	-	1	1	→	-	-	-	-	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-
Knobbelswaan	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
Kolgans	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Grauwe gans	2	3	3	2	-	-	-	3	-	4	1	3	-	-	1	2	2	-	-	-	1
Soepgans	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	2	1	-	2	-	-	-	7
Grote Canadese gans	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	1	4	4	-	3	-	1	1	-	-	1
Bergeend	1	-	1	1	2	1	1	1	-	2	1	-	1	2	2	3	1	-	2	1	1
Smient	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Krakeend	2	6	2	2	4	6	4	-	4	3	5	2	3	6	3	4	1	5	3	4	1
Wintertaling	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1
Wilde eend	3	5	3	2	5	4	5	4	4	6	4	4	1	5	8	4	9	8	6	1	10
Soepeend	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zomertaling	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	2	1	-
Slobeend	2	3	2	3	2	4	3	3	-	2	3	3	1	2	1	1	3	2	2	2	-
Kuifeend	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Fazant	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Waterral	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Porseleinhoen	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Waterhoen	-	1	-	-	1	-	1	-	1	-	2	-	-	-	-	-	1	-	1	2	1
Meerkoet	11	8	8	5	9	8	6	2	9	9	1	4	5	1	7	1	1	7	1	1	15
Scholekster	2	2	1	4	5	2	3	2	3	3	4	5	3	4	5	5	4	5	3	5	8
Kievit	11	10	10	9	12	5	7	11	17	18	24	11	16	20	21	14	9	17	17	10	18
Grutto	25	16	19	22	28	24	21	20	21	22	24	20	11	11	26	16	19	13	10	11	17
Tureluur	4	6	4	9	12	2	7	4	10	8	8	9	5	7	5	8	6	8	6	10	12
Veldleeuwerik	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Graspieper	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	2	1	1
Witte kwikstaart	-	-	-	1	4	2	2	-	1	3	2	1	2	3	2	2	2	2	3	3	3
Rietzanger	8	5	9	5	7	5	2	4	3	3	3	2	1	-	-	2	2	-	-	-	-
Bosrietzanger	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
Snor	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kleine karekiet	3	2	1	2	2	2	3	2	1	-	2	2	3	4	-	2	8	3	-	5	3
Blauwborst	2	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sprinkhaanzanger	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tapuit	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rietgors	6	5	5	3	2	2	2	1	1	3	2	2	2	1	-	3	2	1	1	1	2
Aantal territoria	86	79	74	74	95	68	70	59	78	88	98	74	66	81	88	78	82	73	71	84	103
Aantal soorten	17	20	19	16	14	14	17	14	14	15	18	16	16	16	14	16	18	13	16	18	18

Bijlage 3

Soorten en territoria van broedvogels van de Zwarte Noord in 2006 t/m 2025.

Soort	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Roerdomp	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knobbelzwaan	1	1	-	1	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Grauwe gans	4	2	4	7	-	-	1	4	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Grote Canadese gans	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Bergeend	-	1	1	1	1	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-	1	-
Krakeend	3	4	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	1	3	1	3	2	1	1	1
Wintertaling	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Wilde eend	3	3	2	4	2	4	3	3	6	5	3	1	1	1	2	3	2	3	3	3
Soepeend	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zomertaling	-	1	-	1	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	1	1
Slobeend	1	2	2	3	4	6	4	5	1	4	4	1	3	3	3	3	2	1	1	1
Knifeend	1	-	1	-	1	4	2	1	-	2	2	1	3	2	-	-	-	1	-	1
Waterhoen	-	-	-	-	1	-	-	-	2	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Meerkoet	9	6	8	4	11	8	8	6	13	9	9	5	4	7	9	16	14	19	15	17
Scholekster	1	3	3	2	4	2	4	2	2	4	4	3	3	1	4	2	1	1	1	1
Kleine plevier	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bontbekplevier	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kluut	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1	1	1	1	-
Kievit	21	27	22	17	11	10	9	11	11	10	18	13	13	16	11	11	11	17	12	9
Watersnip	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gruito	18	15	19	14	11	20	25	14	13	18	25	16	16	17	14	19	9	12	11	16
Tureluur	7	8	10	12	6	5	8	4	5	6	7	7	5	6	4	7	7	6	1	3
Veldleeuwerik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Gele kwikstaart	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Witte kwikstaart	-	-	1	1	-	1	1	1	1	1	-	-	1	2	-	1	1	1	-	2
Rietzanger	1	5	-	-	1	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kleine karekiet	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bosrietzanger	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rietgors	-	1	-	-	1	2	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Aantal territoria	72	83	78	69	57	69	71	55	61	67	79	51	52	62	49	67	52	64	48	56
Aantal soorten	14	18	14	13	14	16	14	13	15	16	13	11	12	12	9	11	12	12	11	12

Bijlage 4

Soorten en territoria van broedvogels van de Bruggematen in 2008 t/m 2025.

Soort	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Roerdomp	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kolgans	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	1	1	-
Grauwe gans	1	3	2	1	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Grote Canadese gans	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nijlgans	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Bergeend	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Krakeend	7	3	3	3	2	2	1	1	1	2	-	-	1	1	-	1	-	-
Wintertaling	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Wilde eend	4	5	3	3	6	4	2	2	3	3	-	1	1	3	2	2	1	-
Slobeend	1	2	-	2	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kuifeend	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Buizerd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Fazant	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Waterhoen	1	1	4	3	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Meerkoet	5	5	6	3	3	5	6	5	4	2	-	6	2	3	2	2	2	2
Schalekster	-	2	2	1	2	-	-	-	2	3	1	2	1	2	1	1	1	1
Kleine plevier	-	-	-	-	-	-	-	-	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Kievit	16	15	14	13	9	7	7	8	8	9	8	7	7	8	14	15	10	13
Gruito	4	4	3	3	1	-	1	2	3	3	2	5	5	4	5	5	4	3
Tureluur	3	3	3	2	3	2	-	1	2	2	2	3	4	3	5	5	3	3
Witte kwikstaart	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	2	1	-	-	-
Merel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Snor	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rietzanger	1	-	5	2	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tijftjaf	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
Zwarte kraai	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Kleine karekiet	2	5	-	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pimpelmees	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rietgors	2	-	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aantal territoria	50	52	46	39	32	24	20	21	28	32	13	25	21	29	35	33	22	23
Aantal soorten	15	15	11	12	13	8	6	8	11	12	4	7	7	11	12	9	7	6

Bijlage 5

Soorten en territoria van broedvogels van de Wolkenberg in 2009 t/m 2025.

Soort	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Fuut	1	1	1	1	1	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Roerdomp	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knobbelzwaan	-	-	1	2	2	-	1	2	1	1	-	1	-	-	-	-	-
Grauwe gans	4	6	2	6	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Grote Canadese gans	-	1	-	-	-	1	-	1	-	1	-	-	2	3	1	2	1
Bergeend	-	2	-	-	-	1	1	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-
Krakeend	3	3	3	5	3	4	4	3	3	1	1	-	1	1	-	-	-
Wilde eend	5	6	5	4	5	5	4	6	5	3	-	1	2	3	2	6	4
Slobeend	1	1	1	1	4	1	4	1	-	1	-	-	-	-	1	1	-
Kuifeend	1	2	1	1	2	1	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Bruine kiekendief	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fazant	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1
Waterral	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Waterhoen	1	3	3	4	3	3	1	2	1	1	1	1	-	-	-	-	1
Meerkoet	4	7	9	10	8	7	8	5	8	6	6	4	3	4	4	5	3
Scholekster	1	2	-	1	1	1	1	1	2	3	1	-	1	-	1	1	1
Kluut	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
Kleine plevier	-	-	-	-	1	2	1	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-
Kievit	3	3	5	4	5	5	6	7	4	3	7	-	3	2	1	2	1
Watersnip	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Grutto	2	-	1	-	2	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Tureluur	3	1	2	2	3	2	3	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-
Houtduif	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-
Witte kwikstaart	-	-	-	2	2	-	-	1	1	2	-	-	-	1	-	-	-
Blauwborst	2	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Merel	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	1	-
Snor	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Getti's zanger	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rietzanger	3	4	7	2	4	3	1	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-
Bosrietzanger	-	2	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Kleine karekiet	7	9	5	10	7	7	5	1	2	1	2	-	-	3	4	2	3
Rietgors	4	2	3	6	5	3	3	4	4	3	2	3	1	2	2	2	3
Aantal territoria	47	61	53	63	64	49	45	42	42	41	21	13	14	19	20	22	18
Aantal soorten	18	22	18	18	22	18	16	16	19	20	8	8	8	8	12	9	9

Bijlage 6 Territoriakaarten van de broedvogelsoorten in 2025.

- De Helling
- Uiterdijken
- Zwarte Noord
- Bruggematen
- Wolkenberg

De verspreiding van de soorten wordt weergegeven door middel van stippenkaarten, waarbij elke stip globaal de ligging van het territorium aanduidt.

Grauwe Gans 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:

2025

Telgebied:

2848 De Helling

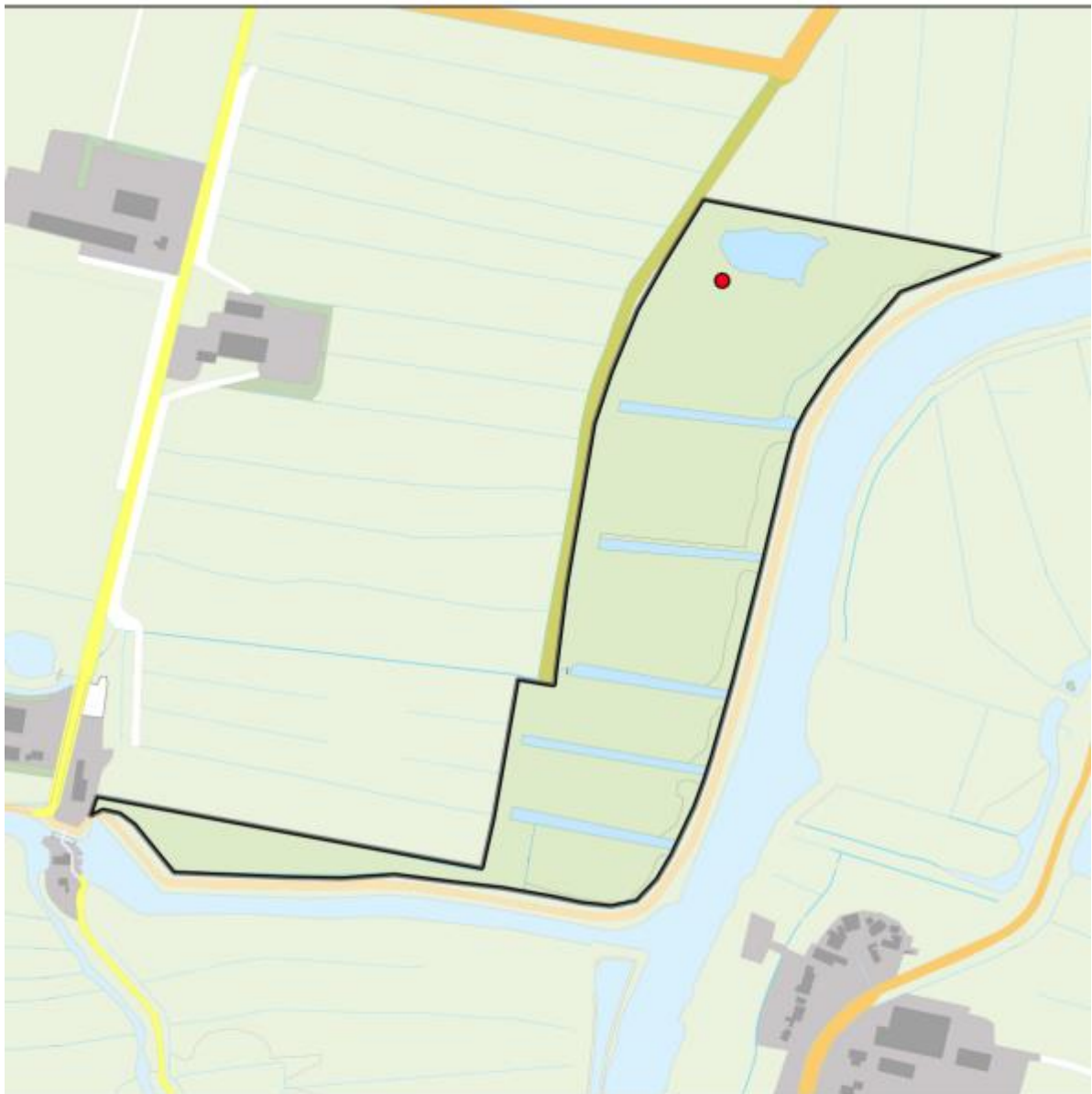
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	
-	X	X	X					1	25-2 t/m 15-4
									500

0 0.1 0.2 km

Sovon

Bergeend 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
 2025

Telgebied:
 2848 De Helling

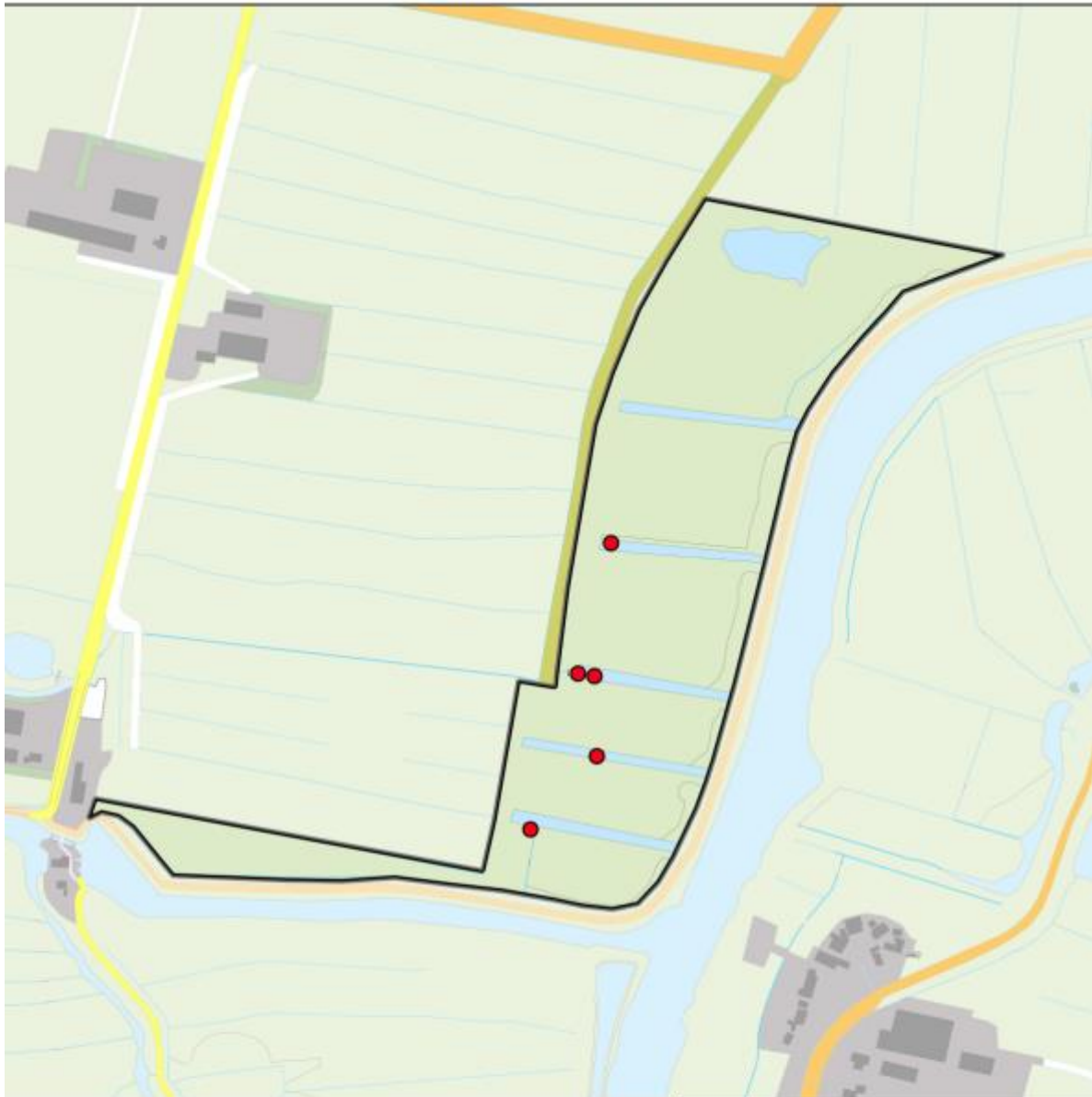
geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen		datumgrens		fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	25-4 km	10-7	afstand
.	X	X	X					2	1	25-4 km	10-7	1500

0 0.1 0.2 km

Sovon

Krakeend 5 territoria

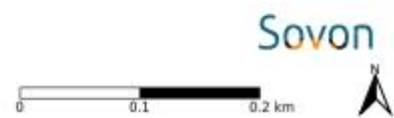
Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	seizoen	
X	X	X	X					2	1
								15-4 1m 10-6	1000
								15-4 1m 10-6	1000

Wilde Eend 6 territoria

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:

2025

Telgebied:

2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen datumg.	
man	X	X	X					2 1	25-3 t/m 10-5

0 0.1 0.2 km

Sovon

Zomertaling 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
2848 De Helling

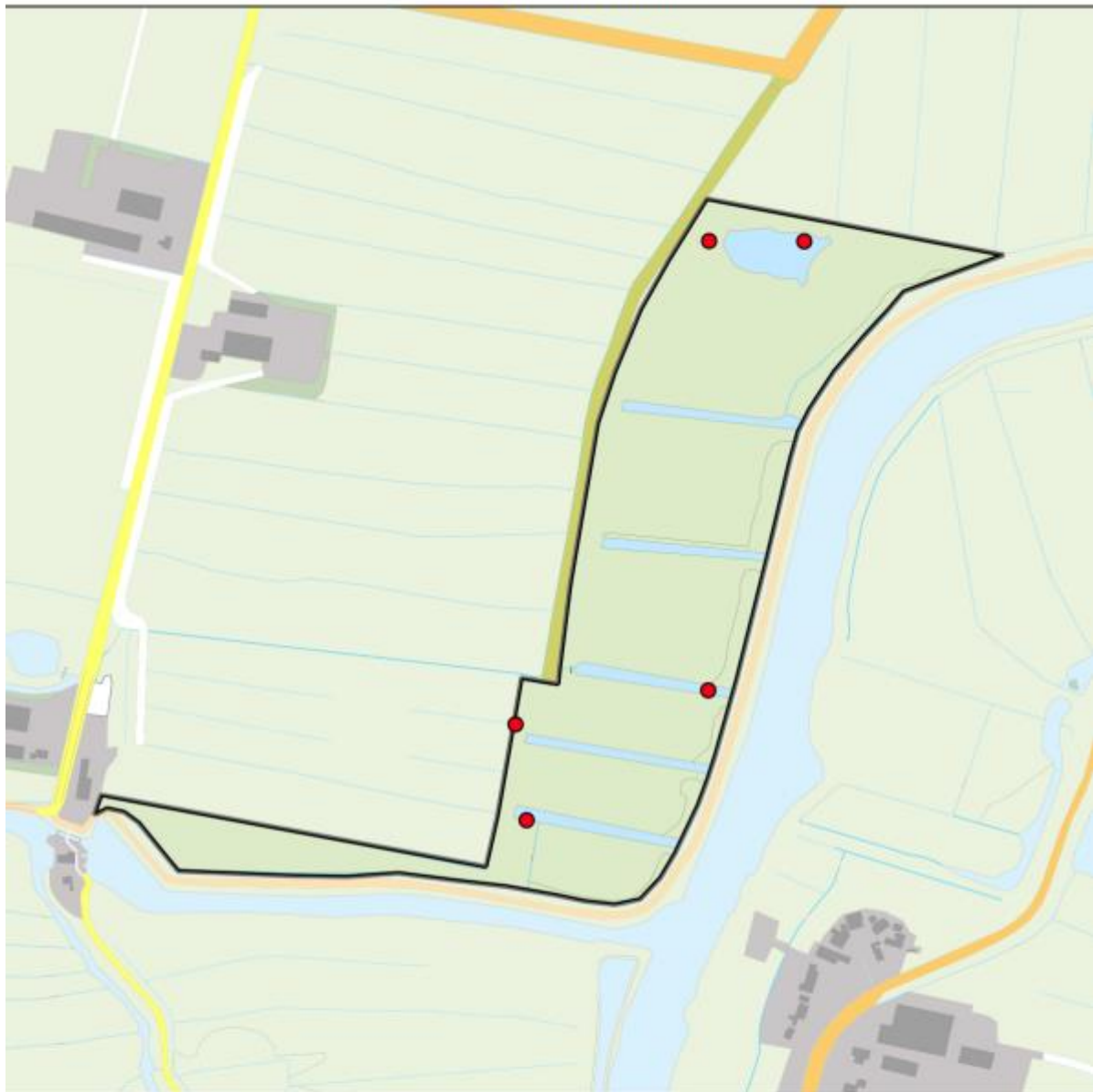
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
X	X	X	X					2	1	15-4 t/m 25-6

0 0.1 0.2 km

Sovon

Slobeend 5 territoria

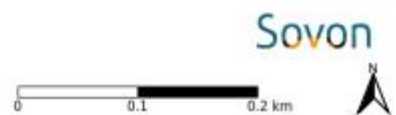
Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
 2025

Telgebied:
 2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
x	x	x	x					2	1	15-4 t/m 25-8
										750

Kuifeend 2 territoria

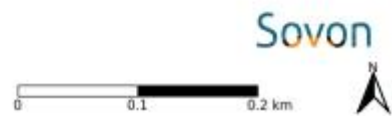
Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

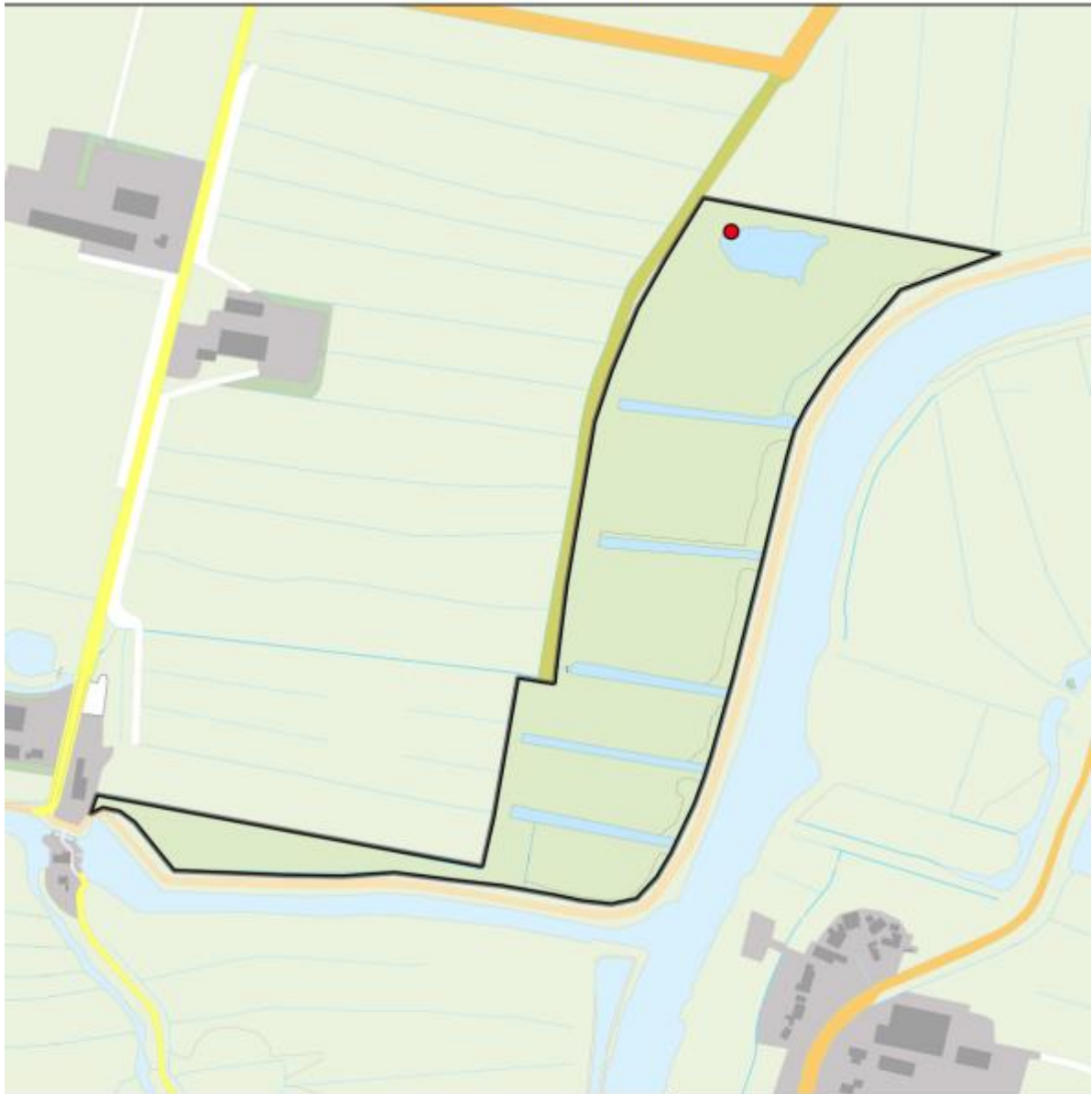
Periode:
 2025

Telgebied:
 2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen		datumgrens		fusie-
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.			afstand
man	X	X	X					2	1	10-5 t/m 30-6		750

Waterral 1 territorium

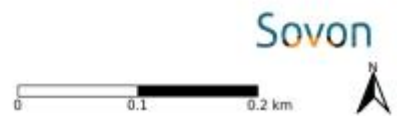
Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
 2025

Telgebied:
 2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	seizoen	
X	X	X	X					1	10-4 t/m 5-7
								2	1
								10-4 t/m 5-7	200

Porseleinhoen 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
2848 De Helling

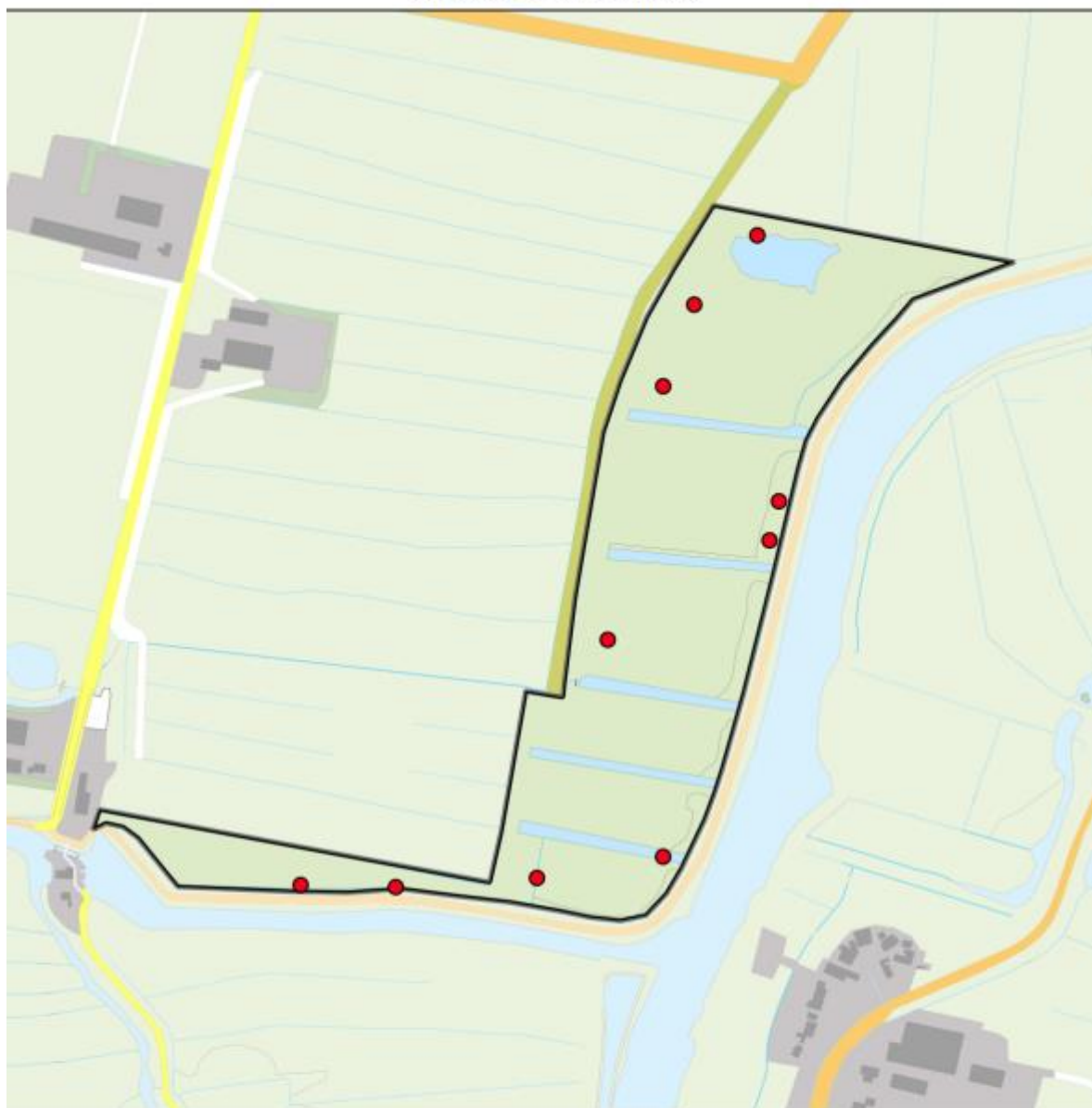
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen	datumgrens		fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datum	
-	X	X	X					1	5-4 t/m 10-7	300

0 0.1 0.2 km

Sovon

Meerkoet 10 territoria

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
 2025

Telgebied:
 2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
X	X	X	X					2	1	15-4 t/m 5-8
										500

0 0.1 0.2 km

Sovon

Scholekster 1 territorium

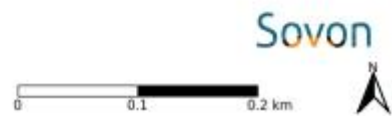
Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

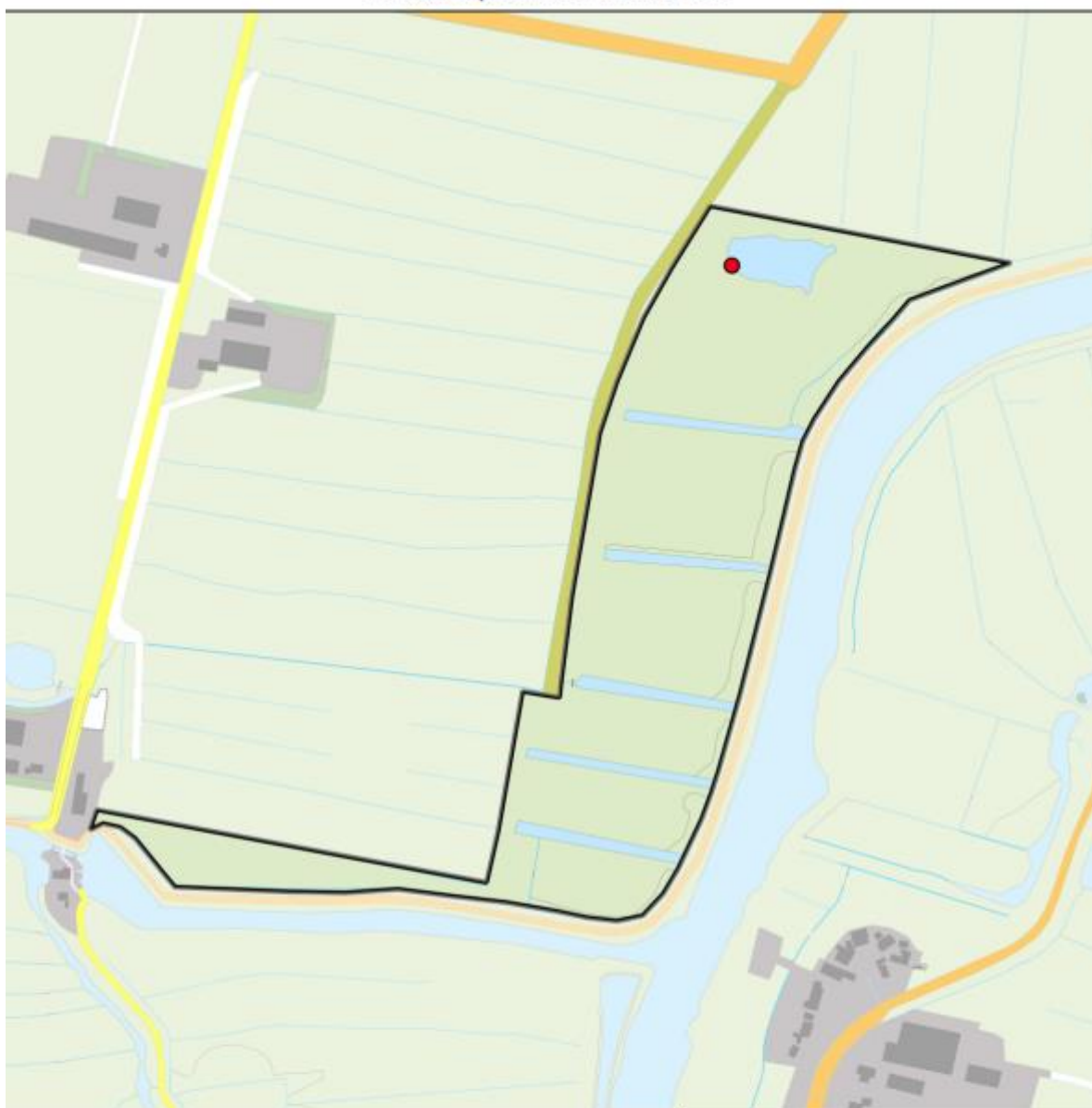
Periode:
 2025

Telgebied:
 2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.		
.	X	X	X					2	1	20-4 t/m 5-6	1000

Bontbekplevier 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

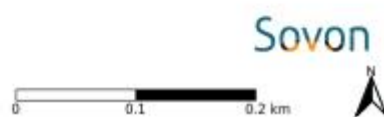
Periode:

2025

Telgebied:

2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	
X	X	X	X					1	25-4 t/m 10-7
								2	25-5 t/m 25-8

Kluut 2 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

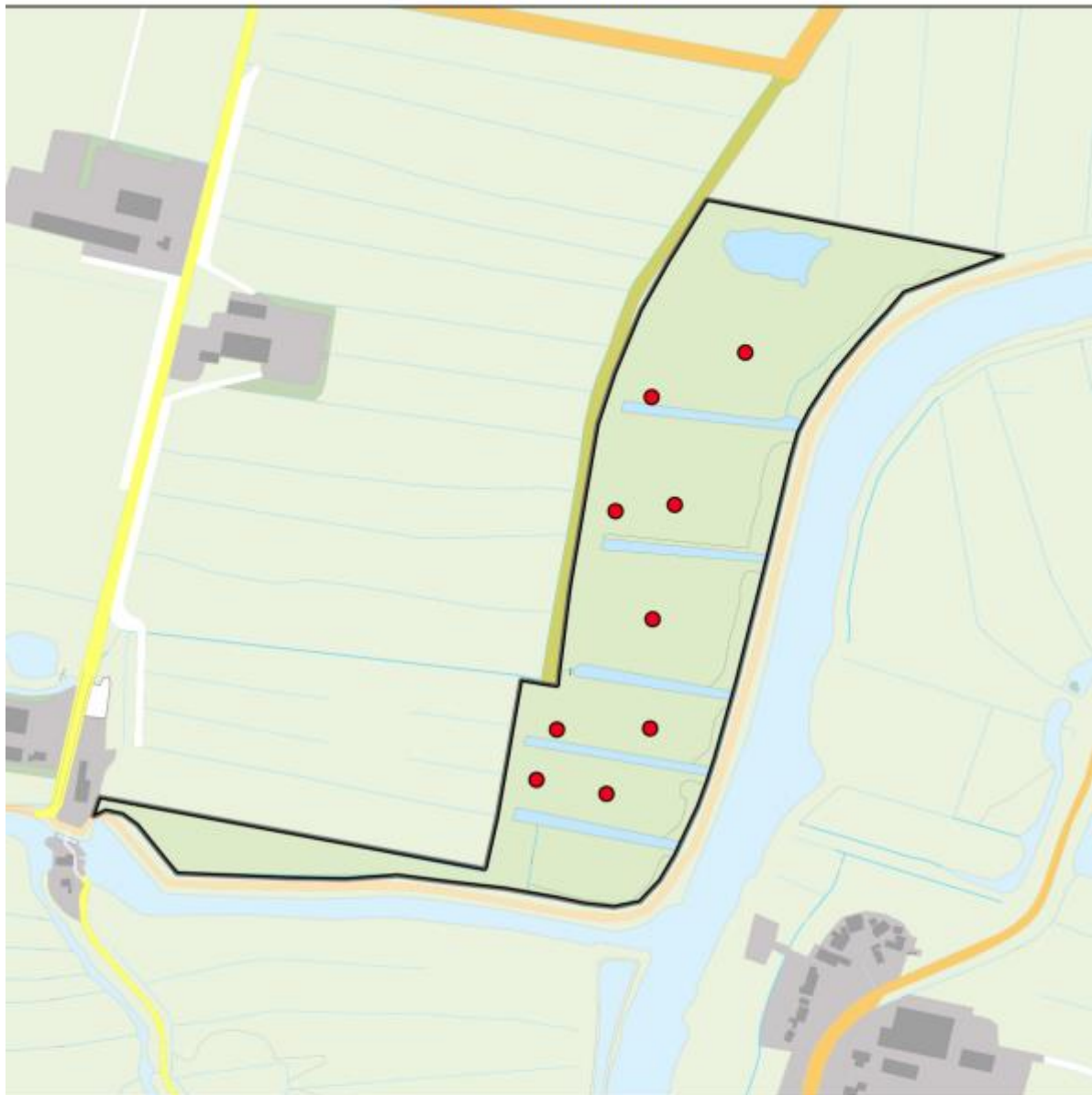
Periode:
2025

Telgebied:
2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	seizoen	
	X		X					1	1-5 km 5-6

Kievit 9 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
2848 De Helling

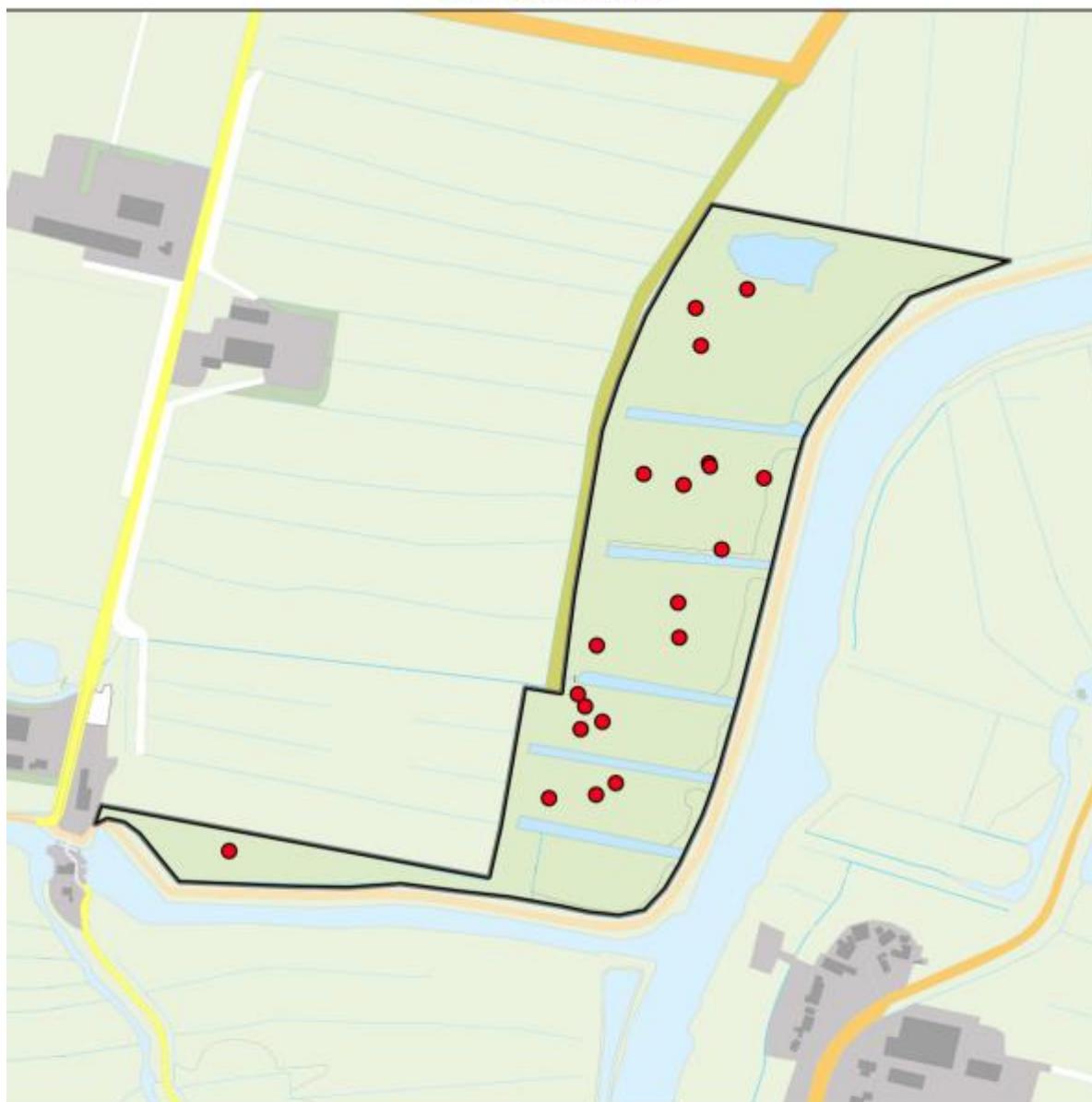
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	
man	X	X	X					2	1
								25-3 t/m 10-5	1000

0 0.1 0.2 km

Sovon

Grutto 20 territoria

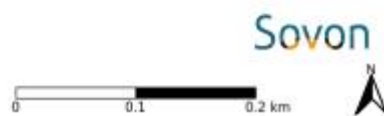
Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
 2025

Telgebied:
 2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen		datumgrens		fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens		afstand
X	X	X	X					2	1	25-3 t/m 10-5		1000

Tureluur 5 territoria

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:

2025

Telgebied:

2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
		X	X					2	1	15-4 t/m 10-6
X	X							2	1	10-5 t/m 10-6

0 0.1 0.2 km

Sovon

Kleine Karekiet 3 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen	datumgrens		fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
-	-	X	X	JA	1-9	10-13	14+		1	1-5 t/m 5-7	100

0 0.1 0.2 km

Sovon

Rietzanger 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
 2025

Telgebied:
 2848 De Helling

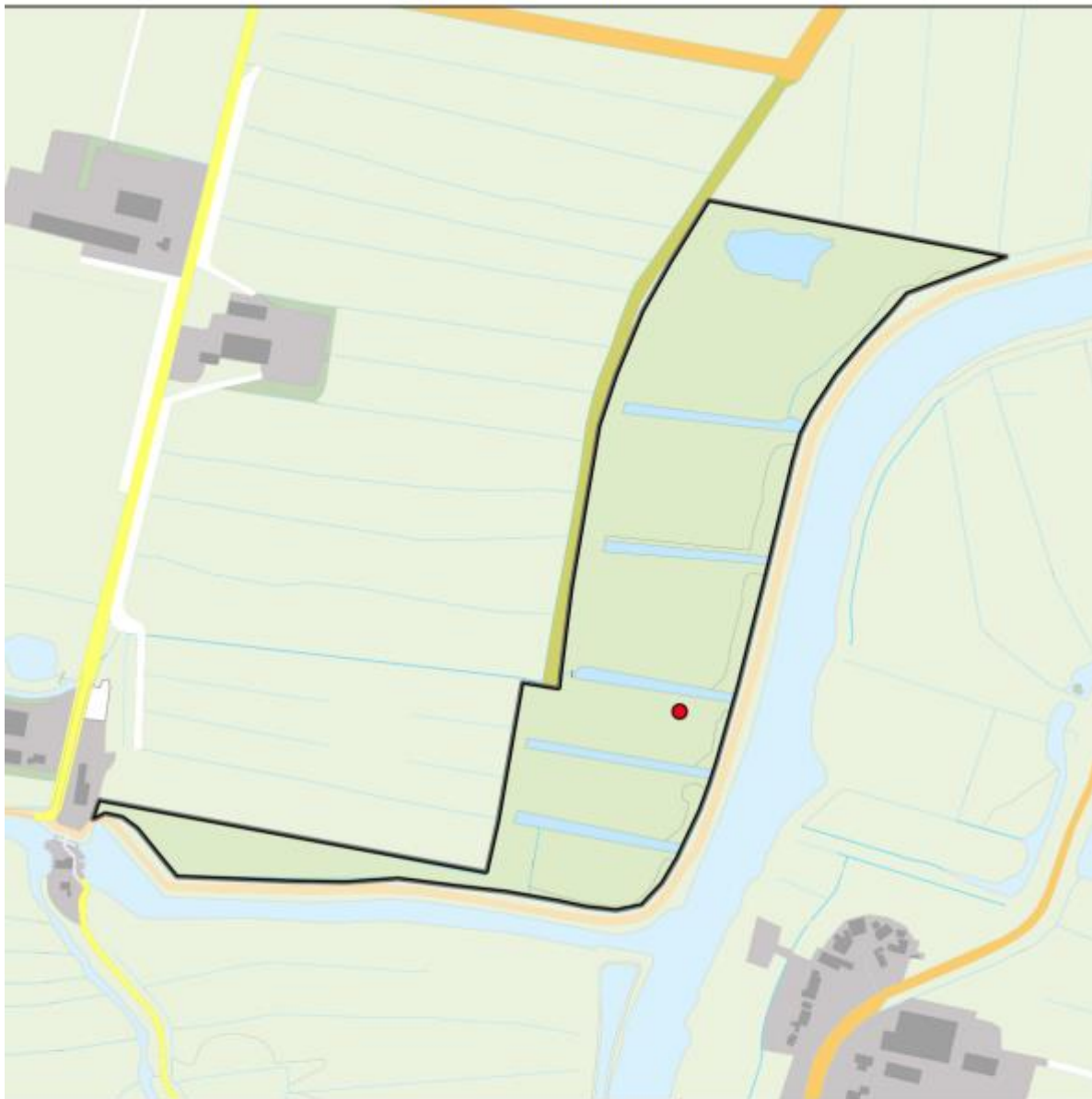
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
-	-	X	X	JA	1-6	7-10	11+		1	15-4 t/m 5-7
										200

0 0.1 0.2 km

Sovon

Rietgors 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
 2025

Telgebied:
 2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens		fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	fusie-afstand
-	X	X	X		1-6	7-13	14+		1	10-4 t/m 25-6	200

0 0.1 0.2 km

Sovon

Knobbelzwaan 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:

2025

Telgebied:

3751 Uiterdijken

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-	
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	afstand
-	X	X	X					2	1	15-4 t/m 15-7
										1000

Sovon

Grauwe Gans 2 territoria

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
 2025

Telgebied:
 3751 Uiterdijken

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen	datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3		
-	X	X	X					1	25-2 t/m 15-4
									500

Sovon

Bergeend 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:

2025

Telgebied:

3751 Uiterdijken

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
..	X	X	X					2	1	25-4 t/m 10-7
										1500

Sovon

Krakeend 2 territoria

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:

2025

Telgebied:

3751 Uiterdijken

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
-	-	X	X					2	1	15-4 t/m 10-6
X	X	-	-					2	2	15-4 t/m 10-6

0 0.3 0.6 km

Sovon

Wilde Eend 3 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
3751 Uiterdijken

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	
man	X	X	X					2	1
								25-3 t/m 10-5	750

Sovon

Slobeend 2 territoria

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
 2025

Telgebied:
 3751 Uiterdijken

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.		
X	X	X	X					2	1	15-4 t/m 25-6	750

Sovon

Kuifeend 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
3751 Uiterdijken

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-	
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	afstand
man	X	X	X					2	1	10-5 t/m 30-6
										750

Sovon

Meerkoet 11 territoria

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
 2025

Telgebied:
 3751 Uiterdijken

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-	
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	afstand
X	X	X	X					2	1	15-4 t/m 5-6
										500

Sovon

Scholekster 2 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:

2025

Telgebied:

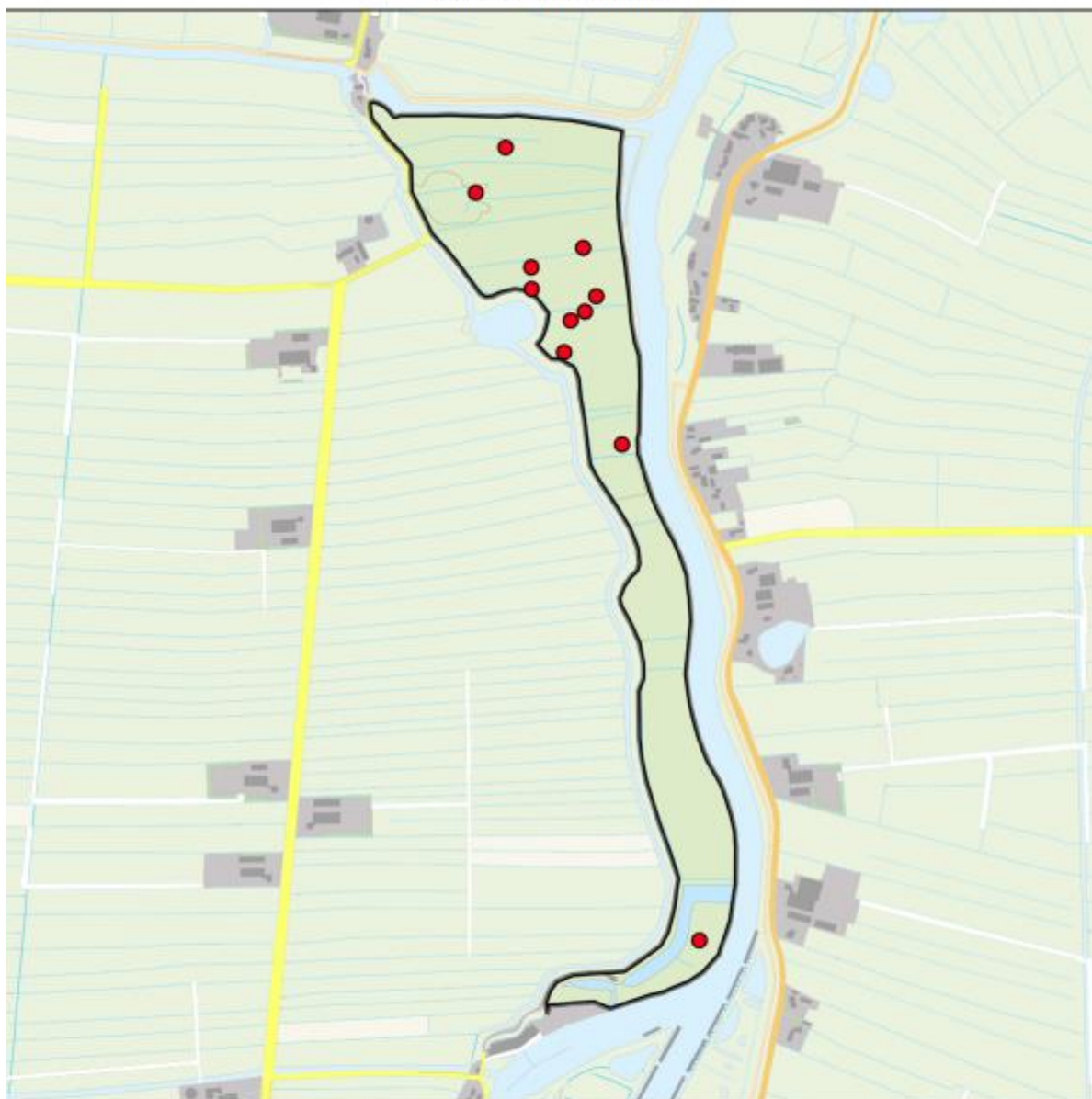
3751 Uiterdijken

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.		
-	X	X	X					2	1	20-4 t/m 5-6	1000

Sovon

Kievit 11 territoria

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:

2025

Telgebied:

3751 Uiterdijken

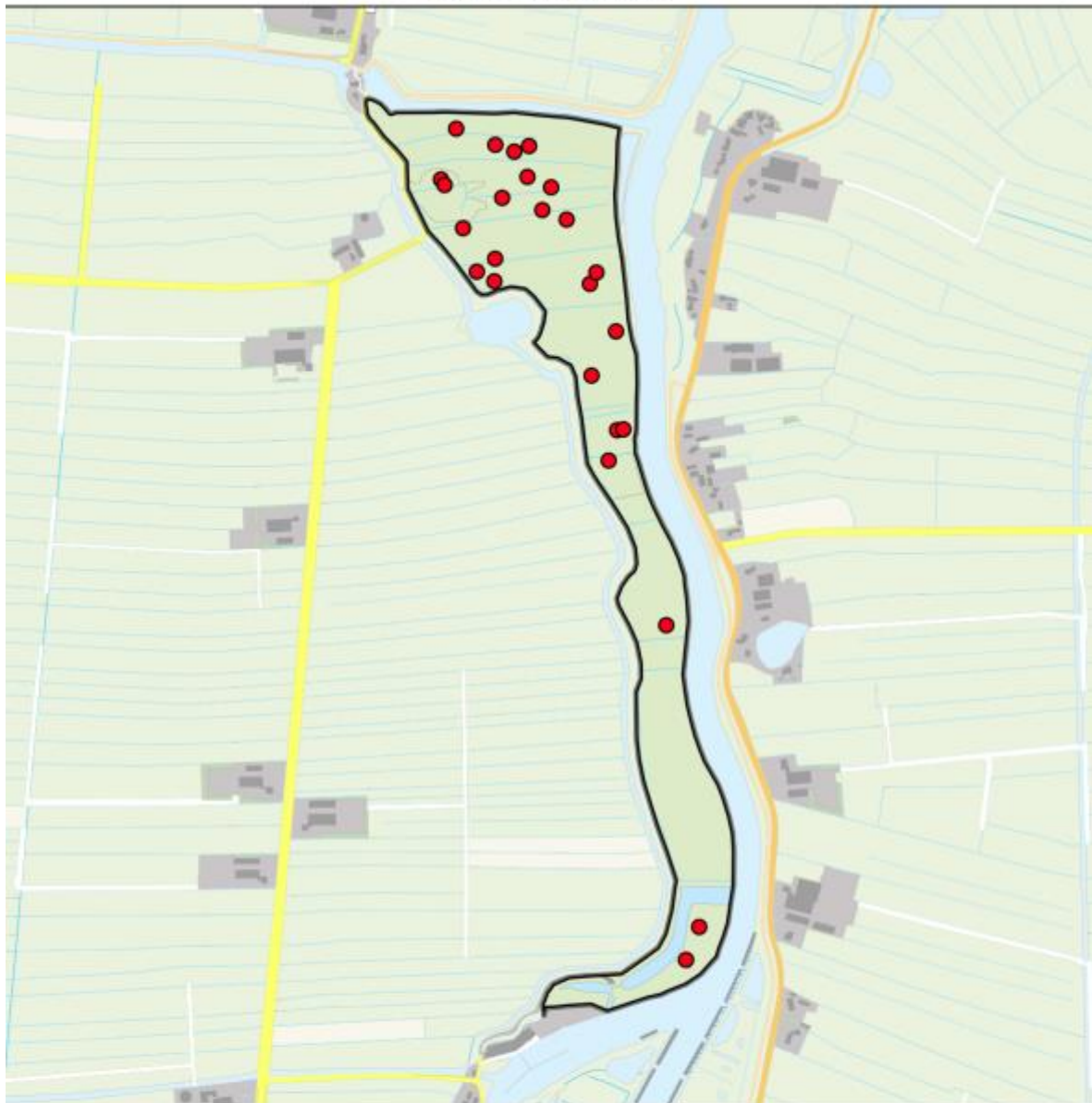
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-	
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	afstand
man	X	X	X					2	1	25-3 km 10-5

0 0.3 0.6 km

Sovon

Grutto 25 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
3751 Uiterdijken

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen datumg.	
X	X	X	X					2 1	25-3 t/m 10-5

Tureluur 4 territoria

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
 2025

Telgebied:
 3751 Uiterdijken

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	selzoen datumg.		
-	-	X	X					2	1	15-4 t/m 10-6
X	X	-	-					2	1	10-5 t/m 10-6

Sovon

Blauwborst 2 territoria

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
 2025

Telgebied:
 3751 Uiterdijken

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen	datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
.	.	X	X	JA	1-6	7-10	11+	1	25-3 t/m 10-7	200

Sovon

Rietzanger 8 territoria

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
 2025

Telgebied:
 3751 Uiterdijken

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen	fusie-	
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumgrens
.	.	X	X	JA	1-6	7-10	11+	1	15-4 t/m 5-7
									200

Sovon

Snor 2 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:

2025

Telgebied:

3751 Uiterdijken

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens		fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.		afstand
.	.	X	X	JA	1-6	7-13	14+		1	15-4 t/m 5-7	200

Sovon

Kleine Karekiet 3 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
3751 Uiterdijken

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
-	-	X	X	JA	1-0	10-13	14+	1	1-5 t/m 5-7	100

Sovon

Rietgors 6 territoria

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
 2025

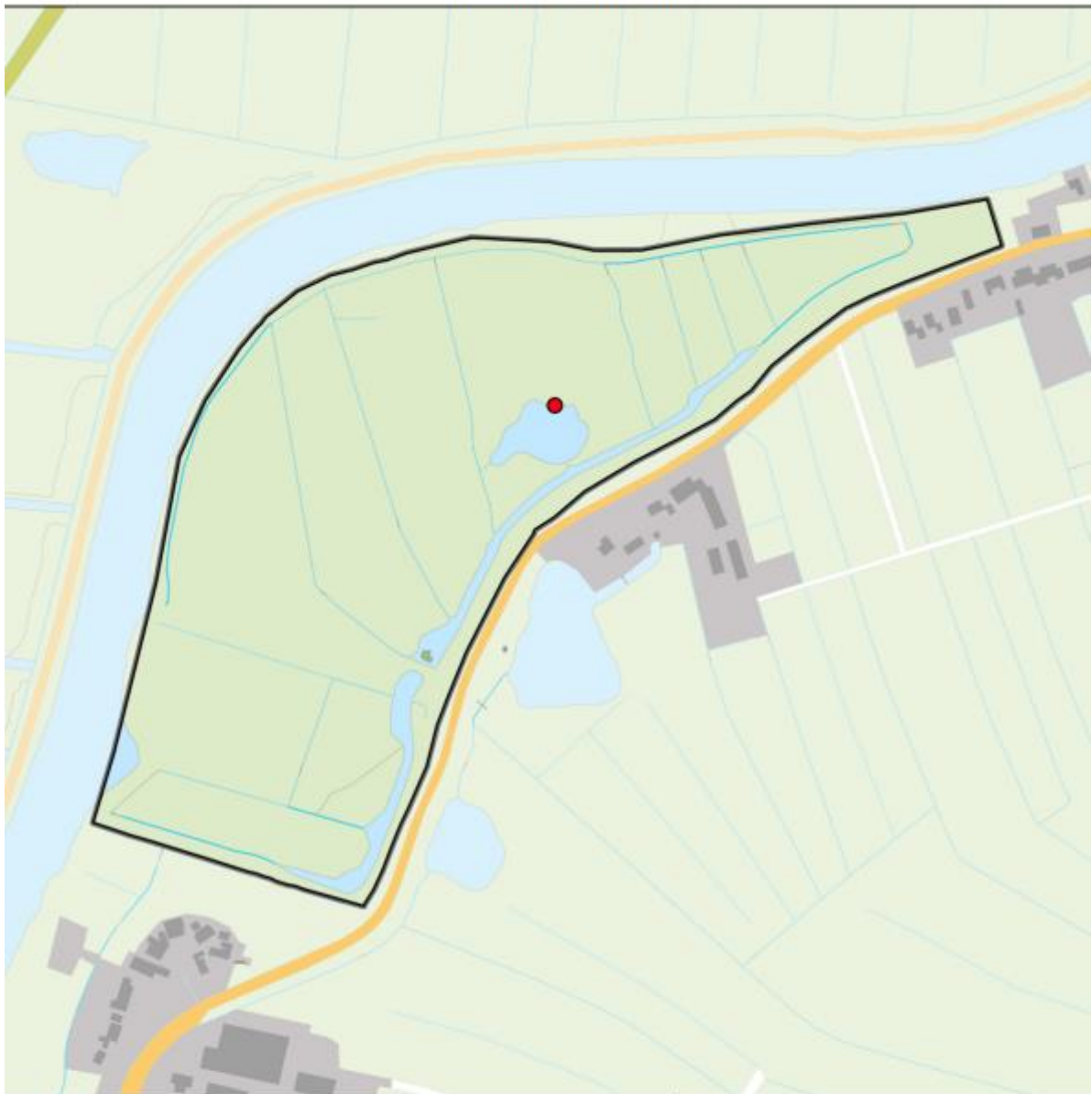
Telgebied:
 3751 Uiterdijken

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-	
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumgrens	afstand
-	X	X	X		1-6	7-13	14+	1	10-4 t/m 25-6	200

Sovon

Roerdomp 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
4124 Zwarte Noord

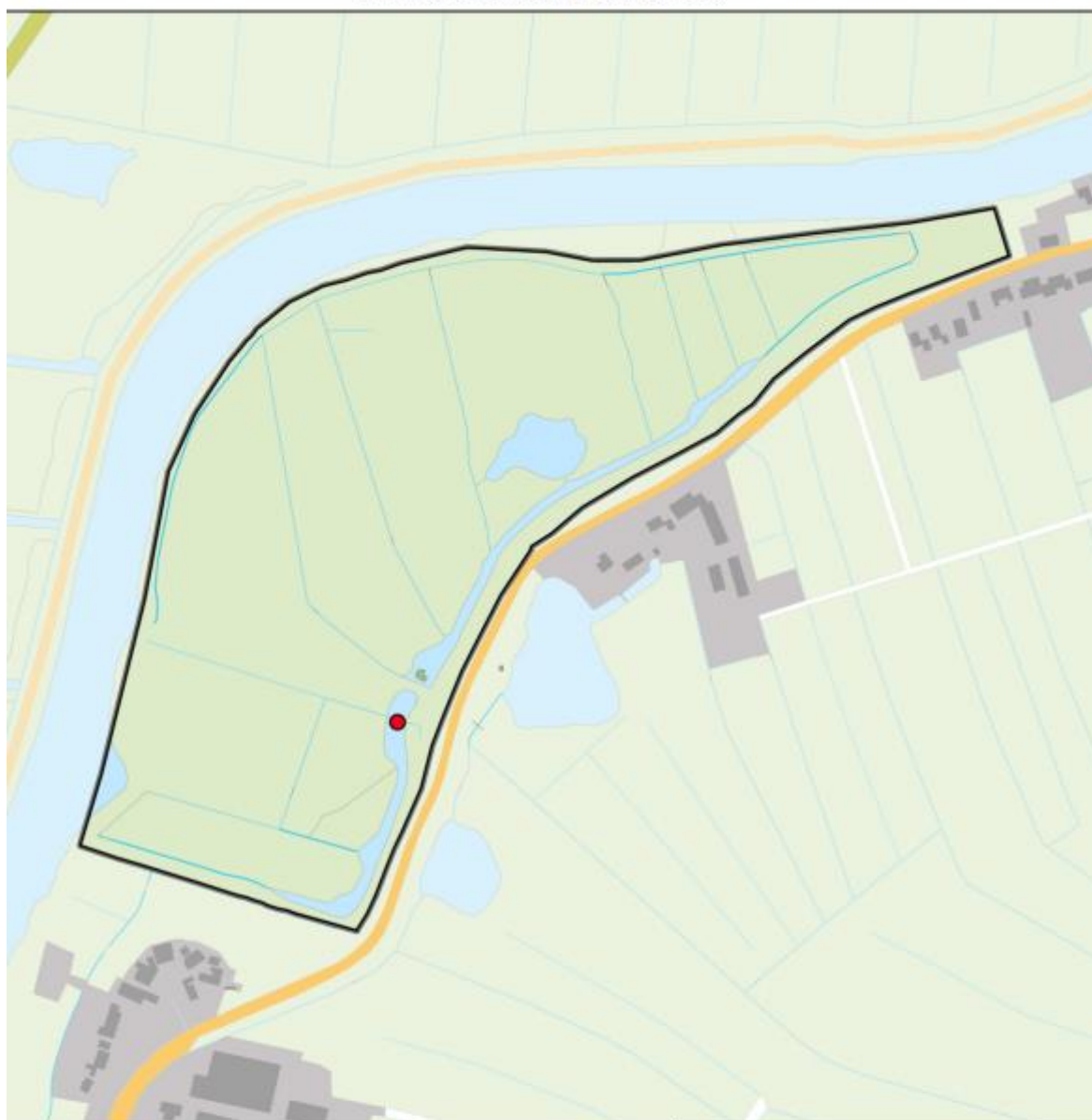
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen	datumgrens		fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	
X	X	X	X					1	25-3 t/m 5-6	1000

0 0.1 0.2 km

Sovon

Knobbelzwaan 1 territorium

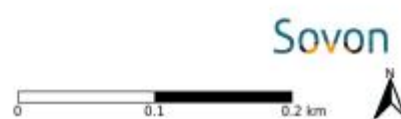
Legenda:

- ✓ Telgebied
- Geldig territorium

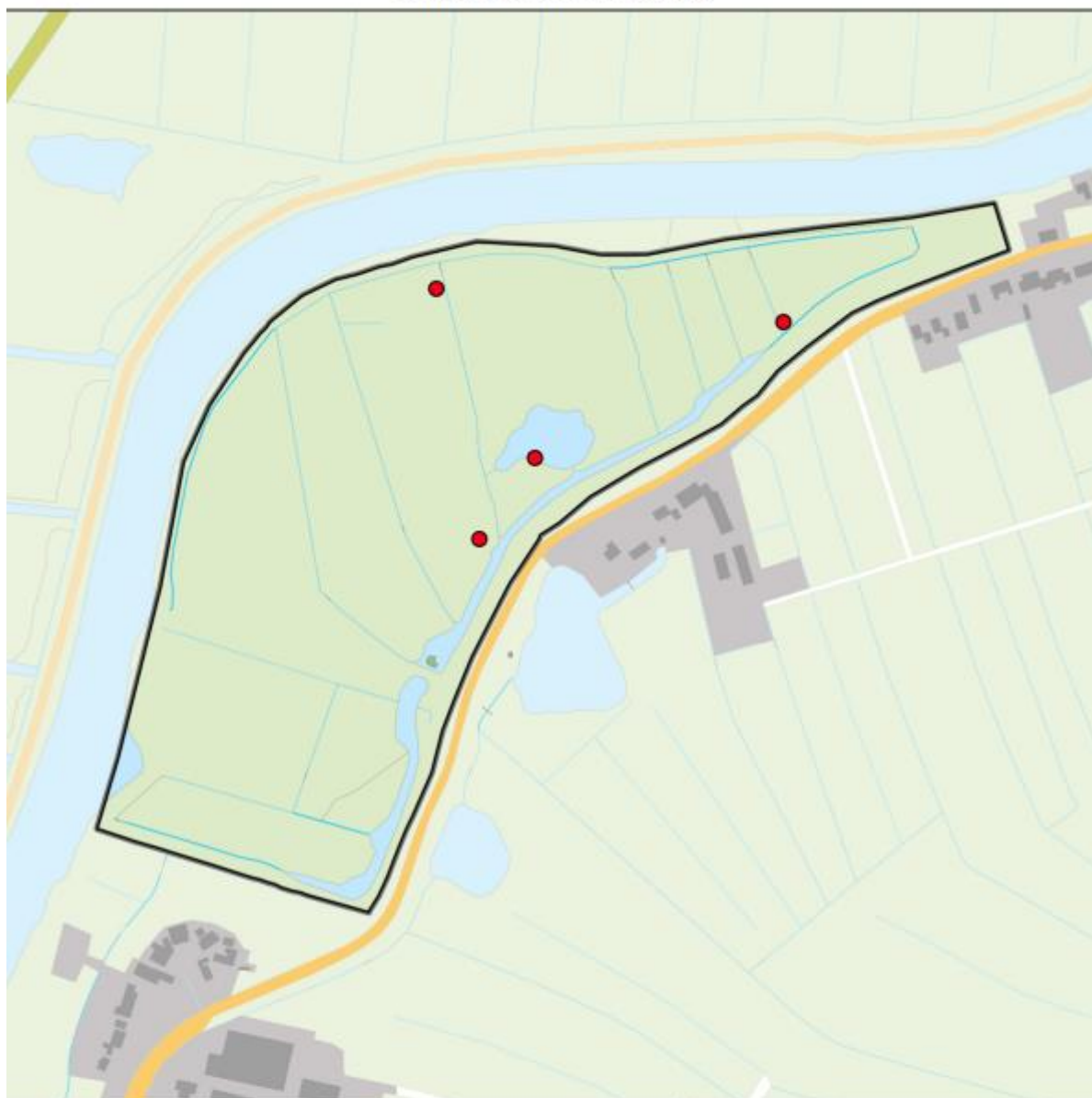
Periode:
2025

Telgebied:
4124 Zwarte Noord

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand
dult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	
..	X	X	X					2	1
								15-4 1m 15-7	1000

Grauwe Gans 4 territoria

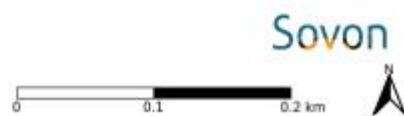
Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

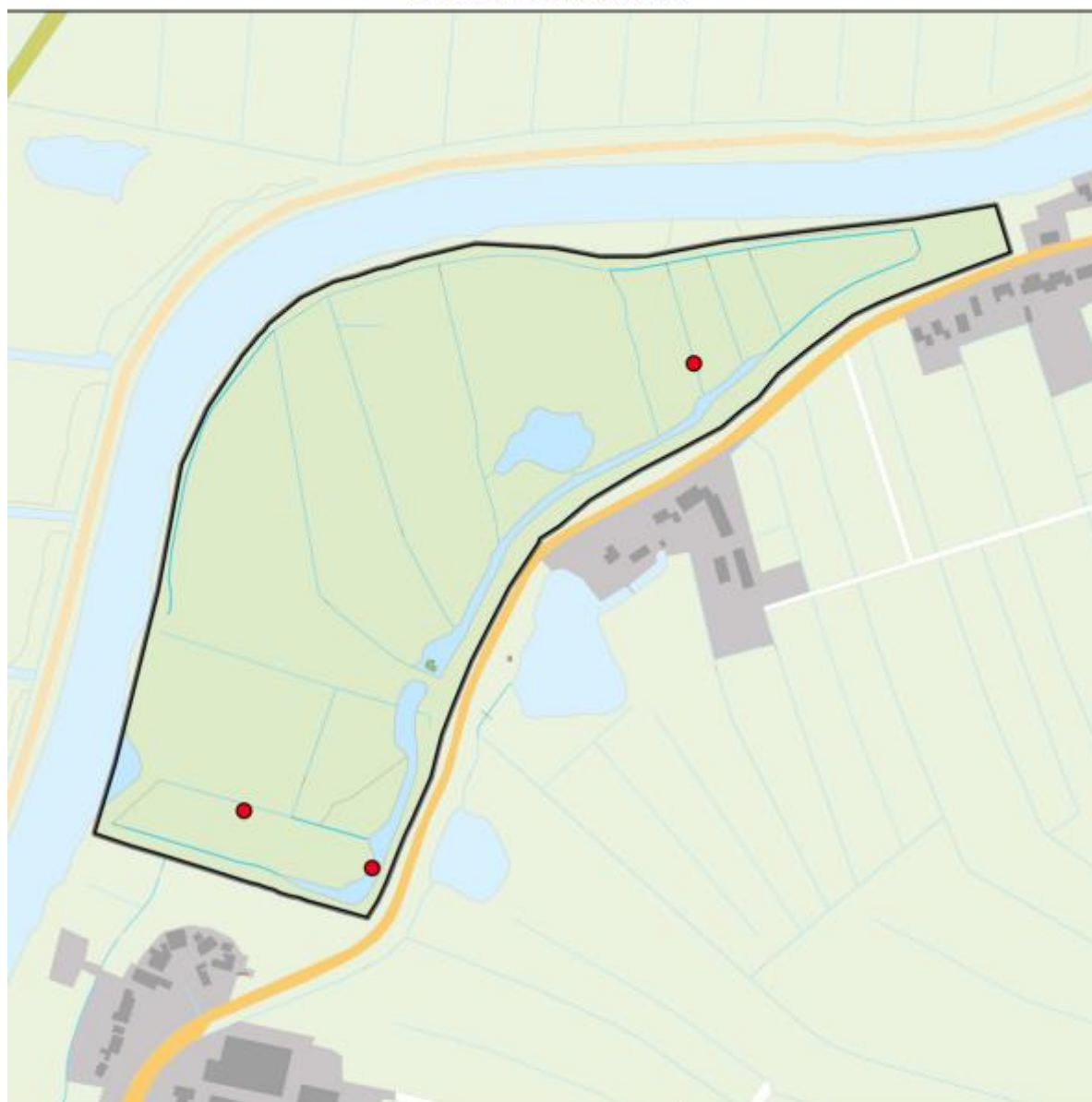
Periode:
 2025

Telgebied:
 4124 Zwarte Noord

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen	datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3		
..	X	X	X					1	25-2 t/m 15-4
									500

Krakeend 3 territoria

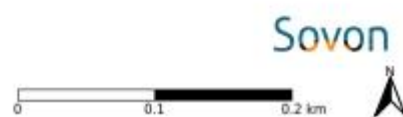
Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

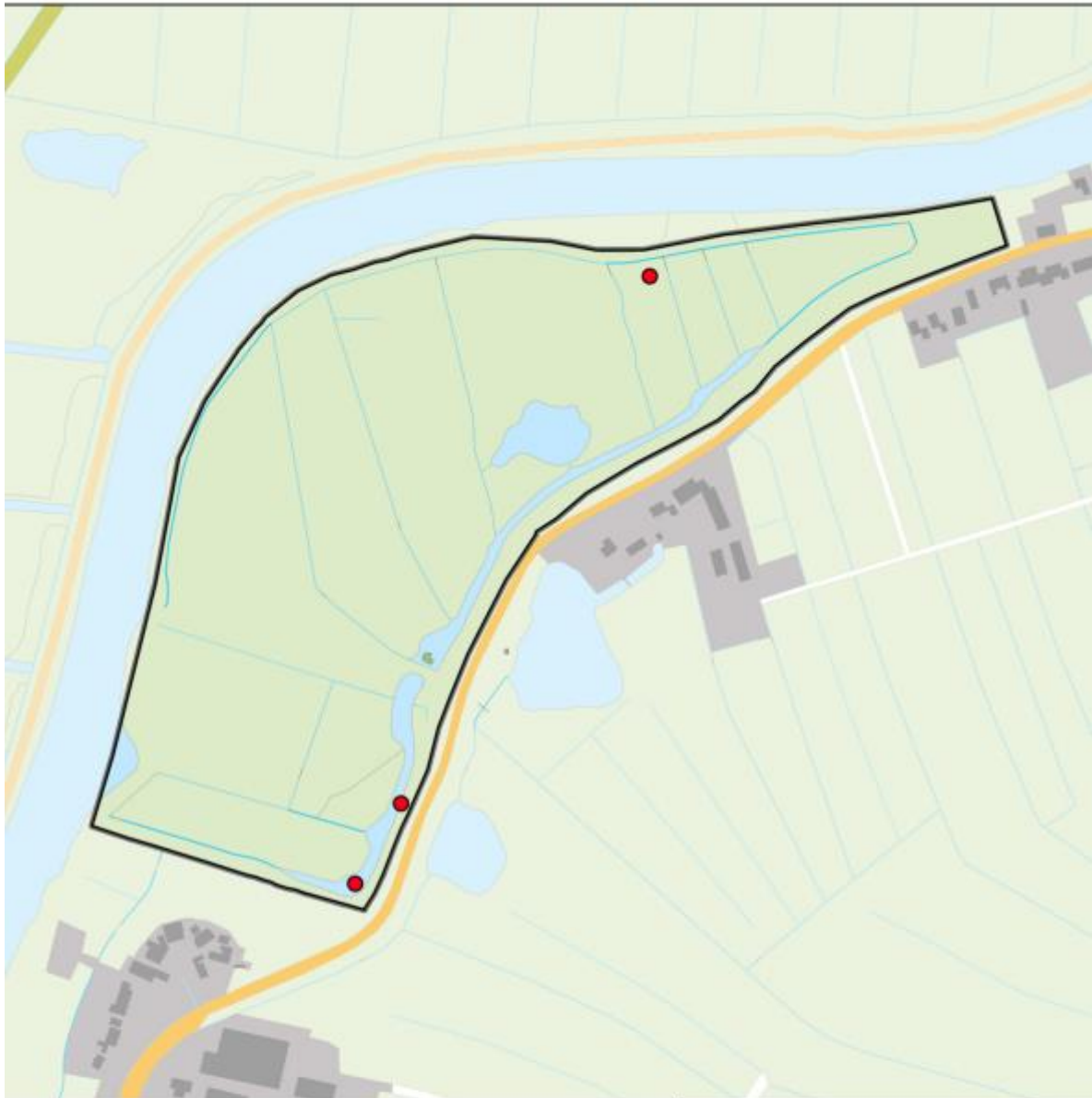
Periode:
2025

Telgebied:
4124 Zwarte Noord

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	seizoen	
X	X	X	X					2	1
								15-4 t/m 10-6	1000
								2	15-4 t/m 10-6
									1000

Wilde Eend 3 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
4124 Zwarte Noord

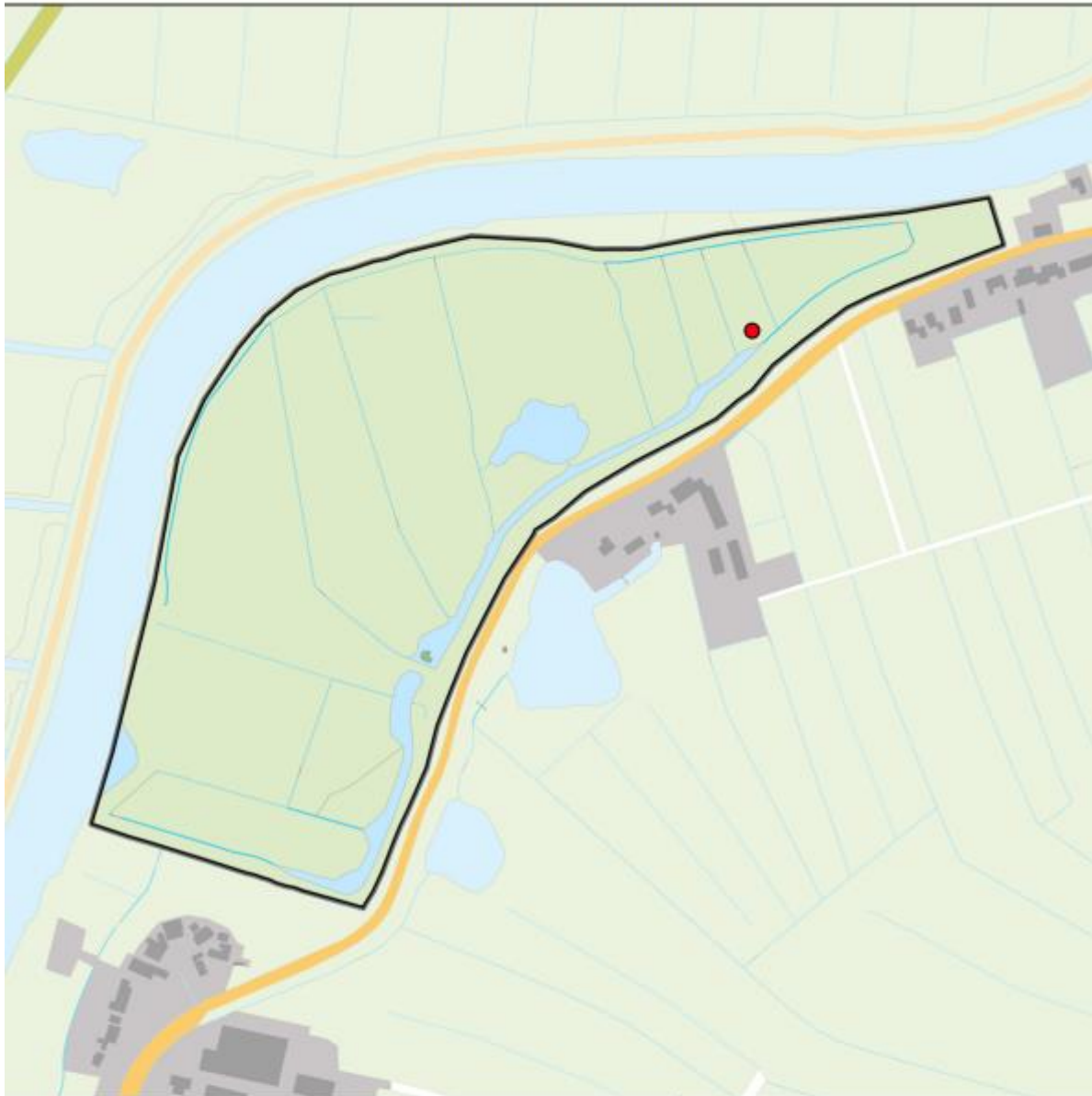
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen datumg.	
men	X	X	X					2 1	25-3 t/m 10-5

0 0.1 0.2 km

Sovon

Soepeend 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
4124 Zwarte Noord

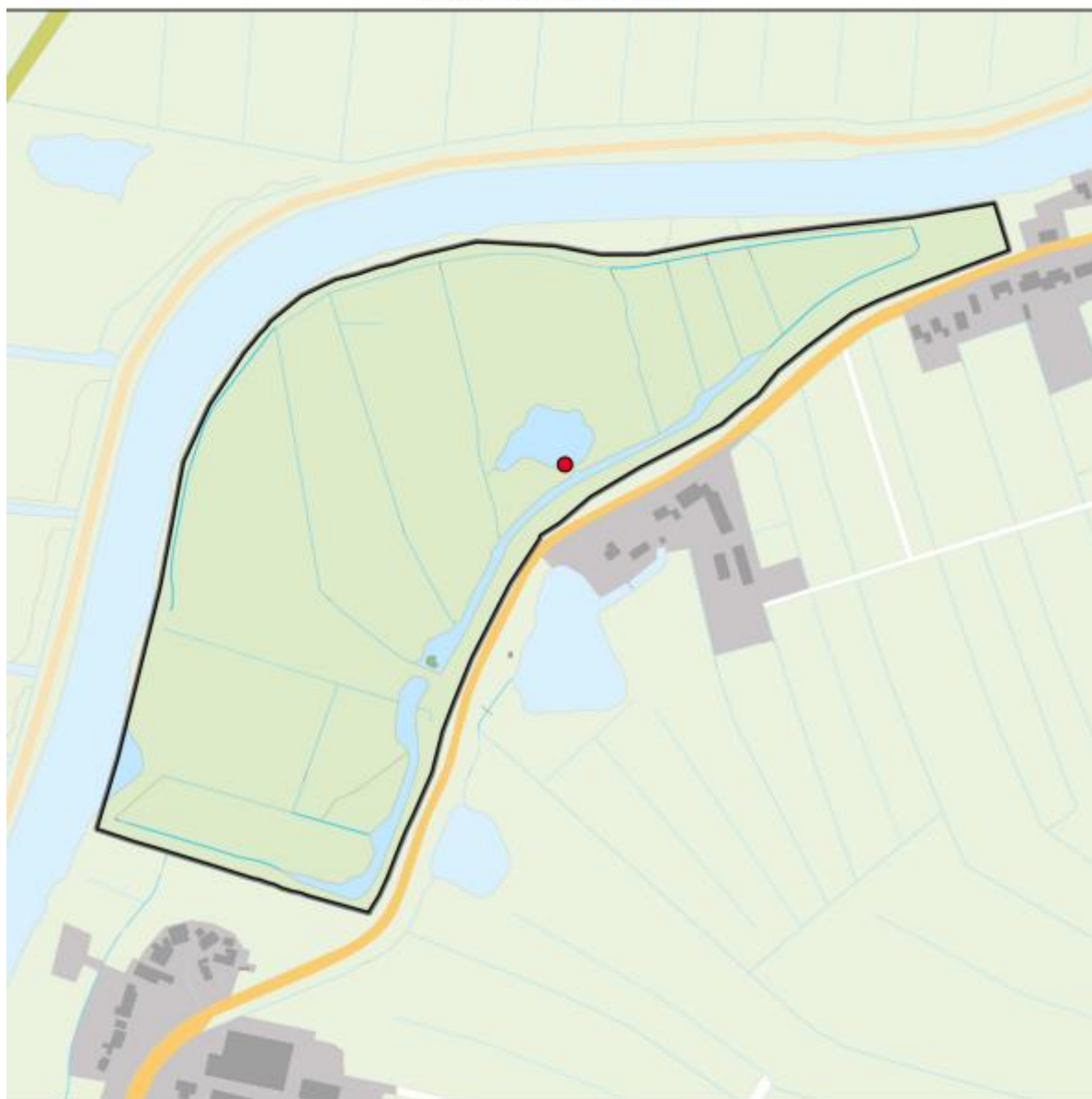
geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen		datumgrens		fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand	
man	X	X	X					2	1	25-3 t/m 10-5	750	

0 0.1 0.2 km

Sovon

Slobeend 1 territorium

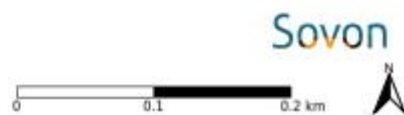
Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

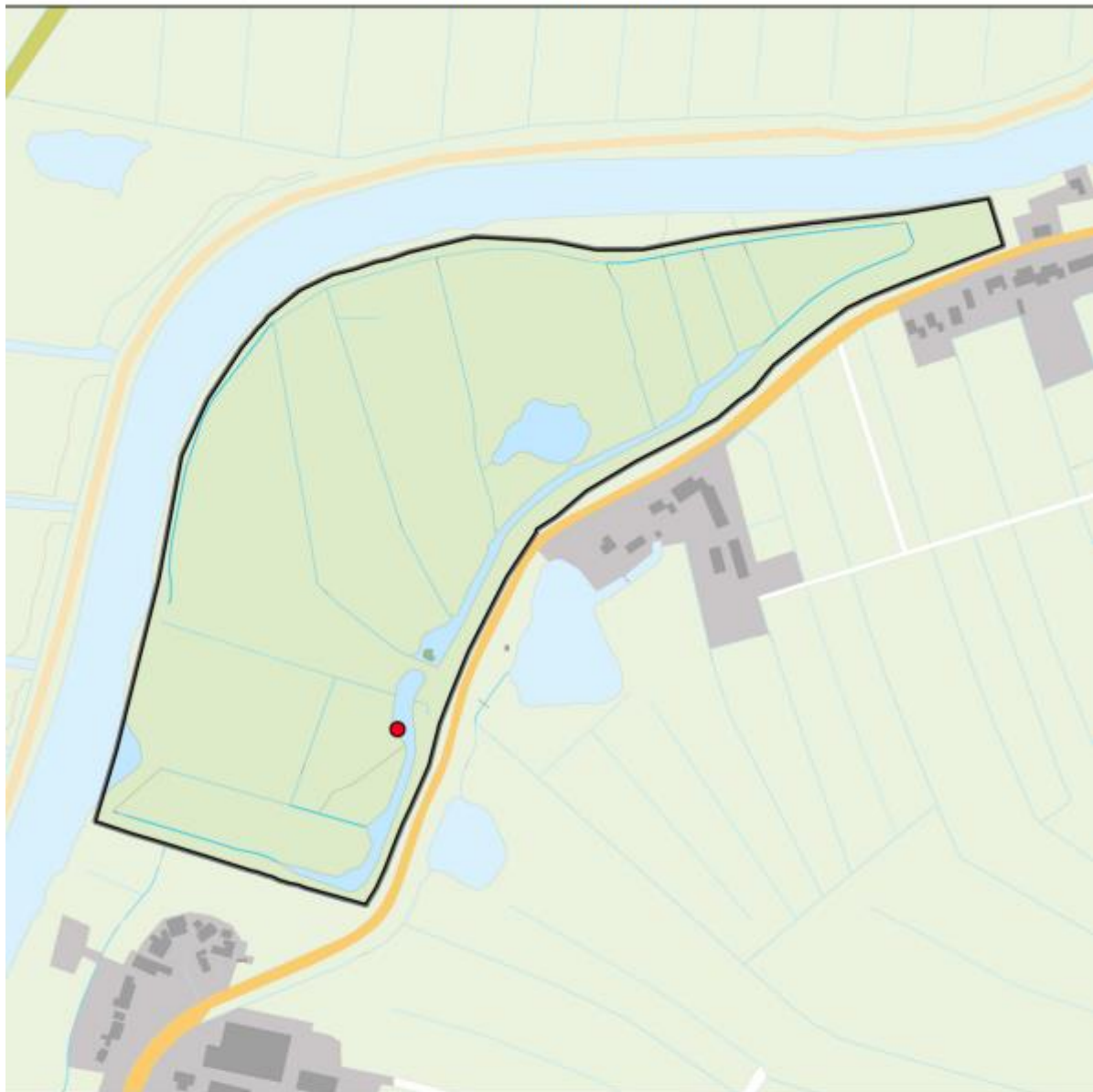
Periode:
2025

Telgebied:
4124 Zwarte Noord

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-	
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	afstand
x	x	x	x					2	1	15-4 t/m 25-8 750

Kuifeend 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:

2025

Telgebied:

4124 Zwarte Noord

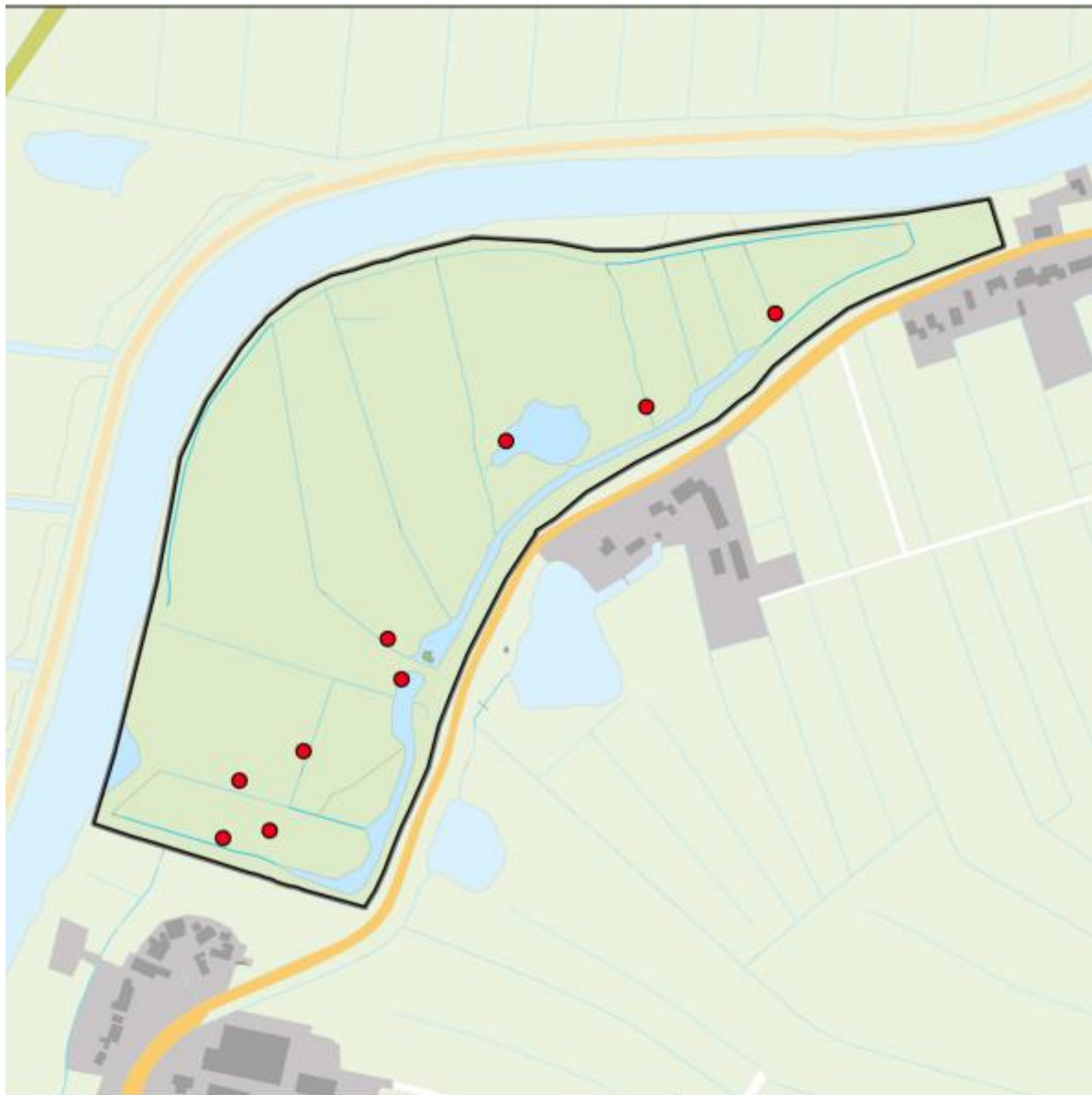
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens		fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
man	X	X	X					2	1	10-5 t/m 30-8	750

0 0.1 0.2 km

Sovon

Meerkoet 9 territoria

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
 2025

Telgebied:
 4124 Zwarte Noord

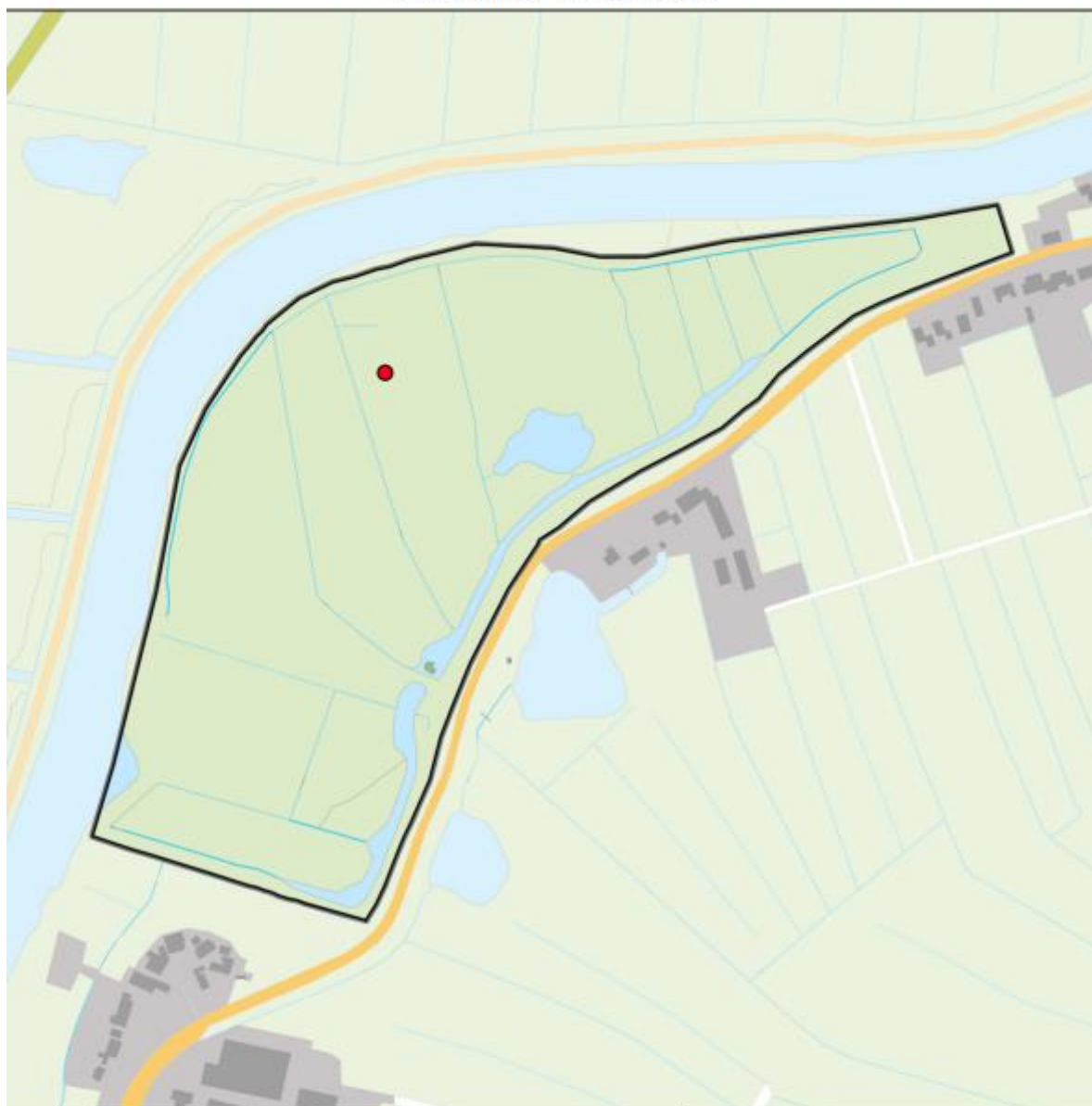
geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen		datumgrens		fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens		afstand
X	X	X	X					2	1	15-4 t/m 5-6		500

0 0.1 0.2 km

Sovon

Scholekster 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
 2025

Telgebied:
 4124 Zwarte Noord

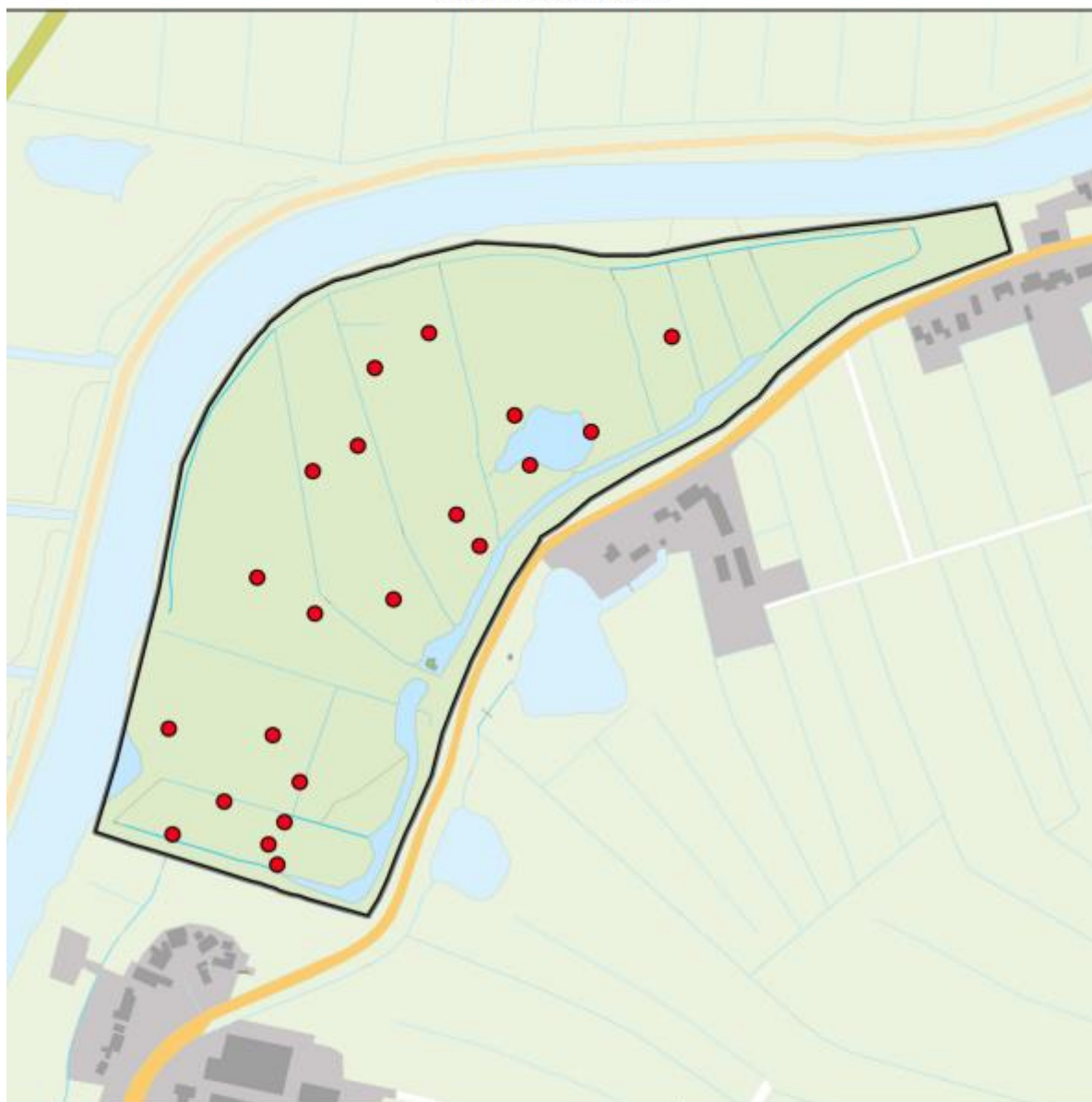
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens		fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.		afstand
-	X	X	X					2	1	20-4 t/m 5-6	1000

0 0.1 0.2 km

Sovon

Kievit 21 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
4124 Zwarte Noord

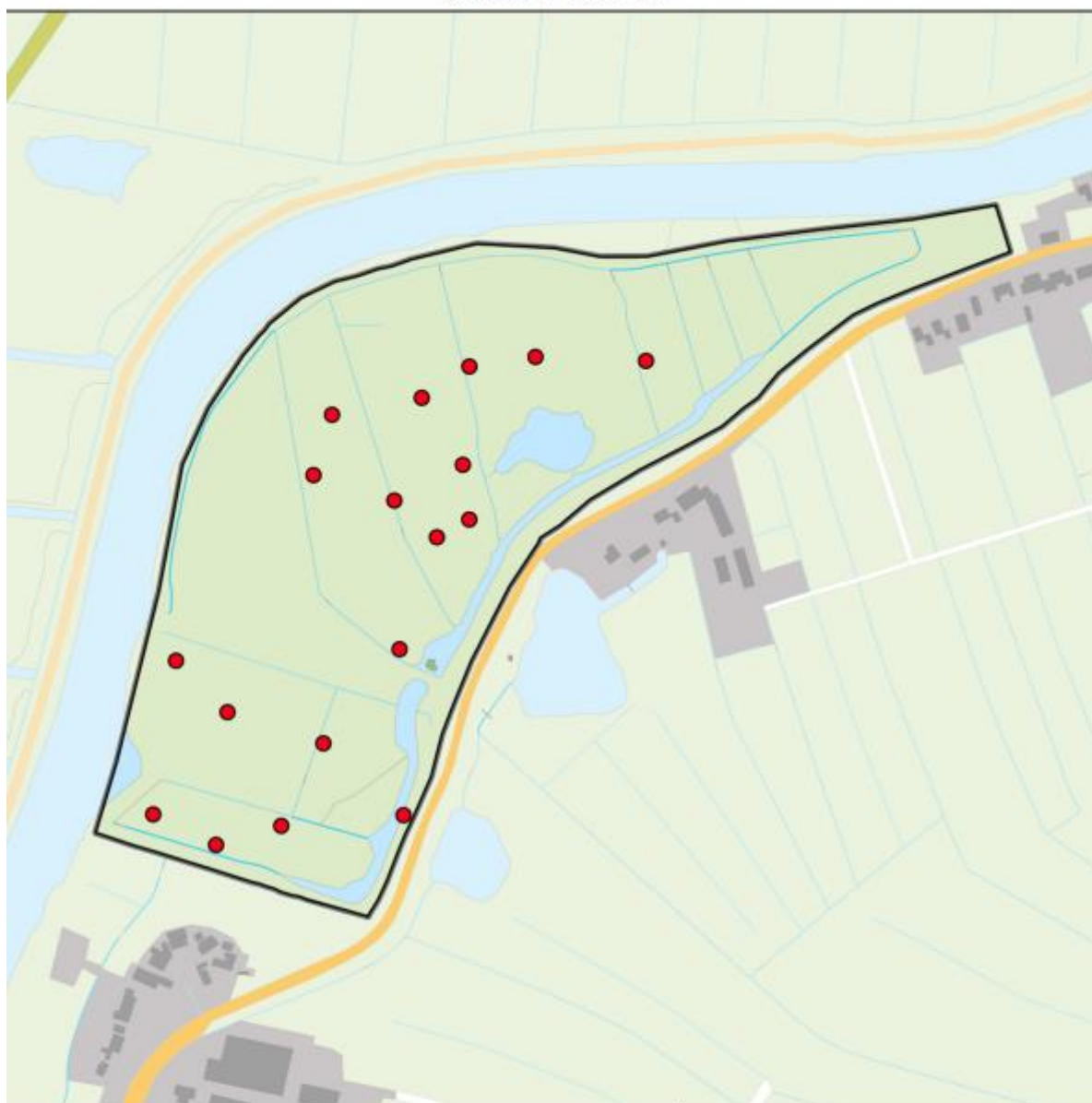
geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen		datumgrens		fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens		afstand
man	X	X	X					2	1	25-3 t/m 10-5		1000

0 0.1 0.2 km

Sovon

Grutto 18 territoria

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
 2025

Telgebied:
 4124 Zwarte Noord

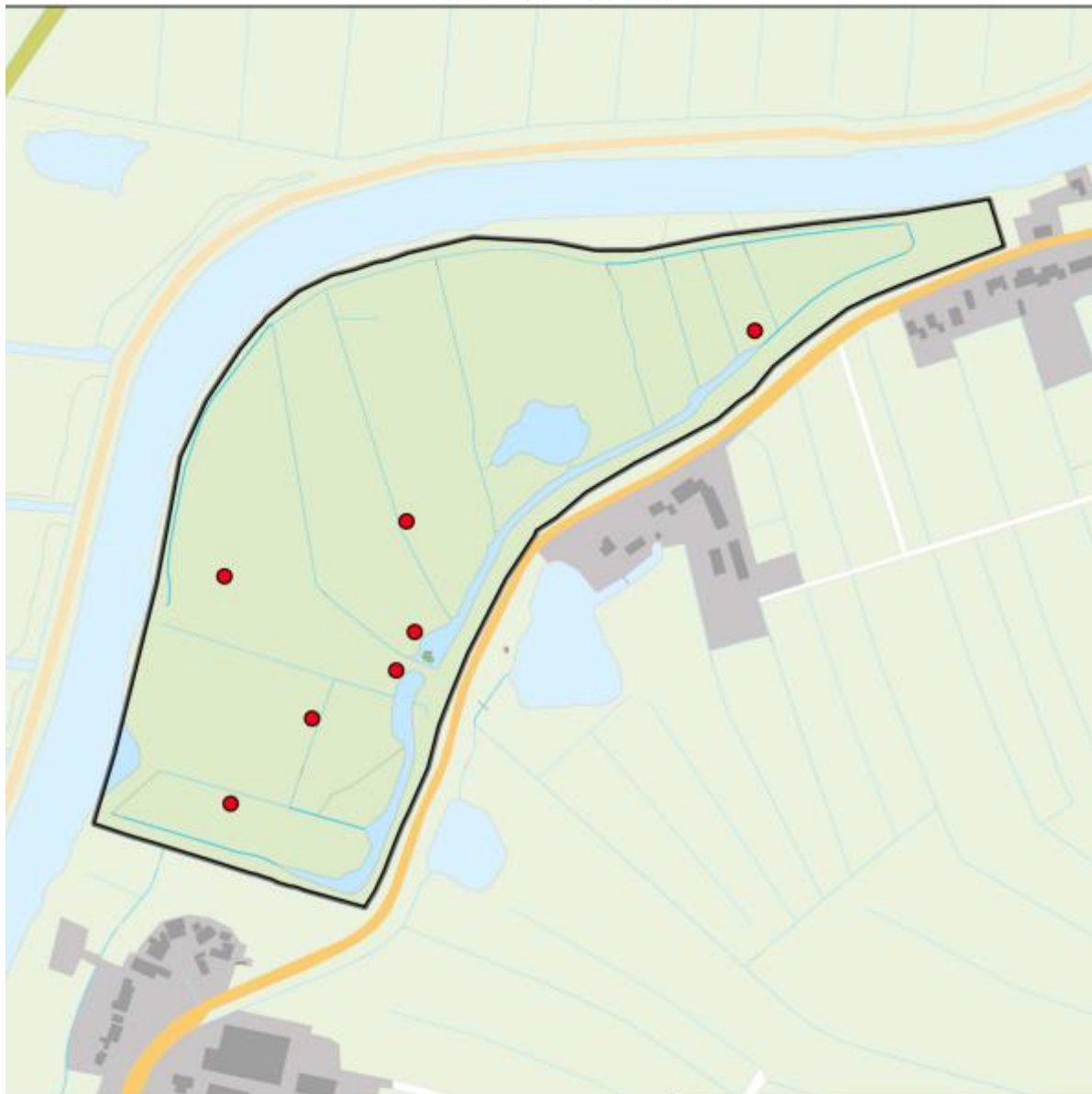
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
X	X	X	X					2	1	25-3 t/m 10-5

0 0.1 0.2 km

Sovon

Tureluur 7 territoria

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

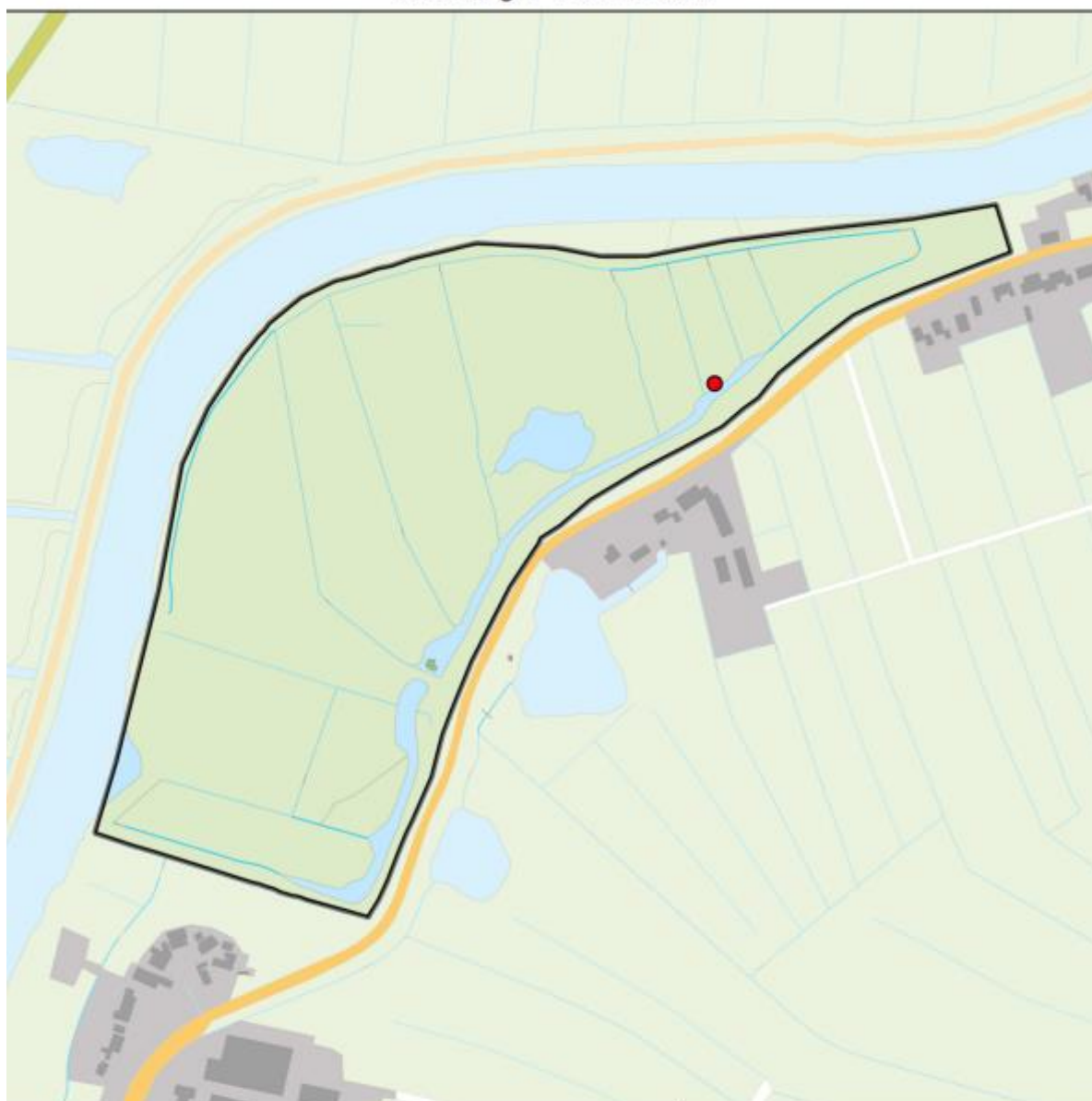
Periode:
 2025

Telgebied:
 4124 Zwarte Noord

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
		X	X					2	1	15-4 t/m 10-6
X	X							2	1	10-5 t/m 10-6

Rietzanger 1 territorium

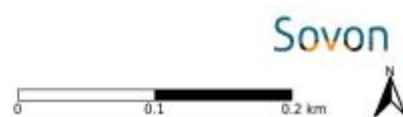

Legenda:
 Telgebied
 Geldig territorium

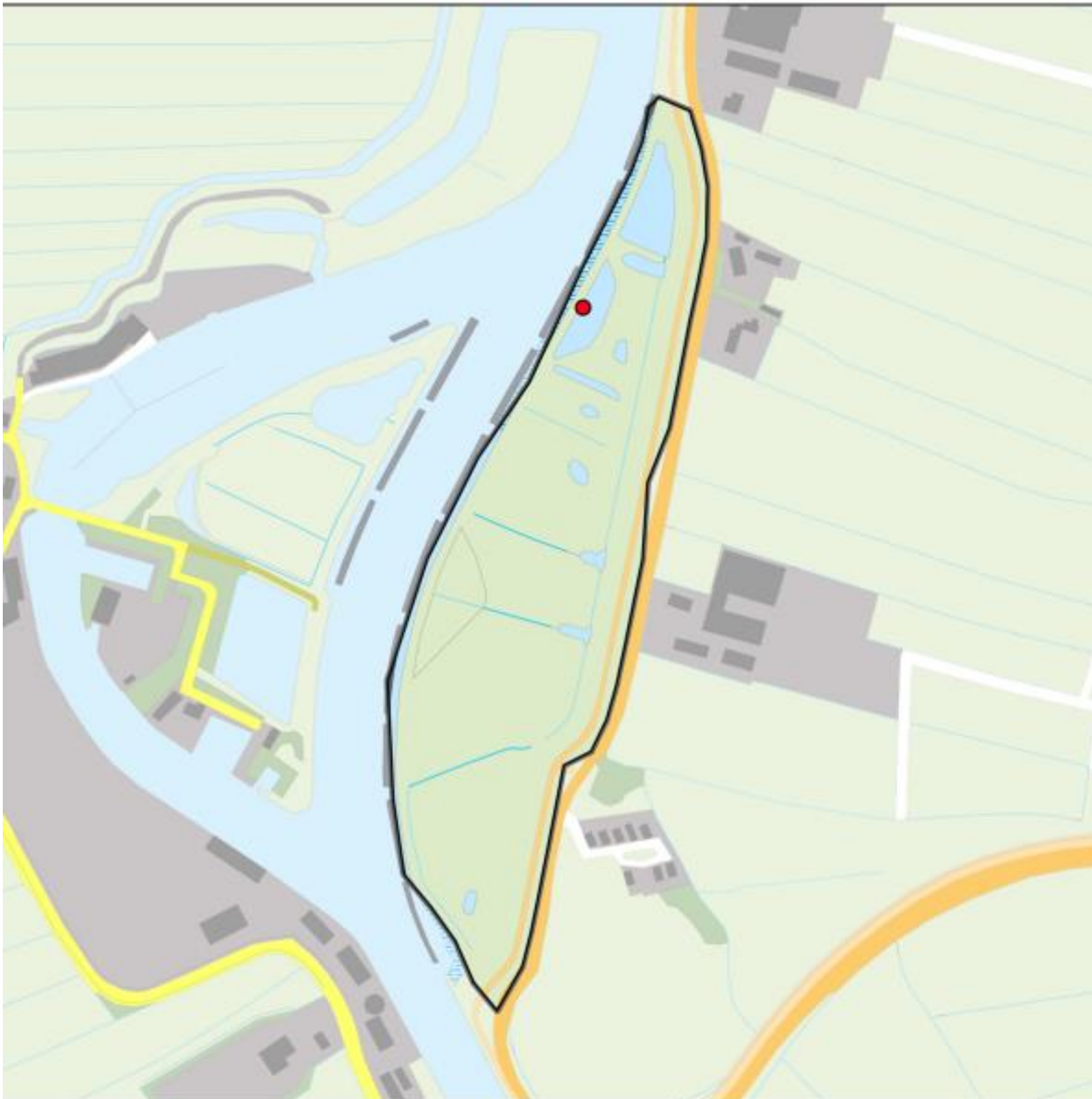
Periode:
 2025

Telgebied:
 4124 Zwarte Noord

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen		datumgrens		fusie-afstand
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens		
-	+	X	X	JA	1-6	7-10	11+		1	15-4 t/m 5-7		200

Roerdomp 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
4658 Bruggematen

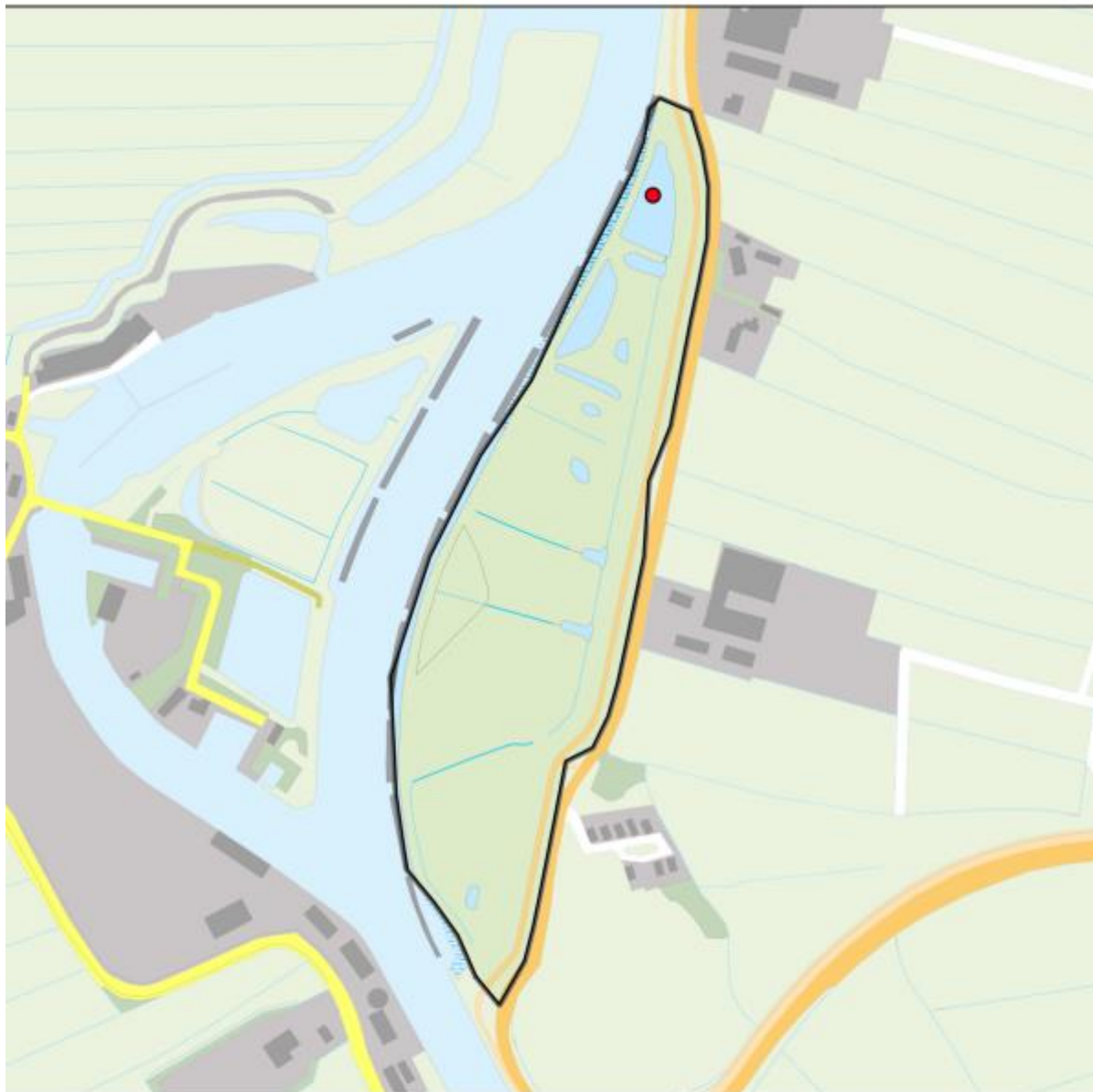
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen	datumgrens		fusie-
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	afstand
X	X	X	X					1	25-3 t/m 5-6	1000

0 0.1 0.2 km

Sovon

Grauwe Gans 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
4658 Bruggematen

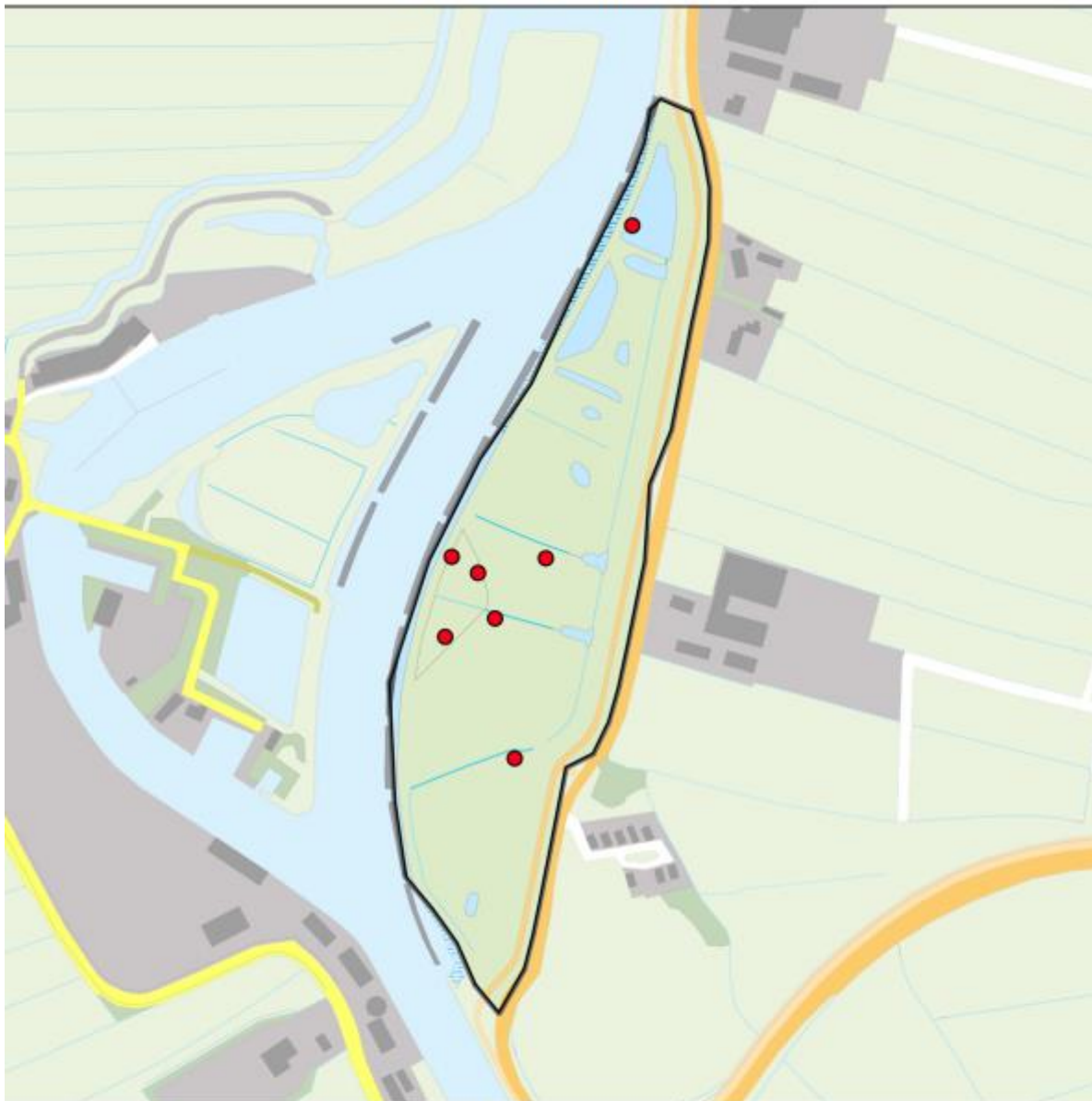
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen	datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3		
..	X	X	X					1	25-2 t/m 15-4
									500

0 0.1 0.2 km

Sovon

Krakeend 7 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
4658 Bruggematen

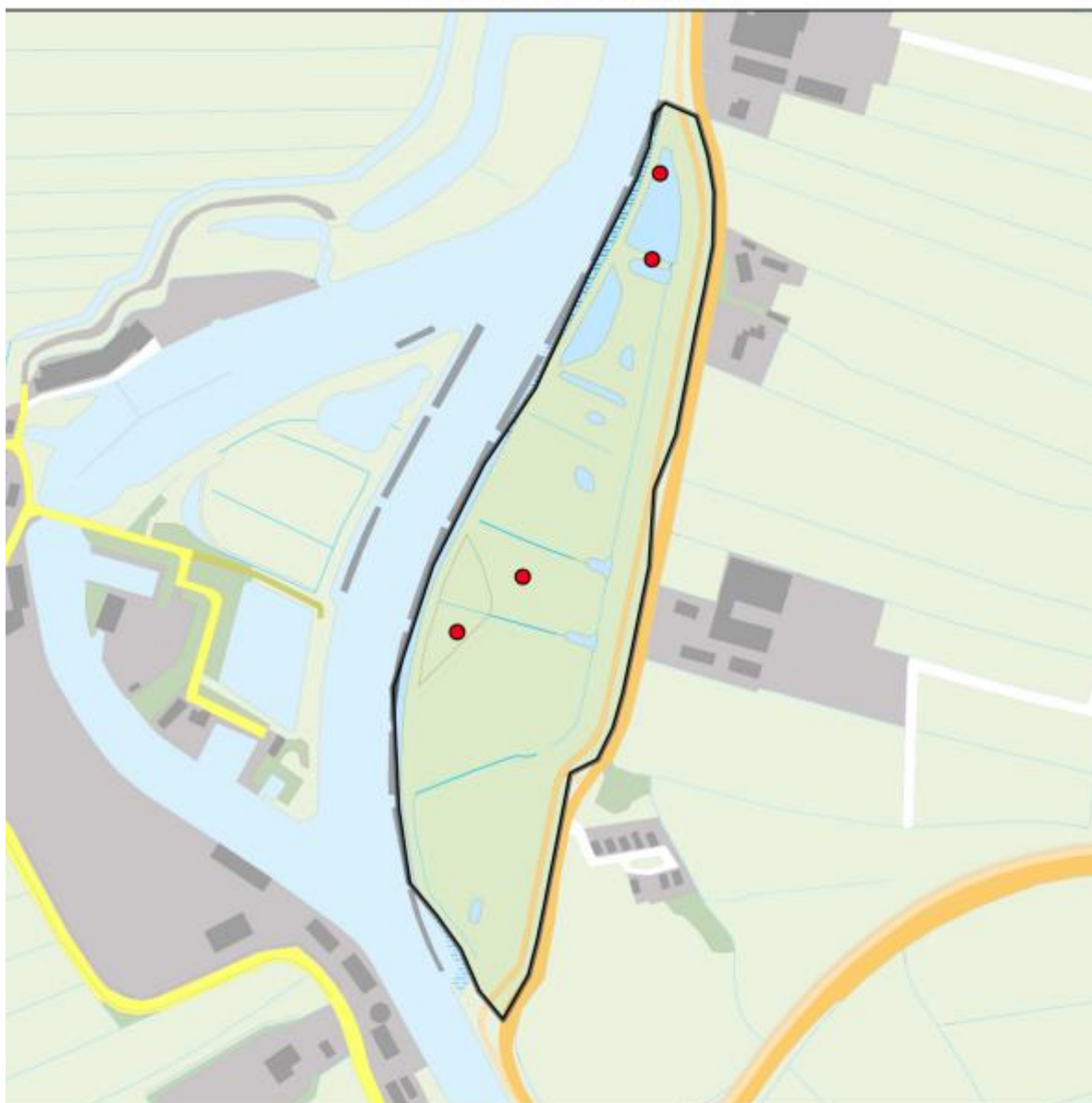
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
X	X	X	X					2	1	15-4 km 10-6
								2	2	15-4 km 10-6

0 0.1 0.2 km

Sovon

Wilde Eend 4 territoria

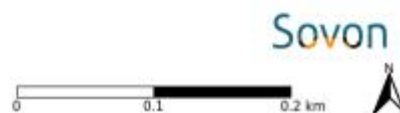
Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

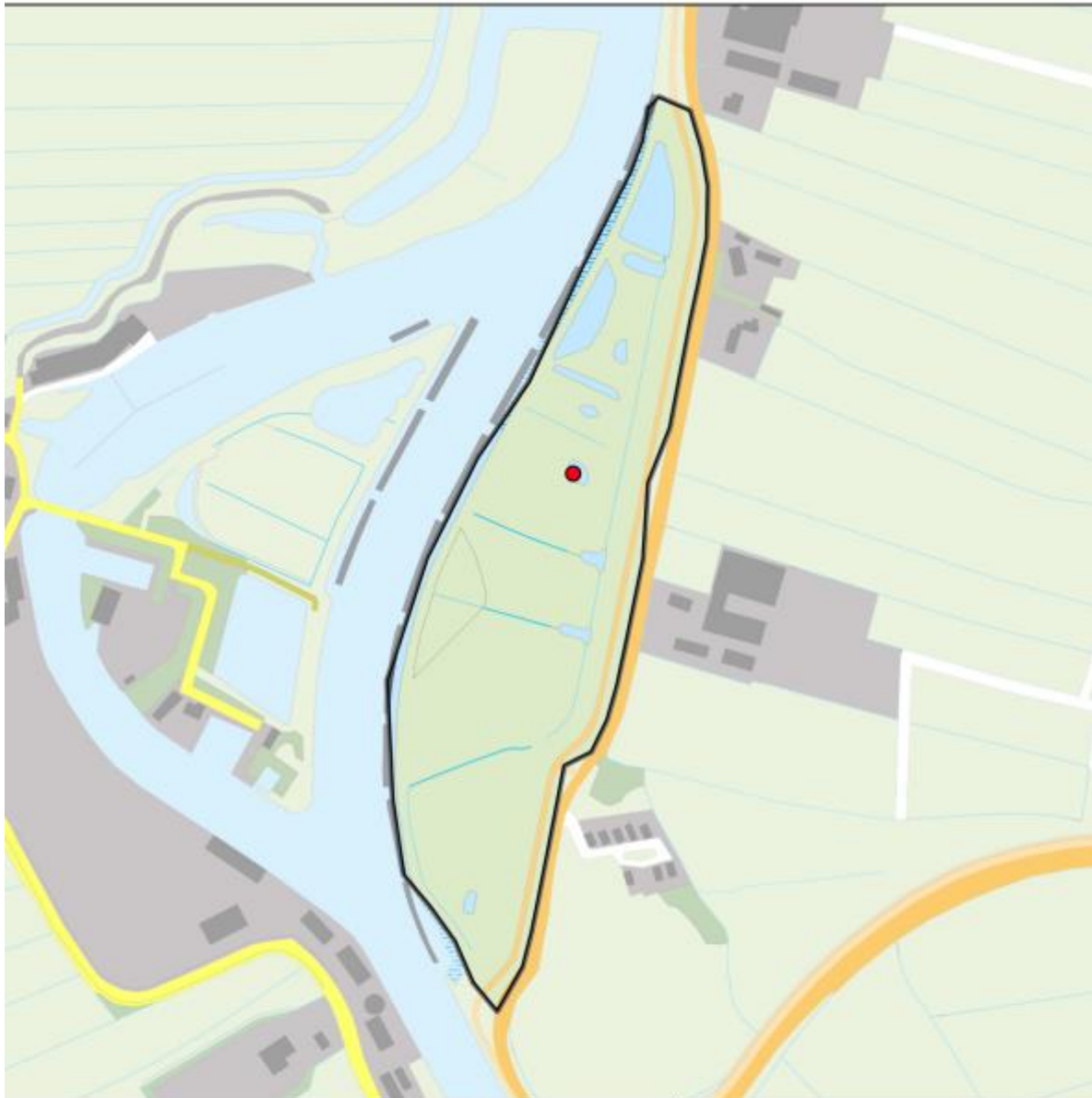
Periode:
2025

Telgebied:
4658 Bruggematen

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen datumgrens	
man	X	X	X					2 1 25-3 t/m 10-5	750

Slobeend 1 territorium

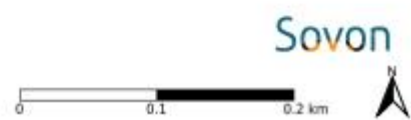
Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

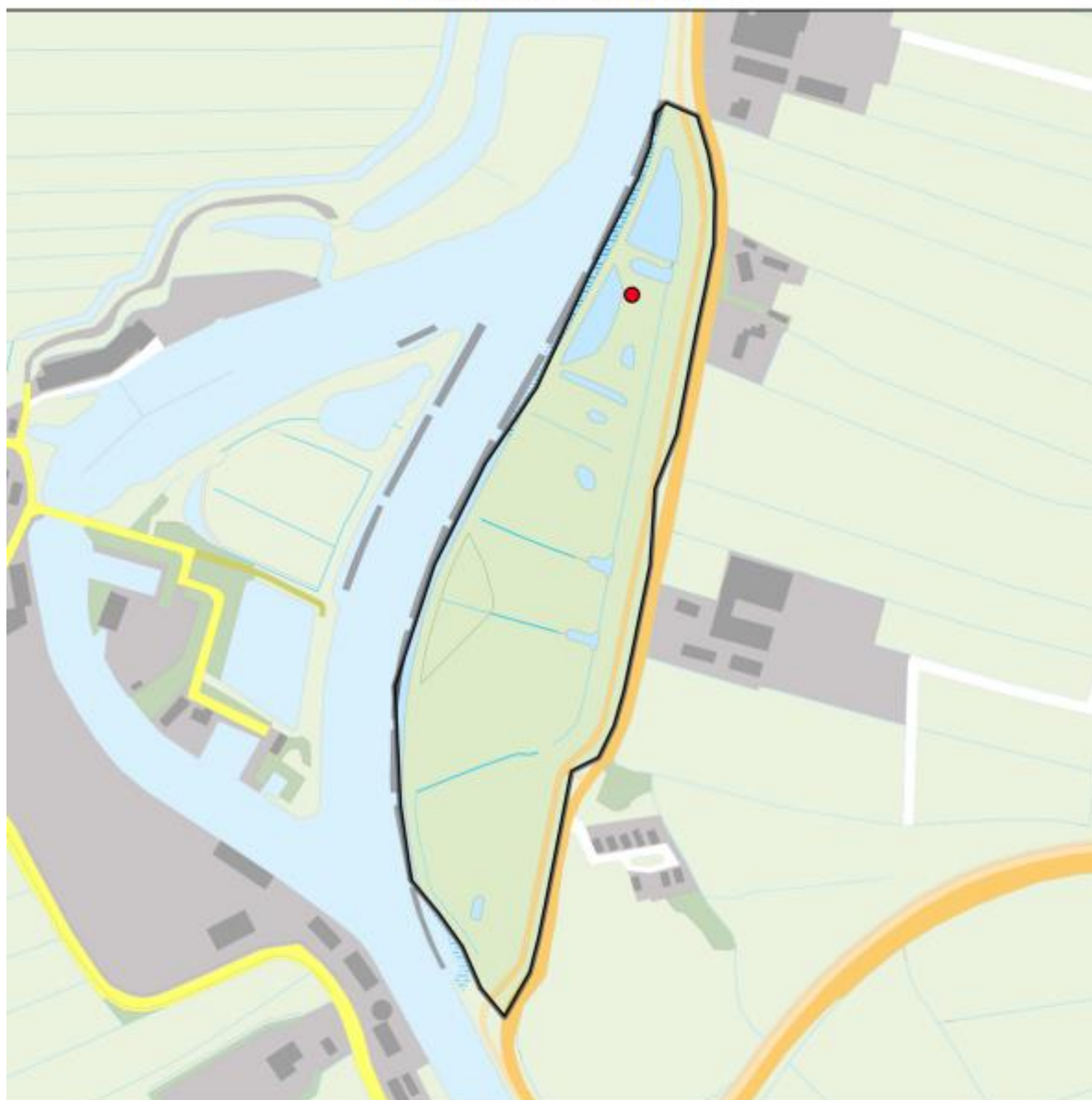
Telgebied:
4658 Bruggematen

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
X	X	X	X					2	1	15-4 t/m 25-6
										750

Sovon

Waterhoen 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:

2025

Telgebied:

4658 Bruggematen

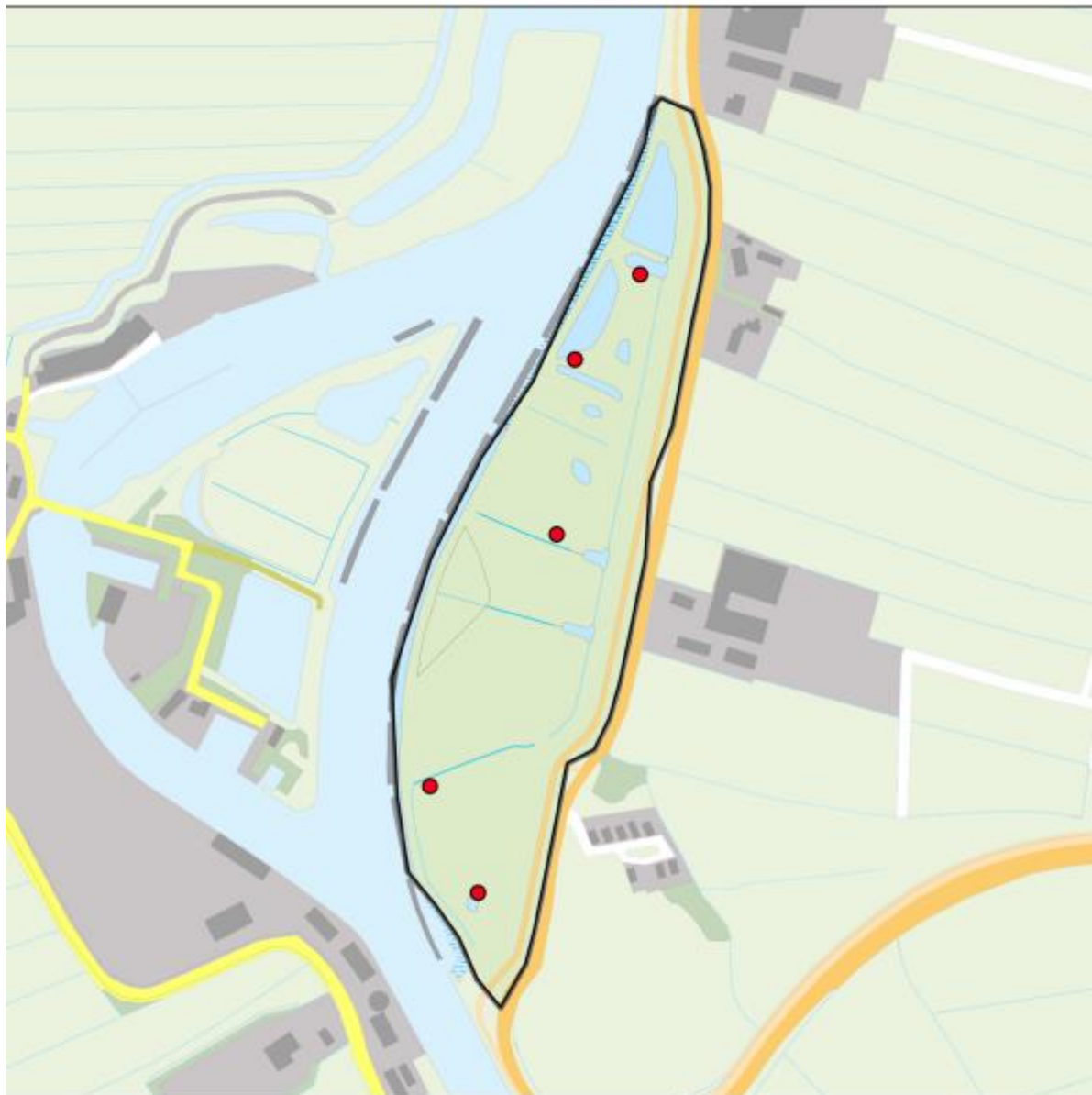
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
X	X	X	X					1	15-4 t/m 10-6	300

0 0.1 0.2 km

Sovon

Meerkoet 5 territoria

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
 2025

Telgebied:
 4658 Bruggematen

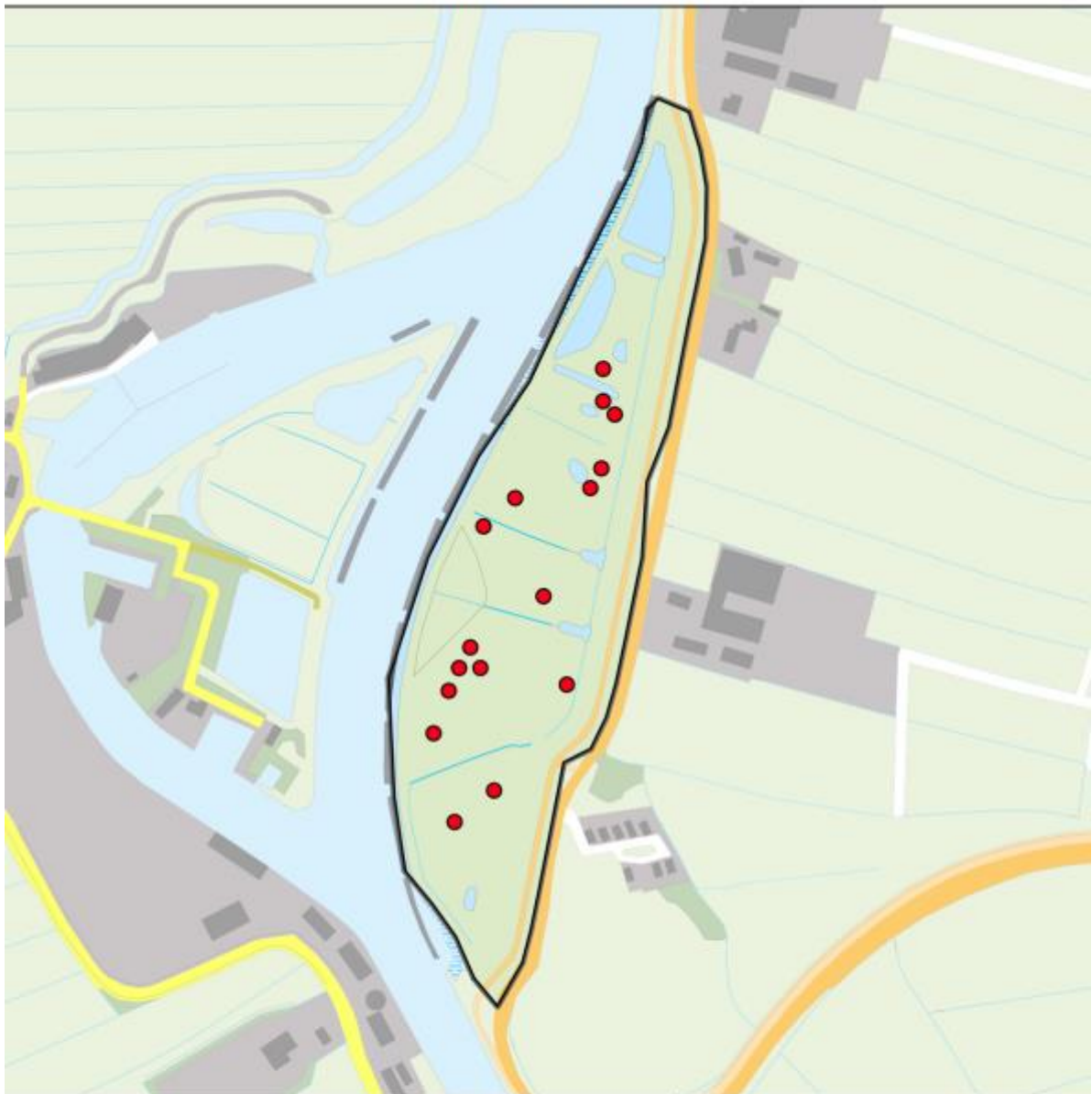
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
X	X	X	X					2	1	15-4 t/m 5-8

0 0.1 0.2 km

Sovon

Kievit 16 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
4658 Bruggematen

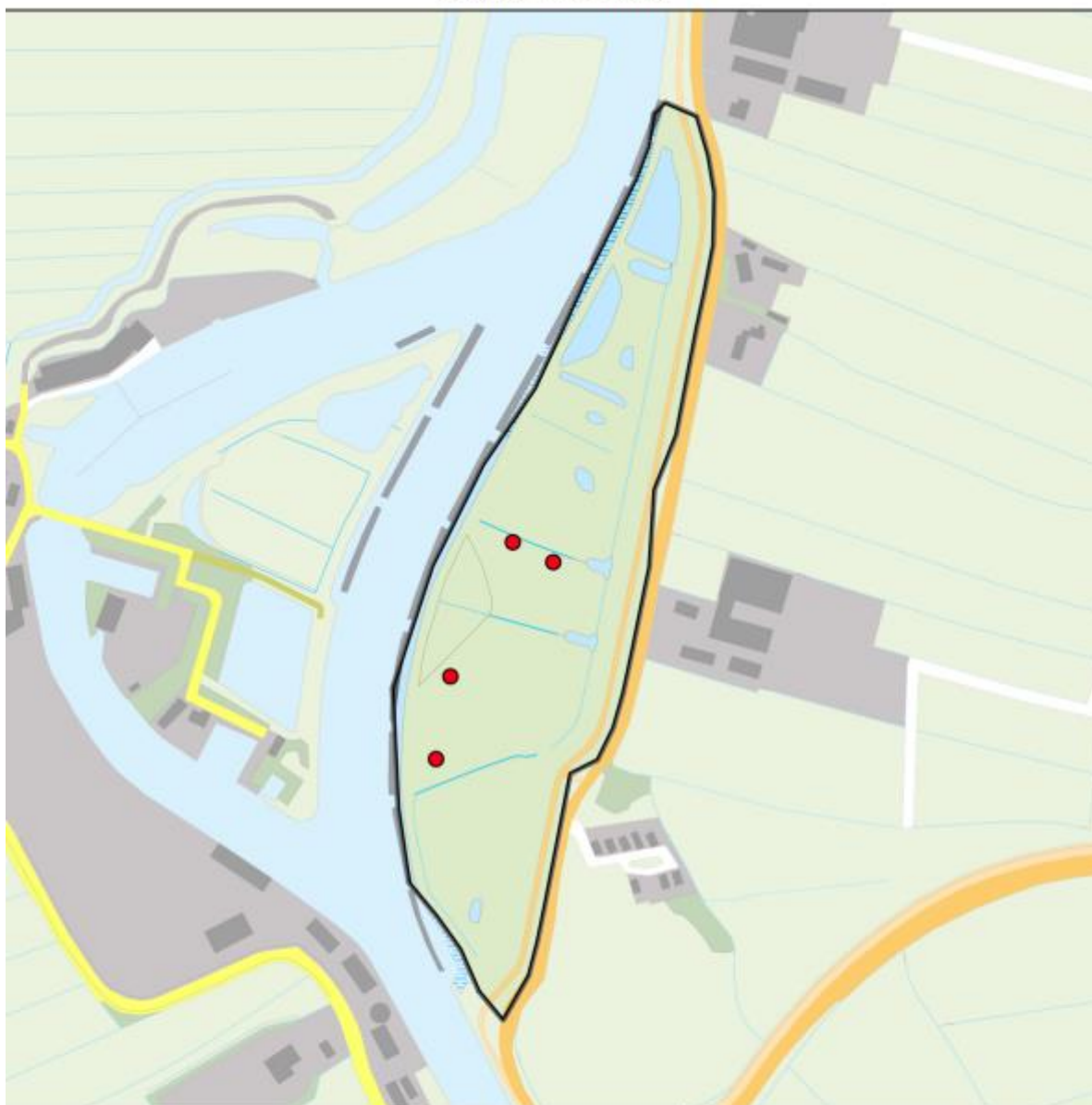
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
man	X	X	X					2	1	25-3 t/m 10-5

0 0.1 0.2 km

Sovon

Grutto 4 territoria

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
 2025

Telgebied:
 4658 Bruggematen

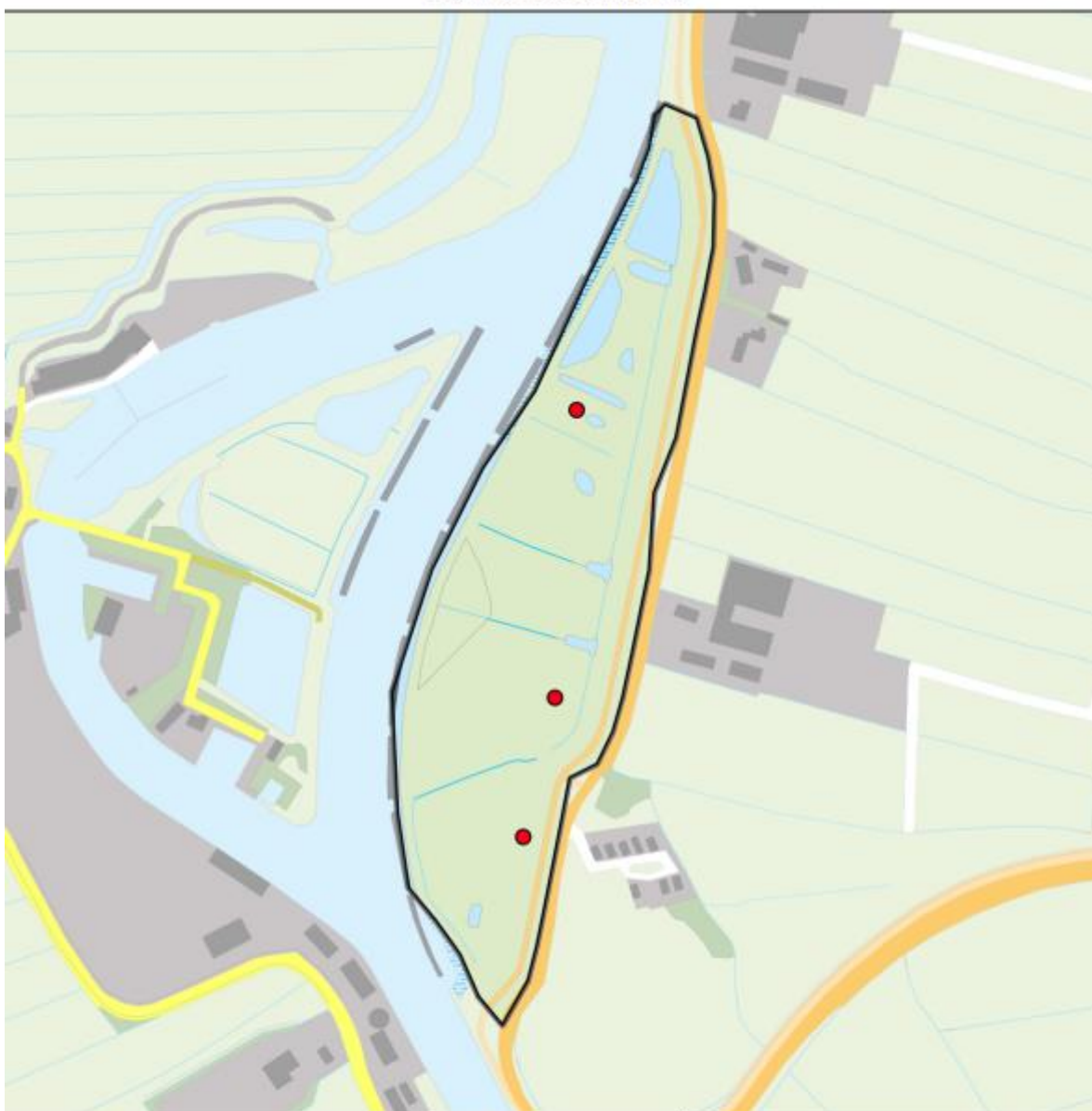
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
X	X	X	X					2	1	25-3 t/m 10-5

0 0.1 0.2 km

Sovon

Tureluur 3 territoria

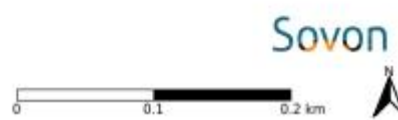

Legenda:
 Telgebied
 Geldig territorium

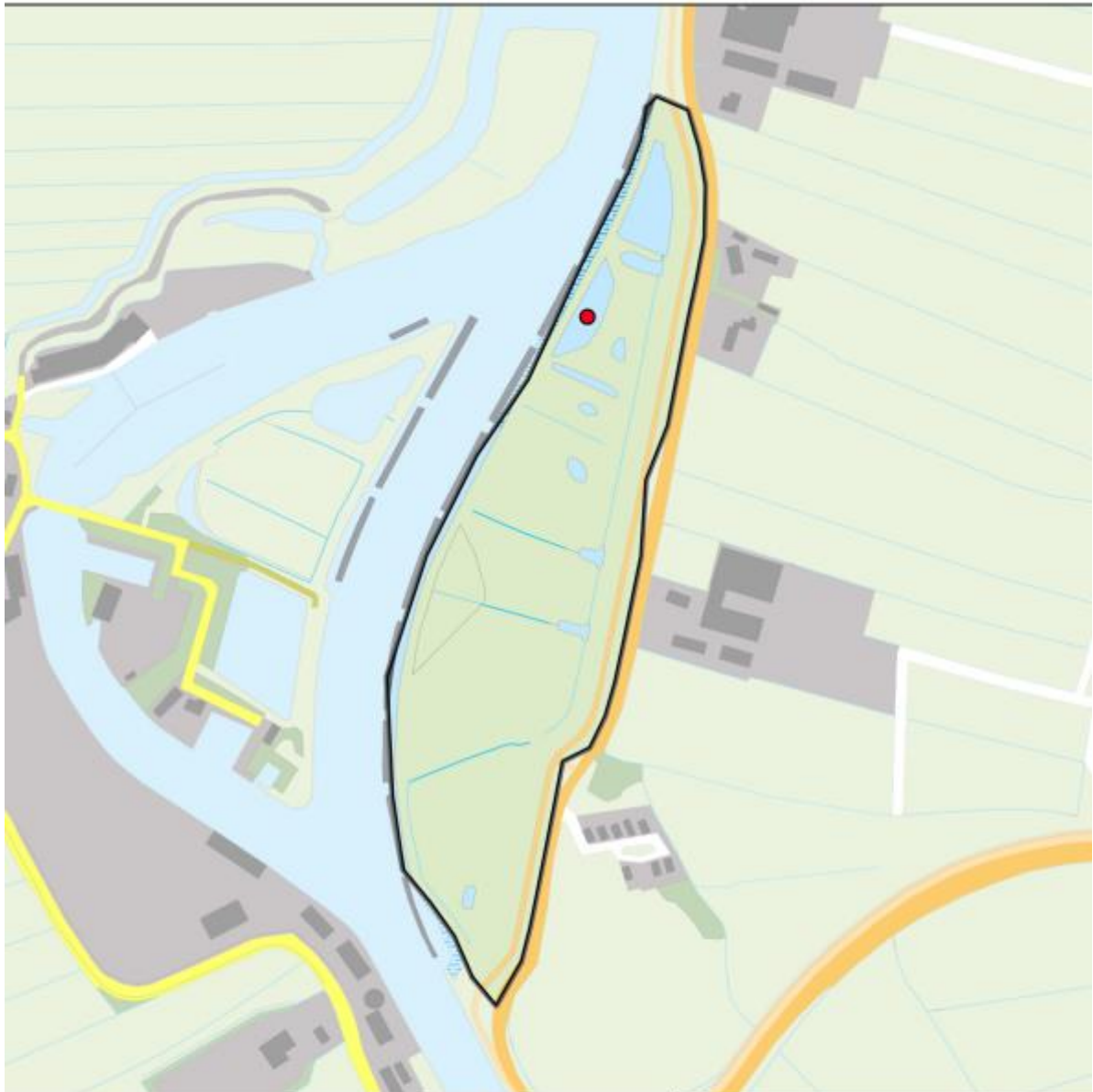
Periode:
2025

Telgebied:
4658 Bruggematen

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
.	.	X	X	.	.	.	.	2	1	15-4 t/m 10-6
X	X	.	.	.	.	.	.	2	1	10-5 t/m 10-6

Snor 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

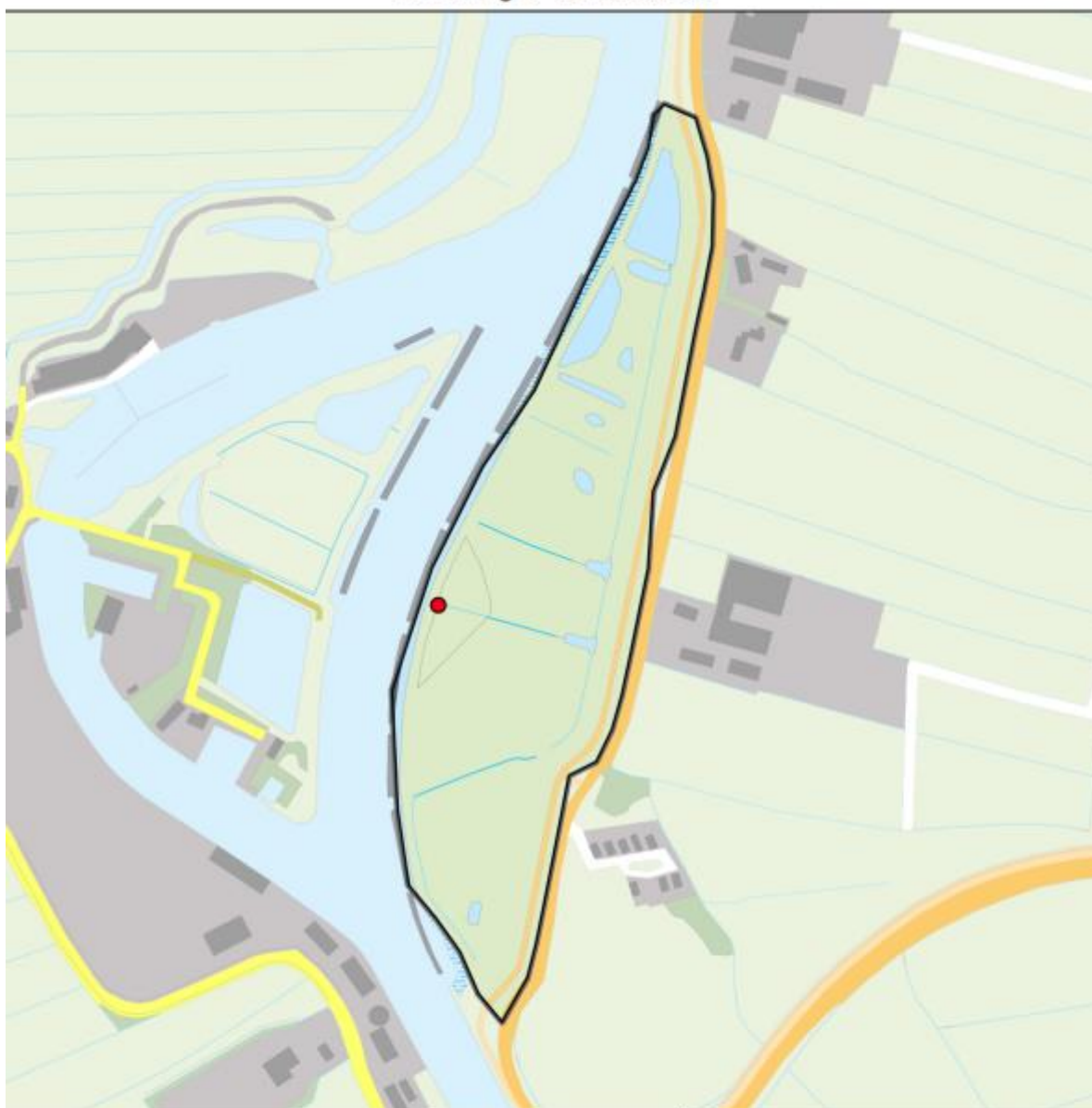
Telgebied:
4658 Bruggematen

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.		
.	.	X	X	JA	1-6	7-13	14+		1	15-4 t/m 5-7	200

Sovon

Rietzanger 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

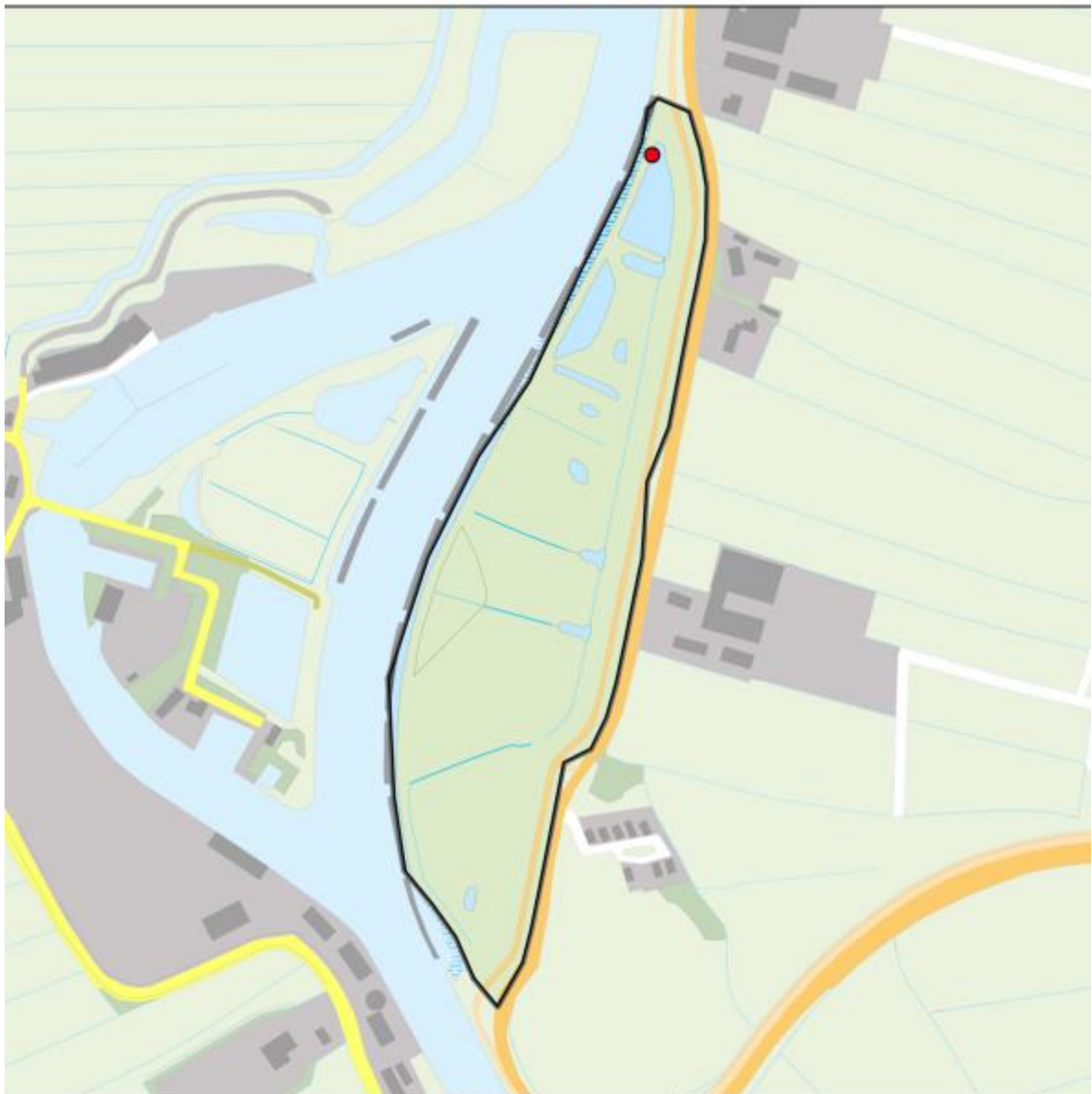
Telgebied:
4658 Bruggematen

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen		fusie-afstand
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	
.	.	X	X	JA	1-6	7-10	11+		1	15-4 t/m 5-7
										200

Sovon

Tjiftjaf 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
4658 Bruggematen

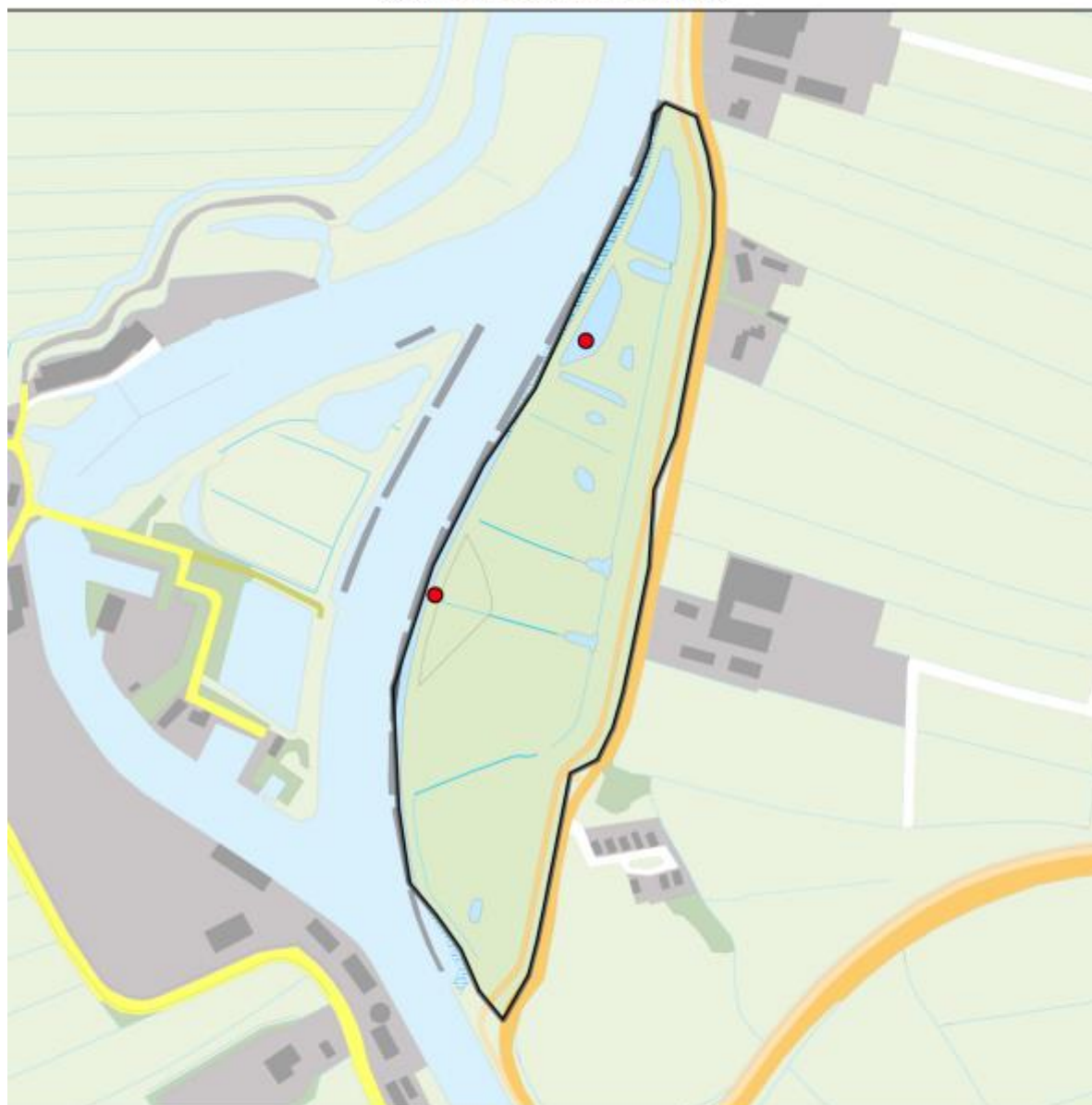
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens		fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datum	grens	
-	-	X	X	JA	1-6	7-10	11+		1	1-4 t/m 15-7	200

0 0.1 0.2 km

Sovon

Kleine Karekiet 2 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
4658 Bruggematen

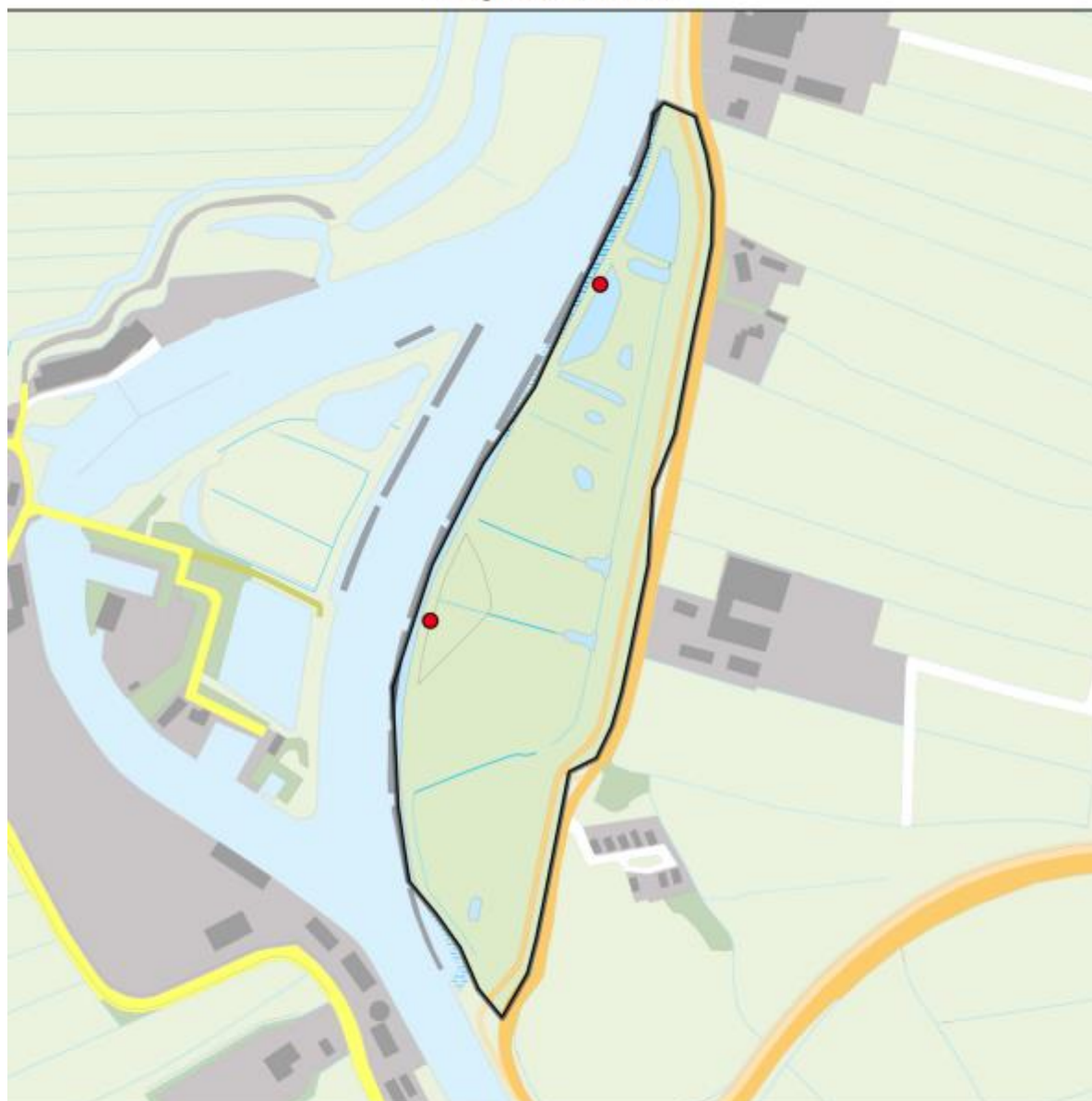
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand	
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumgrens
.	.	X	X	JA	1-9	10-13	14+	1	1-5 t/m 5-7	100

0 0.1 0.2 km

Sovon

Rietgors 2 territoria

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
 2025

Telgebied:
 4658 Bruggematen

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-	
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumgrens	afstand
-	X	X	X		1-6	7-13	14+	1	10-4 t/m 25-6	200

0 0.1 0.2 km

Sovon

Fuut 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.		
.	X	X	X					2	1	10-4 t/m 10-6	750

0 0.1 0.2 km

Sovon

Grauwe Gans 4 territoria

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
 2025

Telgebied:
 4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen datumg.	
-	X	X	X					1	25-2 t/m 15-4

0 0.1 0.2 km

Sovon

Krakeend 3 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
X	X	X	X					2	1	15-4 km 10-6
X	X							2	2	15-4 km 10-6

0 0.1 0.2 km

Sovon

Wilde Eend 5 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	
man	X	X	X					2	750

0 0.1 0.2 km

Sovon

Slobeend 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
x	x	x	x					2	1	15-4 t/m 25-8
										750

0 0.1 0.2 km

Sovon

Kuifeend 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	seizoen	
man	X	X	X					2	1

0 0.1 0.2 km

Sovon

Bruine Kiekendief 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	seizoen	
-	X	-	-	-	-	-	-	3	2
-	-	-	-	-	-	-	-	3	2
-	-	-	-	-	-	-	-	3	2

0 0.1 0.2 km

Sovon

Waterhoen 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
 2025

Telgebied:
 4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen datumg.	
x	x	x	x					1	15-4 t/m 10-6
									300

0 0.1 0.2 km

Sovon

Meerkoet 4 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
X	X	X	X					2	1	15-4 t/m 5-6

0 0.1 0.2 km

Sovon

Scholekster 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.		
-	X	X	X					2	1	20-4 t/m 5-6	1000

0 0.1 0.2 km

Sovon

Kievit 3 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
man	X	X	X					2	1	25-3 km 10-5
										1000

0 0.1 0.2 km

Sovon

Grutto 2 territoria

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
 2025

Telgebied:
 4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.		
X	X	X	X					2	1	25-3 km 10-5	1000

0 0.1 0.2 km

Sovon

Tureluur 3 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
X	X	X	X					2	1	15-4 t/m 10-6
								2	1	10-5 t/m 10-6

0 0.1 0.2 km

Sovon

Blauwborst 2 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen datumg.	
-	-	X	X	JA	1-6	7-10	11+	1	25-3 t/m 10-7
									200

0 0.1 0.2 km

Sovon

Cetti's Zanger 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
.	.	X	X					2	1	5-3 t/m 10-7
										300

0 0.1 0.2 km

Sovon

Rietzanger 3 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
4659 Wolkenberg

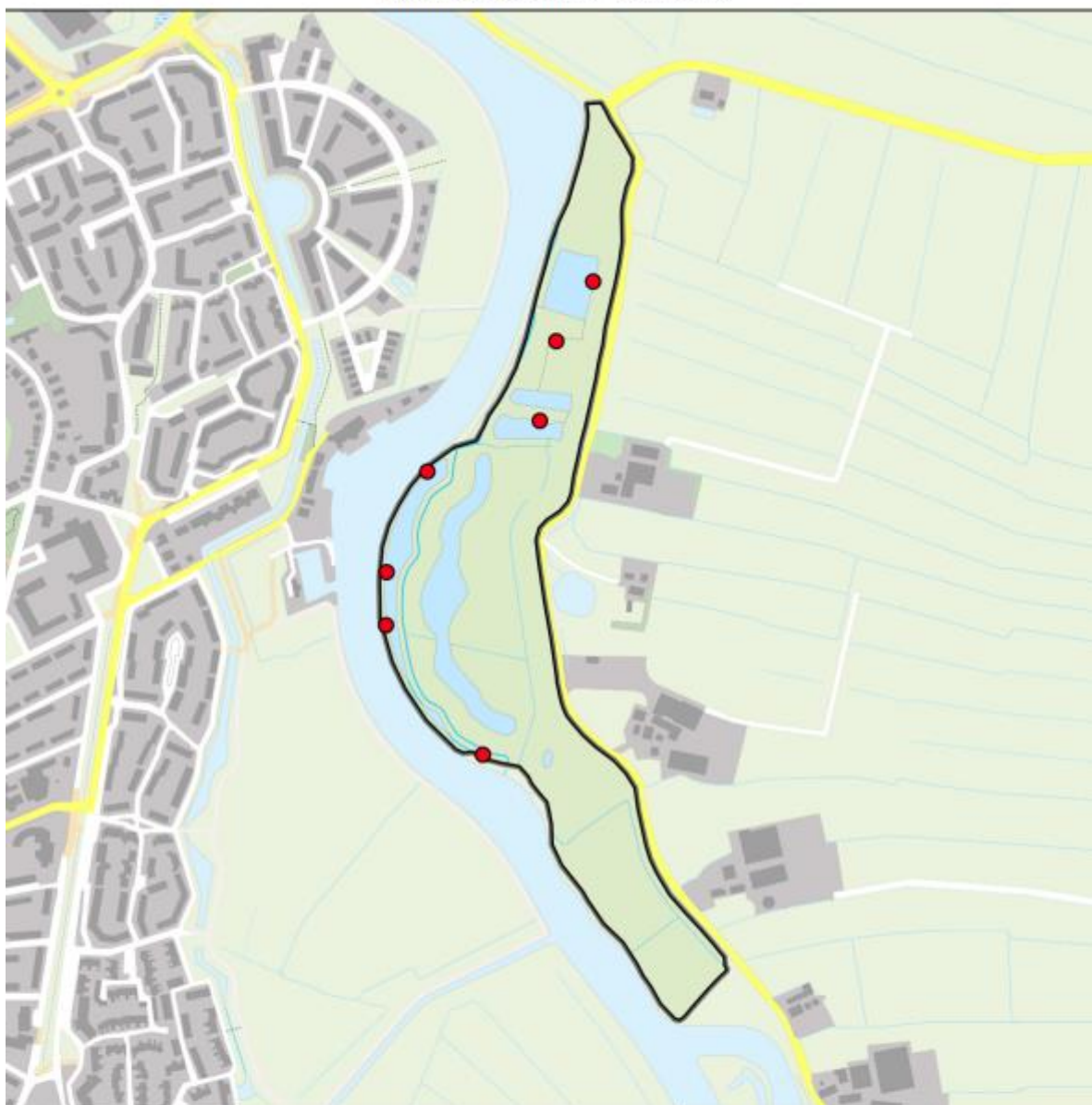
geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen		datumgrens		fusie-afstand
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens		
-	-	X	X	JA	1-6	7-10	11+		1	15-4 t/m 5-7		200

0 0.1 0.2 km

Sovon

Kleine Karekiet 7 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
-	-	X	X	JA	1-0	10-13	14+	1	1-5 t/m 5-7	100

0 0.1 0.2 km

Sovon

Rietgors 4 territoria

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
2025

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens		fusie-afstand
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	fusie-afstand
-	X	X	X		1-6	7-13	14+		1	10-4 km 25-6	200

0 0.1 0.2 km

Sovon